

A sc.

5513

f

DOM. PROB. S. J.
PROV. NEERL.

Asc. 5513^f-

C
Meditationes

et

Instructiones

pro S. S. Missionibus.

a R. P. Roothaan SS

Rotterdam 1876.

8159/2877

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

Meditationes.

Instruction praeparatoria

Ingressus potest vario modo fieri, pro circumstan-
tiis temporis, loci, audientium, etc. Textus potest esse v. g.
"Hoc dicit Dominus: convertimini ad me, in toto corde ves-
tro;" vel "Legatione pro Christo fungimur, tamquam Deo ex-
hortante per nos". . . "Obsecramus pro Christo: reconciliamini
Deo", vel simpliciter: "In nomine Patris et Filii, etc", non ali-
um sumendo textum quam signum crucis, et haec verba
quae concionanti fiduciam loquendi ingerunt, et popu-
lo necessitatem et utilitatem audiendi.

Utile erit in ipso ingressu illud dicere, se, si seipsum re-
spiceret, oportere potius ad pedes Crucifixi suorum veniam
peccatorum exorare; sed cum Deo volente debeat alios
ad penitentiam exhortari, eius fretum auxilio, et in pecca-
tores misericordia, rem tantam auspicari, etc.

Exponendus 1. Scopus; 2. Modus; sive
1. Ad quid?; 2. Quomodo?

1. Scopus Missionis.

Num ut nova afferamus? . . . non nisi vetera quae
a multis annis, Prophetæ, Christus, Apostoli, etc. . . .
praedicarunt. Quamquam fors multis, eheu! . . . no-
va vere. . . Num ut caput vestrum turbemus? . . . Im-
mo ut rectificemus iudicia vestra. . . Num ut contris-
temus? . . . Immo ut verum gaudium afferamus peccato-
rum conscientia. . . O quantum erit gaudium! . . . Quam-

quam ulique contristabimus primum, sed tristitia ad salutem, in qua lacrymæ omni voluptate erunt dulciores Num ut aliquot dies pietati dentur? Ita dedimus corpori menses et annos, demus animæ dies, horas aliquot. Si non semper, saltem sæpe, si non sæpe, saltem semel . . . S. Bernardus. Non tamen ut aliquot dies solum pietati dentur, quamvis et hoc optimum, sed ut tota vita componatur, ut totum salutis negotium ordinetur . . . Non ergo aliquot dierum negotium agitur, sed totius vitæ, immo ceternitatis

Quid vobis videtur? Parumne utile? . . . Venite tantum . . .

1. Ut intellectus illustretur; . . . Sumus in tenebris . . . Vivimus quasi in domo fumo plena, ut dicere solebat S. Petrus Apost. Ambulamus quasi in nebula, in qua nec nos ipsos bene videmus, nec quæ circa nos sunt, nec etiam quâ incedimus . . . nec precipitia . . . Fides lumen est . . . sed dum non cogitatur, est quasi fax extincta . . . Vix licet peccatum tantum malum sit, tamen tot et tot illud "tamquam aquam" bibunt . . . Licet status peccatoris . . . tamen ridet et iocatur; . . . licet morientes et mortuos videat, tamen . . . Utinam saperent et intelligerent! . . . Propterea dilatarit infernus . . . quia nemo est qui recogitet corda. Vivunt quasi nihil crederent, nihil scirent, errabundi circumstant, erunt, veniunt, ludunt, donec prolapsi errorem sero cognoscant.

Quid vobis videtur? . . . Eheu! intellectus est pro rebus terrenis, sed parum spiritualibus . . .

Venite tantum, et cognoscetis quid sit æternum salvari, quid sit peccare, quid mors . . .

Si hæc terribilia et tristia cogitatu, tanto magis necesse est, ne quando terribilius et tristius sit experiri . . . Discetis non solum quid sint ista, sed quomodo evadere pos

sitis.... Venite, velletisne, ut nocturna, lucem fugere? ... Nolu-
erunt intelligere ut bene agerent. . . Vae, qui ignorat
ignorabitur. . . .

2. Ut voluntas excitetur... frigus, tepiditas... iacemus,
hceremus, amamus horrenda, horremus amanda... Verita-
tes aeternae sunt ut granum sinapis, quod si totum degluti-
tur, nullam vim exerit; si masticetur, lacrymas exprimit;
"in meditatione exardescet ignis." Venite ergo peccatores, iusti
... O! Omnes conversione indigent: "Converte nos, Deus, sa-
lutaris noster". . . Hoc etiam sanctissimi debent. . . . (ad
pueros) sunt ea tempora quibus iam puerorum plurimi vere
peccatores sunt et conversione indigent.

3. Ut conciliemini Deo... Confessio bona... O quantum
bonum, quanta securitas! . . . Exemplum officialis qui 36 an-
nos servierat regi Galliae Ludov. XV., et post confessionem gene-
ralem dicebat "se per tot annos nunquam ita fuisse con-
tentum... se feliciorum putare quam regem suum in om-
ni sua gloria. . ." (In vita S. Bridaine) Ut bona fiat, non fa-
cienda nisi post... habitus malus extirpetur... O poterit di-
cere in morte: iam post illam missionem non amplius . . .
Nemo desperet de se... Miraculo opus est? Sed talia miracu-
la Deus saepe in missione (Exercitiis) facere solet. Si nolle
Deus, mi peccator, iam non es hic! . . . Scandala tollan-
tur... in domibus... in locis publicis... in tabernis... ut haec
novam induant faciem. Velus excitetur, ne quis dicat
post haec: Quid ad me? . . . Uno verbo... Conversio, emen-
datio, confirmatio in bono... Asscuratio gratiae Dei,
et salutis aeternae... Venite solum. . . .

2. Modus Missionis

Venite - Audite - Silete - Orate.

1. Venite ad omnes conciones; fors uni alligatae sunt gratiae primae necessitatis.

2. Audite: et cur tandem veniremus, nisi ad audiendum? Sed est modus audiendi; audite verbum Dei: "pro Christo legatione fungimur: veritates ex quibus nos praedicatores ipsi indicabimur. Si nostra dicimus, liberum est credere, sequi vel non; sed si non nostra, verba autem Dei, doctrinam Christi ore praedicatam, eius exemplis et miraculis firmatam, eius sanguine subscriptam, eius morte obsignatam... iam non potestis sine vestro damno... Cogitate ergo... In nomine Patris... etc.. dicite... audite ergo attente, ... devote..., cum reverentia; applica ad te, non ad alios... alioquin nihil iuvat, ut medicina quam cegrotus ipse non sumit... Tu es ille vir!... Ceterum si quid ad te non pertineat, cum ad omnes dicatur, gratias age quod nondum indigeas, ora ut numquam indigeas postea, ac pro aliis.

3. Silete: a negotiis... a sociis... a colloquiis..."fuge, tace, quiesce" (S. Chrysostomus). Cubiculum calidum si porta aperta est, mox frigescit... Vinum, si vas non est clausum, acescit, et gustum et nomen ipsum vini amittit.

4. Orate: nihil iuvabunt omnia, nisi hic Deus... opus est misericordiae... hanc impendit, sed vult rogari. Orate, parentes, ne fructus ventris vestri pereat... Orate, liberi, pro parentibus vestris... Orate etiam in via: "Miserere mei, Deus... Virgo Maria...."

Conclusio.

Ergo hortamur vos, ne in vacuum etc. Ecce tempus acceptabile,

ecce nunc dies. . . Ultima gratia pro multis. . . in vanum recipere periculosum est. . . Verbum Dei medicina, quae si non prosit, non obsit! . . . Non revertetur ad me vacuum. . . ut justificeris in sermonibus tuis. . .

Ferribilis cogitatio! Usque ad lacrimas commovebatur missionarius quidam (S. Bridaine) ante missiones, quia ad resurrectionem quidem multorum, sed etiam ad ruinam multorum, etiam eorum, qui volunt venire. . .

Saepe fit, ut qui iustus est, iustificetur adhuc. . . et qui in sordibus est, sordescat adhuc! . .

Ah! Christiani, ante quorum oculos I. C. proscriptus est. . . crucifixus! . . Oratio ad Crucifixum pro auditoribus, pro se, na sua peccata impediant. . . potius omni alia poena vindicetur! . . .

Meditatio 1.

De fine hominis.

Ingressus. Cogitemus, ut est, Deum illum maiestatis, qui in caelo in throno gloriae suae ab omnibus Angelis et sanctis humillime adoratur: "Sanctus, Sanctus. . ." Ille Deus de throno suo nos respicere, et ita de unoquoque nostrum cogitare, ac si nemo alius in mundo viveret. . . illum intueri intima cordis nostri, imo peccata nostra omnia, hic actu praesentem esse. . . Adoremus et petamus. . .

Oratio aliqua ut bene cognoscatur ad quid sumus in mundo, ut videntes quid facere debeamus, prompta voluntate in posterum id exsequamur.

Sedete modeste et diligenter audite.

Ad quid sumus in mundo?

Quivis etiam parvulus scit: "Creatus est homo in hunc finem, etc. . . ."

N. B. Omnes ad hoc . . . Non dominus ad . . . rusticus ad . . . dives ad divitias . . . pauper ad miseras . . . non, sed omnes ad hoc, etc. . . (Isalm. 38. pulcherrima in hoc argum. habet.)

(In hac medit. fundam. possunt vitia in populo dominantia ingeri: an ergo ad hoc te Deus creavit?)

Non unus vestrum sibi varia fingit et proponit, ut postea vivat libere, incunde, dives, honoratus, in commodis omnibus etc. . . Pulchra spes! . . . Ponamus ita succedere, ut nunc fingis, quamquam hoc rarissimum, . . . sed ponamus te ita felicem fore . . . est num ad hoc es in mundo? ut edas? ut bibas? . . . sed hoc possunt etiam bruta, . . . tu habes intellectum . . . Ut divitias, honores . . . acquiras? sed haec transitoria . . . Omnia ut fumus, ut aqua in flumine, ut somnium incundum . . . postea quid? . . . tu habes animam immortalem . . . ergo ipsa ratio docet . . . quid vero fides? . . . Omnes igitur ad hoc unice, etc. . . Scitis ab infantia, sed considerate diligenter quae sunt motiva ut hoc, ad quod sumus in mundo, sectemur:

1. Dubet aequitas;
2. Duadet utilitas;
3. Cogit necessitas. (Ad communem auditorem de aequitate breviter, de utilitate fuse, de necessitate vehementer.)

1. Aequitas. Quid eras ante . . . annos? Deus eduxit te e nihilo: "Ipse fecit nos, et non ipsi nos" . . . Deus etiam conservat; sine ipso nihil agere potest, nihil habes, nihil es, . . . Ergo unusquisque vestrum totus Dei est, totus est semper . . . ut opus ad opificem, pertinet ad Deum . . . ergo omnes actiones, verba, affectiones, anni, menses, dies, horae, momenta omnia ad

Deum... saltem ut illum non offendas, secus intolerabilis etc...

a) Iniustitia. Rex, miserum aliquem rusticum extollit ad dignitatem principis, attribuit terras, opes, exercitum, arma, ea conditione ut certis temporibus certum honoris tributum persolvat. Si iam iste homo non persolvit, sed cum hostibus regni conspirat, nonne iniustitia intolerabilis?

b) Ingratitudo. Quis tibi istam linguam, oculos, aures, manus, pedes? Quis intellectum, memoriam, voluntatem liberam dedit? An ergo non gratitudo exigit ut lingua ista laudet Deum, etc... Si linguam aliquo casu vel morbo perdidisses, et I. C. de caelo apperens loquelam per miraculum restituisset, hanc legem imponens, ut lingua nunquam utaris ad... Si tu ita sanatus, benefactorem tuum ista lingua blasphemares; nonne esses monstrum ingratitudinis?... Et nunc quid facis dum peccas? O quale es monstrum iniustitiae et ingratitudinis, si... Oh Dñe Deus meus, ego servus tuus, et filius ancillae tuae, et quomodo ita vivere potui, quasi ipse mihi Deus essem, nec Dominum te agnoscerem? Quomodo potui meam solam voluntatem, oh quam malam et probrosam sequi, et tuam negligere? Iniquitatem meam cognosco, et detestor ingratitudinem et iniustitiam.

2.º Utilitas. Facere voluntatem Dei cum bono nostro conjunctum. Beatus es... et bene tibi erit... Ut nihil Deus ex ira fecit, ita hominem, unum ex prestantissimis operibus manuum suarum, non fecit ad hoc, ut miser esset. Si nunc miseri sumus, quare sumus? Adam perdidit se et nos... Paradisus perditus est, et frustra vellemus eum huc quærere... tamen non omnino abiicit Deus hominem; dat adhuc modum quo possis ipsum laudare, ei que servire... hoc qui facit, beatus est in hac vita, et quam:

tum potest, et erit profecto in altera vita.

a) In hac vita! Time Deum et mandata eius serva, hoc est enim omnis homo! Frustra quæras alibi requiem; bona terrena possent aliquantisper distrahere, satiare non possunt. "Fecisti nos ad Te..." (S. Aug.) Aviculam si includas cavea aurea, piscis si ponatur in lecto aureo, bovi si apponas carnes delicatissimas... quid? Non est ipsorum natura. Ita est homo... ex propria experientia omnia clamant: Non sum ego... Diabolus varia bona proponit, et dicit: Felix, si... sed mentitur. David, rex potentissimus: Universa vanitas... omnis homo vivens... Filii hominum ut quid diligitis vanitatem, et quæritis mendacium?... Salomon: afflictio spiritus! Time Deum, discite ubi sit pax, ubi iucunditas. O mi Deus! quam sæpe hoc expertus es? Quid tibi superest ex istis voluptatibus, ex illa libidine?... Quid tibi contra... quando aliquid boni fecisti propter Deum? Quanta dulcedo! Novunt illi qui Deo serviunt. Nemo scit nisi qui accipit, ut dulcedo mellis non potest explicari, gustare necesse est.

b) In altera vita. Quam certum est te nunc esse in mundo, tam certum est te postea futurum in caelo, si nunc Deum laudes... Nam ad hoc creatus es. O mi Deus, quam dulcis cogitatio: post... ero in caelo!" Beatus quem elegisti et assumpsisti, inhabitabit in atriis tuis". Sed quid est hoc esse in caelo?

c) Felicitas animæ. Comprehendere ita impossibile est, ut exhaustire maria. Etiam si mille annos cogitares... Ut Deus incomprehensibilis est, ita est ista felicitas... Desideria cordis humani sunt insatiabilia, tantum in caelo plena "Satiabor cum apparuerit gloria tua"

Ipsum primum momentum, quo anima intrat in eccle-
 lium, ita illam reddit beatam, ut mille anni dolorum ni-
 hil viderentur. "Non sunt condignae passionibus..." — "Su-
 per pauca fuisti fidelis..." Demones non semel per
 energumenas professi sunt se libenter pati sua tormen-
 ta, millies magis intensa, si unies momento benignam
 Dei faciem liceret intueri. Si damnati semel singulis mil-
 le annis possent... infernus non amplius esset infernus.

β) Felicitas corporis. Etiam ineffabilis... Nec oculus vi-
 dit... Quisque ibi rex... Saul, David, quod facti essent re-
 ges, capere non poterant. Sed quid ista?... hic in terris om-
 nia bona tantum sunt quasi picta... Vita, sanitas, divi-
 tia, gloria, deliciae, non verae sed quasi pictae imagines vitae
 "...In imagine pertransit homo, praeterit figura huius mundi"
 "...In caelo vera gloria: Gloria et divitiae in domo eius..."

γ) In aeternum. In mundo quam brevis omnis felicitas!...
 Ante annos... tot Monarchae qui quasi Dii terreni... Quid
 nunc sunt? Si non servierunt Deo, dicunt nunc Quid
 profuit?... Sunt et nunc Reges, Imperatores, quid erunt
 postea?... Non talis est felicitas quae in caelo manet, si
 ... ibi aeterna... semper... sine fine... Ideo S. Franc. Cis-
 sis: Leve omne onus quod fero, propter bonum quod spe-
 ro. Ideo Martyres... Christus ipse...

O quam ergo insanus es, si negligas... si propter bo-
 na terrestria... propter... Deum perdis... Stercus sunt
 ista omnia... indigna quae tu, haeres caeli, secteris. Fili-
 us magni regis pugnat cum plebeculae infantulo de frus-
 to vili, de crucigero... Dic cum S. Aloysio: Quid hoc ad vi-
 tam aeternam?... Es pauper? ne invidias diviti... ne di-
 cas: Quam felix!... Quid hoc ad... O paupertas non noce-

bit, immo proderit. . . Christus dicit; "Pauper sum ego, et in labore. . ." Es dives? Ne extollaris! Quid hoc ad. . . Vce vobis divitibus. . . Hoc tibi profunda inculpa. . . Etsi pauper fuero, gratiam Dei habens, dives ero; meum est regnum coelorum. . . Dives, si non in gratia Dei sum miserrimus! Quid hoc ad. . .

3. *Necessitas.* Omnino necesse est ut Deum laudes. . . Nam si non. . . vce. . . horrendum vce! . . . In caelum non. . . et quo ergo? . . . Deus infinite bonus in caelo remuneratur. . . iustus in inferno punit. Vide, Deus finem assequetur. . . sed tibi liberum reliquit utrum eligas. . . Laudabis Deum necessario in caelum, vel in caelo, vel in inferno, si. . . In caelo laudabis eius bonitatem; si contra, praedicabis eius iustitiam in inferno. Imaginare tibi modo caelum supra te aperiri. . . Ecce hic Sancti Angeli Dei in purissimis deliciis. . . Tum vide sub pedibus aperiri infernum. . . Ecce hic damnati cum draconibus. . . Jam dic: En, unum ex his duobus necessario mihi continget, medium non est. Mea anima vel cum Angelis, vel cum diabolis. Meum corpus suo tempore vel erit ornamentum caeli, vel monstrum inferni. . . haec manus meae, hi pedes, hi oculi. . . vel. . . vel. . .

Cur ergo non est insania extrema, vivere sine cura tanti negotii? Rem tantam quasi casui committere? Sed casui non committes; quod mereris hoc tibi continget; quod tibi eligis, hoc habebis. . . ne putes te posse vivere pro inferno, et mori pro caelo; hoc nimis periculosum. . . non succedit. . . illud vero certum, si non fias salvus, damnaberis. Proice te in genua, et dic tecum ipse: O mi Deus, an ego salvus fiam? Terribilis quæstio! . . . sed an fiam salvus? . . . Sancti tremebant. . . S. Aug. Vce mihi misero, nescio

finem meum! tremens et parens mortem expecto; iram iudicis timeo, ne pro peccatis meis me mittat in gehennam!

Et quid ergo? O mi Deus! an fiam salvus? Nescio... sed hoc scio me necessario debere salvum fieri... si vero in hac vita non laudem, non reveream Deum meum, illique non serviam... Et quomodo possum hoc ego oblivisci, et tantum somnare de pecuniis, de incunda vita? Hoc scio etiam, nam tua est doctrina, I.C., viam ad caelum esse arctam et molestantam... non obtineri caelum per liberam vitam, per... per... Qui non beuulat crucem... Regnum caelorum vin...

O mi Deus, quasi ad hoc... heu! quid haberem sperandum? Ah! mi Deus, doleo iam... O quam male tantam vitae partem... tui oblitus sum et finis mei, itaque me periculo exposui; iam ex hoc momento recordabor..."Quid prodest...?" Haec tua verba, o Jesu Crē: per sanguinem, per Cor SS., oro!... Quid prodest quod me creaveris, redemeris, sanctif., si tandem... O Mater misericordiae! tu sub cruce fuisti testis, quanti constiterit mea salus!...

Meditatio II.

De Peccato.

Ex poena Angelorum et Protoparentium.

Ingressus. Considerato iam fine ob quem... debemus iam nunc... quid nos a fine isto avertat... Nihil potest impedire quominus Deum laudemus... nisi unum aliquod; non paupertas, non contemptus, non morbi, non mors ipsa; unum solum, i.e. peccatum.

Peccatum solum est, per quod nec Deum laudare nec salutem nostram assequi possumus. hoc ergo monstrum necesse est bene cognoscere quam horribile sit, quam per-

niciosum, ut ab eo quasi a facie colubri fugiamus.

Quid est igitur peccatum? Est malum horrendum, incomprehensibile. Cognoscatis veritatem huius responsi; tantum 1°. Qui sentit se reum peccatorum multorum, se constituat coram Deo tamquam malefactorum, ceteris vinctum, expectantem iudicis sententiam... Interea vide quam iustitiam Deus exerceat in puniendis Angelis et primis parentibus. Hi e paradiso eiecti; illi ut fulmen de caelo precipitati... et vide quid tibi pro peccatis tuis sit tibi expectandum, nisi... Oratio ut cognoscamus quid sit peccatum, ... ut doleamus et in posterum...

Sedete modeste, et audite.

1° Peccatum est malum horrendum, incomprehensibile: ostendit hoc poena Angelorum... Revocemus hic in mentem ea quae docet fides de angelis reprobis, quos nunc demones vocamus. Creati in statu felicissimo... pulchritudo, potentia, sapientia; sine dolore, sine tristitia; habitatio eorum, dona supernaturalia... Cognitio Dei, amor Dei, promissio Dei fore ut brevi... sed peccavere, sola cogitatione et statim Deus punivit... Angelis peccantibus non peperit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum proiecit in aeternum cruciandos. O Deus! sed qualis haec poena? O quam merito Christus dixit: "Pater iuste, mundus te non cognoscit." Solum bonum misericordem volunt cognoscere, iustum nolunt: et tamen iustus etiam est Deus... Qualis ergo poena Angelorum?

α. Spoliavit eos omnibus bonis. Ex pulcherrimis facti sunt... ex filiis Dei... ex caelo sicut fulgur...

β. Immersit eos in omnes miseras. In inferno patuntur: memoria, perturbatio in intellectu, desperatio... Creaturae quae nihil iam amare possunt (ut aliquando ipse

se demon dixit). . . "ignibus uruntur ipsi spiritus miris modis, sed veris." (S. Aug.)

8. Poenae sine remedio. Ardebant iam miseri quatuor millibus annorum, quando Christus venit. Quam terribilis haec tot annorum poenitentia! . . . Sed quid? finis. . . remedium non est. Ille Jesus qui super impiam Jerusalem tantum lacrymarum fudit, nec unicam pro demonibus fudit. Ille Jesus qui pro crucifigentibus. . . pro demonibus nec unicum gemitum. . . Peccatum duravit momentum, poena duravit iam. . . durabit. . . Sistamus hic paulisper. . . Ecce infernus sub pedibus nostris apertus. . . Quid videmus? . . . En monstra, habitatio. . . tormenta. . . Quid erant quondam ista monstra? Spiritus nobilissimi, puerissimi, filii Dei, opus eximium suae omnipotentiae, ornamentum caeli. Quid ergo fecere? Una cogitatio, uno momento admissa, una inobedientia, unum peccatum. . .; et pro hoc uno peccato, sola cogitatione et voluntate, semel, unico momento commisso, ardent iam per sex millia annorum, et ardebunt etiam postquam totus mundus igne combustus erit, et omnes generationes extinctae. Quis tale edictum in eos protulit? Deus. . . Ergo vel Deus non est infinite iustus, infinite bonus, non amat suas creaturas (absit), vel peccatum est horrendum incomprehensibile malum.

O Deus qualis terror! Si Angelis peccantibus non pepercit, sed. . . quid tecum erit, o peccator? Principes caeli. . . et tu vermis sordidus. . . illi semel. . . non viderant exempla vindictae. . . non conculcaverant sanguinem Christi. . . non. . . post oblatam veniam. . . Ah! videte quid sit peccatum; quod tamen tam facile, per risum, committitis; et dicitis: nihil est peccatum, nihil est.

2. Peccatum est malum horrendum, incomprehensibile. Ostendit hoc poena Protoparentum. O quam erant illi felices? Habitatio... Paradisus, ubi nec aestus: nec... ver perpetuum, amoenum, sine labore fructus... Dominatus in omnia animalia; quoad corpus: sanitas, sine labore... non noverant morbos... non obnoxii morti; semper in flore iuventutis permansuri... quoad animam: sine tristitia, sine timore, sine sollicitudine, sine ira, sine odio, sine afflictione ulla; perfecti, contenti, cognitio Dei; amor; promissum fore ut sine morte... sed etiam ipsi peccarunt, comederunt semel ex uno fructu vetito; et statim puni- vit; et hic iterum qualis poena!

a) Pro uno peccato felicitatem perdiderunt; terra male- dicta; sine sudore vultus non profert nisi... corpus infelix; anima infelix in intellectu, in voluntate; remorsus, tristitia; expulsi a Paradiso in hanc lacrymarum vallem, poeniten- tiam egerunt nongentos annos... et adhuc etc...

b) Pro unico peccato tota posteritas... quot milliones ho- minum vixerunt... ex tam multis nullus qui non mor- tem amaram, fames, pestilentias, bella, (horrores belli e- g. in campo pugnae): quantum lacrymarum, tot miseri, in doloribus... omnia haec effectus peccati Adami.

c) Pro unico peccato omnes infantes non baptizati...

d) Ob hoc peccatum longe maxima pars adultorum non modo omnium in massa, sed ipsorum etiam fidelium ru- unt in infernum... quicunque damnatur ob indomitas passionem, vel superbiam, vel avaritiam, vel maxime luxuriam... haec passionem sunt effectus primi peccati.

e) Ob hoc unicum peccatum I. C. et pati et mori debuit. O miraculum divinae iustitiae! I. C., innocentia et sanctitas ipsa

... Deus condemnatur a Patre suo ad mortem. Petiit liberari: ait: Pater si possibile est... non est possibile, vindicta sumenda est; aspiciat Iesum in cruce ob hoc unicum peccatum Adami.

Non obstante hac tali morte Filii sui non cessat Pater punire hoc peccatum Adami in nobis, miseris eius posteris. Paradisus perditus est; et nos infelices erramus in hac valle lacrymarum; vita plena amaritudine et tristitia et afflictione ab ipsa pueritia: mors plena errore, salus incerta, et ad celos non nisi per lacrymas, per afflictiones, per poenitentias...

Quæritis quis talem poenam pro tali culpa inflixerit? Deus! Ergo iterum vel... vel... Deus bone! Quid est peccatum? Quis hoc comprehendat? Si videremus principem aliquem filium suum olim dilectissimum ad mortem crudelē, vel ad carcerem perpetuum damnare; et insuper totam eius posteritatem... diceremus: vel iste princeps est tyrannus, vel filius iste horrenda scelera... Ecce Deus non est tyrannus (absit vel cogitare); est pater amantissimus: ergo peccatum debet esse...

O peccator! Quanta tibi causa tremendi! Angeli, genus humanum, multi milliones hominum in inferno... Filius Dei in cruce ex decreto Patris celestis... et hæc omnia ob peccatum, et proprie ob unum peccatum, ob violationem divini precepti in una re, per se, ut videtur, non adeo gravi proditores ergo sunt qui dicunt: Nihil hoc, nugæ! O mendaces! O falsi! O quam aliter Deus, et quam aliter homines!

Trovoluti in genua ad Deum, cum tremore, faciamus hic brevem reflexionem super nos ipsos.

a) Si unum peccatum tam abominabile est Deo, quid debet esse anima tua, o peccator? Si semel peccasti, toties peccasti quoties diaboli peccavunt; si centies, toties peccasti

quoties centum diaboli; si semel peccasti, tam abominabilis es quam unus diabolus; si centies, ut centum diaboli. Si unum peccatum habes in anima, odit te Deus ut unum, si centum, ut centum demones.

b) Si unum peccatum meretur infernum, oh quantas Deo gratias debes! Si semel peccasti, es tam dignus inferno, quam quisque diabolus; si saepius, magis dignus inferno; quare vero non es tu ibi?

c) Si Deus unum peccatum tam horribiliter punivit in Angelis et hominibus, quantum tu timere debes? tot Angeli pro uno peccato sine remedio... Si tu adhuc semel peccares... O Deus meus, oh horrendum momentum quo primo peccavi! O si nunquam fuisset illa hora! O utinam in terra primo putruissem! O Deus si tunc ita mecum egisses ut cum Angelis, iam essem in inferno... et si nunc adhuc vel semel peccarem... Nunc cognosco quid sit peccatum, ex poena Angelorum et Protoparentum, ex passione Christi; agnosco peccatum esse horrendum... O mi Jesu, miserere, remitte, quae utilitas in sanguine tuo, si... Sed non vis mortem peccatoris; vis ut in vulnera tua defigam oculos... O Jesu, non audeo oculos attollere... nunc ad pedes tuos implo ro misericordiam tuam; iam nunc malo in aeu sum rogam... Nec enim dummodo me a peccato praeserves, gratiae mihi erunt et miserationes; da vitam qualem tibi placet... felicem vel infelicem, in divitiis vel in paupertate, dummodo a peccato... O Mater Dei, passa es cum filio tuo, et per dolores cordis tui...

Meditatio III.

De peccatis propriis.

Ingressus. Aliqua recapitulatio brevis eorum quae de peccato iam dicta. Nunc adhuc considerabimus quid sit peccatum... Cogitemus ergo viva fide, Deum nos respicere, qui penetrat intima cordis nostri, et omnia peccata ad unum perspecta habet... cum pudore et tremore... ut staret coram monarcha proditor, convictus de crimine laesae maiestatis, catenis ligatus et sententiam expectans.

Troxoluli in genua... gratiam agnoscendi malitiam peccatorum nostrorum efflagitemus, ut detestemur... de praeteritis sinceram agamus poenitentiam; et in posterum diligentius vitemus...

Sedete modeste...

Quid est peccatum?

Est offensa Dei, et maxima homines miseria.

1^a. Est offensa Dei... cito dicitur... cito committitur; sed an bene unquam perpendistis qualis offensa Dei sit peccatum? Os semel perfecte intelligeratis!... Deus iubet... homo negligit... Deus vetat... homo tamen... Hoc est peccatum. Est ergo offensa Dei, est contemptus Dei, (dicitur peccator contemnere Deum in S. Scriptura non solum de contumacibus, sed maxime de iis qui ex fragilitate, v.g. David...) sed qualis contemptus? Pater iubet filium... et filius... est contemptus Patris... Dominus servum iubet... et servus... est contemptus, offensa Dei... bene hoc intelligis... ipse si servum haberet, et ille... quid si filius coram Patre... servus inspectante Domini

no! Ecce Deus dedit mandata... nosti quae... quid praecepiat... quid vetet... nosti... cum tentatio animam pulsaret, cor tibi dicit... sub poena perdendae gratiae et amicitiae illius... scio, dicit, Deum hoc nolle, sed ego volo. Quis est Dominus, ut audiam vocem eius? Confragisti inguinem meum... et tu quis es, et quis Deus?

a) Deus infinita bonitatis... maximus terrae monarcha comparatus uni angelo chori infimi quid est? Minus est... Angelus vero, quid comparatus Deo? Omnes angeli simul nihil: "quasi nihilum et inane reputata sunt omnia..." tu vero quid fuisti? quid es?... eris?... Fuisti... nunc quoad corpus, es saccus stercorum, etsi illud ornas, tamen non nisi sordes... brevi vermas... quoad animam nihil boni ex te... ignorantia et stultitia... malitia... et talis cum esses, ausus es contra Deum agere... aspice in caelum! ecce Deus hic sedet in maiestate, innumerebilibus exercitus angelorum et sanctorum laudant; Sanctus, Sanctus... et videndo se digne non posse laudare eius sanctitatem, velant facies suas;... interea homo veluti turpis aliqua rana e luto sumum erigit caput... ego non curo te, nec mandata, nec minas, nec promissa tua...

O Deus! O Angeli! O Sancti... Quomodo potuistis... (Applicatio eius quod dicebant servi David, cum semel ei malediceret: "Quare maledicit hic canis mortuus Domino meo regi?")

b) Deus supremus benefactor... Quid habes quod a Deo non...? Totus... es donum Dei et misericordia eius... quot capillos geris in capite... toties te Ille... quovis momento... quod vivis, quod scinus es... quod non coecus es... et haec non nisi particula beneficiorum eius... ubi eras ante quinque mille annos?... et tamen iam tum creabat celos pro

te Deus... et in illo pulcherrimo palatio, cum illud con-
deret, iam destinabat locum pro te... ante annos... etiam
tum Deus in cruce pro te... et tu talem benefactorem... in
eius sinu existens, abutens ad eius offensam et contemp-
tum ipsius donis... illis manibus... oculis... illa lingua...

c) Deus Dominus tuus. An vero non semper es in eius po-
testate? „in manibus eius sortes mee, in manu eius om-
nes nos... ab illo pendet vita et mors tua... ab illo omnes
successiones et actiones... Ille potest permittere ut tegula
ex alto decidens caput diffingat... ut in aquis... in igne... ut
a latronibus... a fera... ut canis rabidus... ut te hae no-
te demon cui per peccatum servis... suffocet... et tu ta-
men, cum totus a Deo... offendis eum audacter et contem-
nis... nonne stolidi insania? nonne temeritas?

Et propter quid denique? Si tibi mors, tormenta intentata
fuissent, non debuisses nec ad momentum dubitare, sed di-
cere: malo... ut S. Machabaei... „melius nobis est!“ malle
se premitti ad infernum... et tu propter quid? O mi care!
An tibi mince intentatae? Ecce unum quoddam desideri-
um... una libido tibi tam cara fuit, ut propter hanc
Deum offenderes... et mortaliter! Nec pro totius mundi
salute mentiri oportet per iocum (S. Aug.); quanto mi-
nus facere malum ob leve gaudium! Judas Christum ven-
didit triginta argenteis; tu quantum lucratus es?... quan-
tum? tristitiam, remorsus, mare amaritudinis, pro una
guttulla voluptatis... scilicet tibi erat quod Deus hoc prohib-
uerit, ut ob hoc ipsum tibi placeret...

Et si hoc tantum semel!... quamvis etiam hoc...
sed quoties fortasse post obtentam veniam... Deus te ex
inferno eripuerat, et tu denovo deridens et tua promissa

et Dei misericordiam... in contemplum sanguinis Christi
quo eras ablutus... o malitiam!... "rursum crucifigan-
tes..." quid iam amplius dici potest? Tam gravis est haec
offensa Dei, ut nulla unquam creatura satisfacere pos-
sit... Etiam si omnes homines... et Angeli omnes simul
... nec pro unico peccato... ad delendum unicum pec-
catum sanguine Christi opus est....

Adhuc tam gravis est offensa Dei, tam gravis mali-
tia, ut si omnes Angeli centum millia annorum celes-
tes suos intellectus intenderent, nunquam tamen ex ae-
quo possent... infinita est maiestas offensa!....

Vide ergo quid sit peccatum!... quod tam facile... O
mi Deus! quomodo peccantem omnis creatura sustinu-
it?... Quomodo Angeli tui, vindictam iustitiae tuae gla-
dium portantes, huic tali monstro pepercerunt?... Quo-
modo terra non aperuit os suum dehiscens, ut... vere, mi
Deus, non sum dignus aëre, quem respiro, non aqua, quam
bibō; non pane, quem... indignus quem terra sustineat
et quem sol illuminet, cum omnium Creatorem impu-
dentissimus ego tam proterve ausus sim contemnere...

2.^a Peccatum est maxima hominis miseria.
Peccator odit animam suam, hostis est animae suae...
"Numquid me ad iracundiam provocarunt? dicit Domi-
nus," "malum in vobismetipsis"... miseros fecit Angelos,
... Protoparentes... et tu etiam infelicem vitam, mor-
tem aeternitatis gustans... per totam...

Effectus peccati, ecce 1.º qui sentiuntur remorsus, ti-
mor, inquietudo... fingis te hilarem, simulando, sed
non... mentiris si dicis te contentum, dum es in statu
peccati..."Impii quasi mare fervens, quod (Isai. 57)...

contritio et infelicitas in viis!.. Haec prima statim merces peccati... Adam, Cain... Judas... tu ipse testis... praeterea frequentes poenae divinae, ruina fortunae, sanitatis, abbreviatio vitae... longa series miserationum... Et hi quidem saepe amari fructus peccati in iuventute; (ad iuvenes); iuvenis primitias aetatis suae Deo consecrans..., benedictio: contra... maledictio... gladius vindictae divinae evaginatus post te, semper te sequitur... semper inveniat...

2° Effectus invisibiles in anima sine comparatione peiores. Non sentis illos, sed certos reddit fides; nam:

a) Perdita gratia sanctificans, inestimabilis thesaurus, ad quem nobis acquirendum Jesus Christus ex caelo venit, sanguinem suum profudit usque ad ultimam..., pro quo patrimonia, regna reliquerunt sancti, et mille mortes subire erant parati... O iactura immensa!... Gratia sanctificans est vestis nuptialis, qua induti admittimur ad nuptias agni, Filii Dei... qua exuti mittimur in tenebras...

b) Perdita omnia merita... etiamsi immensa fuissent... uti B. V. "Omnes iustitiae eius non recordabuntur amplius" (Ezech.).

c) Perdita omnis puritas animae... Anima in gratia Dei angelo similis... contra, anima in peccato et diaboli similissima sunt monstra. Si scires te, commissore peccato, habiturum caput retortum, os hians, linguam exertam, ... ita ut omnes te tamquam monstrum horrerent... caveres... Num quod anima foeda sit, non curas... sed veniet tempus cum illa foeditas etiam in corpus...

d) Perditi habitus supernaturales virtutum! Vae! Vae! civitas illa magna (Dei cuncta, anima), quae amictus erat bysso et purpura... quoniam una hora destitutae

sunt tantae divitiae... una hora desolata est... (Apoc. XVIII. 17. 19)

e) Perdita capacitas nova marita acquirendi... Peccator non amplius vivum membrum Jesu Christi, palmes inherens viti... "radix eorum exsiccata est, fructum non ferent"... nisi ad summum temporalem aliquem... "Exinanite..." sibi invicem inelament demones, "exinanite usque ad fundamentum in ea, (scil. anima peccatoris) Ps. 136. O vere miseria!

f) Perditum celum... Hereditas... Diactura immensa... Israelitae privati terra promissionis... civitate Jerusalem... in captivitate Babylonis... quantum dolabant! Sed quid sunt haec in comparatione iacturae caeli! Quid iactura paradisi terrestribus in comparatione...?

g) Sub potestate daemonis... miseri obsessi... sed paucius... captivi apud Furcas miseri... sed... (exemplum S. Loenrae, in cuius vita narratur, quomodo alicui ridanti ipsum, cum hoc ei diceret:..."Respice modo, inquit, et videbis." Respexit ille, et vidit monstra terribissima sibi adesse.)

h) Exosi fiunt Deo; ineffabile odium Dei in peccatum. "Similiter autem odio sunt Deo impius et impietas" (Sap. XIV.

g)... Deus necessario odit peccatum, et quemadmodum non potest cessare esse Deus, ita non potest non odire peccatum... "Perfecto odio oderam illos" (Ps. 138)... Ecce tale obiectum odii divini est anima tua, si vel semel peccasti... Quid si scepe?... Et hanc abominationem oculi Dei semper intuantur... Et tu adhuc dicis: "Peccavi, et quid mihi...?"

Provoluti in genua... O mi Deus, si unum peccatum... quid tam multa?... quam abominabilis coram oculis tuis est anima mea!... cum omnia in me plena peccatis... cum nallum in corpore membrum... nulla in anima facultas... non foedata peccatis... Si me noscerent ho-

mines... et viderent... et ego interea sine pudore... coram Deo et Angelus eius... et non curabam... cum essem... ut cadaver carnis... ut sordida sus in volutabro luti... ut ulcus de quo continuo sanies... O mi Deus quam infelix!... Quid si in tali statu me vocasses ad tribunal tuum? O Jesu, tua haec misericordia... fructus tui sanguinis, quod adhuc ultimatō non perii... sed tanto magis doleo... offendi patrem qui me plus amavit, quam tot Angelos... qui cum posset... O si possem revocare annos illos... percurrere illa loca... O si vel sanguine meo delere possem!... Sed quid meus pollutus sanguis!... Finit, O Jesu... sed postea quid? Contremisco, Deus meus... possum adhuc peccare... expositus tot periculis... (apud iuvenes haec praesertim urgenda)... a pravis sociis... libris... et quomodo evadam? ... O Deus tolle me prius ex hac vita... nunc in his sacris diebus? finem impone vitae meae! etc...

Meditatio IV.

De Morte.

Ingressus. Vidimus quid sit peccatum; iam magis particulariter et singillatim de sequelis peccatorum quorū prima mors. Sed prius prostrati in genua ante Dominum qui omnia momenta vitae cuiusvisque nostrum numerata habet, petamus ut bene cognoscamus quid sit mors et tempestive nos ad illam paramus.

Sedete modeste...

Dispone domui... Statutum est... In omnibus...

I. Quid sit mors? Est omnium terribilium terribilissimum.

mum, dicebat quidam philosophus (Aristot.); et verum dicebat; inquit S. Chrysostomus, et magis verum quam ipse putabat. ... Proponite vobis imaginem moribundi: vidistis aliquando? Ecce iacet immobilis, nisi quando identidem si gravi dolore convulsus... oculi rigidi, os foede hians, distortum, nigrescens; sudor frigidus, anhelitus gravis, manus et pedes ut stipites. Patet finem non longe abesse.

Sic et vobiscum, cum unoquoque aliquando erit, nisi repentino casu, quod adhuc terribilius. ...

Inquiri hic potest quid sit mors? Est 1° deserere corpus suum... nam est proprie separatio animae a corpore... Fiet haec separatio aliquando et pro te; nam statutum est oibus prorsus finibus... dicetur aliquando et tibi: "Dispone domini... Finis venit... iam non poteris villicare." "Egredere anima christiana de hoc mundo, de hoc habitaculo corporis". Quid tunc fiet de tuo corpore? In foedum cadaver, in pulverem convertatur. "Putredini dixi: Pater meus es, mater mea et soror mea vermibus," (Job. XVII.) Qualis pater, mater, soror! "Subter sternetur linea, et operimentum tuum erunt vermes" (Isai. XLV. 11.) Escaverit corpus vermium... Ecce quem (Deum, quale idolum) colebatis! (Dan. XIV. 26.) Poterit tunc Deus verus, iudex supremus, Jesus Christus dicere adoratoribus cultulae, hominibus voluptuosis... dicere uti olim quid simile dixit interna S. Margarithae Cortonensi cadaver videnti foeti, dum amasii occisi... S. Francisco Borgice videnti cadaver imperatricis Isabellae... An non ergo stultitia est, a deo imcumbere huic sterquilino, uti vocat S. Bernardus corpus nostrum... et interim negligere pretiosissimam, immortalam animam?... Deum! o mi Deus! utique

stultitia est... (affectus... proposita.)

Mori est 2°: Deserere omnia huius vitæ bona... domos, ... agros... honores, amicos, parentes, ... omnia prorsus? Utique velis, nolis, debebis omnia aliquando deserere... omnia... et utinam non gravi, gemebundo cum animo cogaris tunc exclamare cum Agag: "Sicine separas, amara mors!" Quod ne fiat, iam nunc fac, tempestive moriaris rebus omnibus, ut dicere queas cum Apostolo: "Quotidie morior, ... vel sis ex illis, de quibus dixit idem Apostolus: "Mortui estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo... Divitiae si affluant, nolite cor apponere... Non es creatus pro illis... die cum S. Stanislas Kostka... "ad maiora natus sum"... cum S. Aloysio: "Quid hoc ad ceteritatem?" Noli saltem bona huius sæculi præferre celestibus... æternis... propter illa perdere ista, Deum offendendo uti Judas, propter triginta argenteos... Quin potius omnia cum Apostolo arbitrare ut stercora, ut tamen lucrificas... Etiam si tam pauper vivere debeas, ut Lazarus, quid interest, modo post mortem, ut... ipse in sinum Abrahæ transferaris a SS. Angelis. Recogita sæpe: Quid prodest homini... O mors quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis!... O mi Deus!...

3° Transire de tempore ad ceteritatem. Utique separata anima a corpore, tempus non erit amplius, nullus proin locus poenitentiae... meritis... "Venit nox, in qua nemo poterit operari... Ergo dum adhuc tempus habemus, operemur bonum... Si nolumus, damnum erit irreparabile, et in primis tristissima sors nostra, si in peccato gravi moriamur, nam statutum est:

II. Semel tantum mori. Semel tantum, si igitur bene

in statu gratiae mortuus fueris; felix, ceterum felix eris; si autem male, in statu peccati... Ne tibi! ceterum infelix, supra modum infelix eris... Malum nunquam poterit reparari... Si ceciderit lignum ad austrum aut ad Aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit" (Ecl. XI. 3.) In hoc saeculo si quid accidit, iterum reparari potest, at in altero, non... Itaque omnis cura impendenda est, ut semper paratos nos exhibeamus ad transitum illum tanti momenti... eo magis quod singulis momentis possit locum habere. Omni loco, morte naturali vel violenta... et quod praemoniti sumus, qua hora non putamus, Filium hominis venturum esse sicut furem... O nam... Holophernes... et accidit quotidie... Semper in statu gratiae vivandum est. S. Thomas Aquinas non intelligebat, quomodo quis tranquille dormire posset in statu peccati mortalis. Et tamen tot homines ita vivunt... dormiunt... per menses et annos saepe... Et ego, o mi Deus! Ah! Quoties!... "Statutum est omnibus hominibus semel mori" Etiam Christus et B. Virgo debuerunt mori. Mors certa est, sed circumstantiae... quando? ... ibi? ... quomodo? ... incertae sunt... ad nostrum bonum, ut semper parati simus..." Latet ultimus dies, ut observentur omnes!" (S. Aug.)

Discrimen inter bonam mortem et malam.

"Preciosa in conspectu Domini mors Sanctorum eius," (Ps. 115.)

"Mors peccatorum pessima..." (Ps. 33)

I. Mors peccatorum pessima, sive praeterita, praesentia, et futura inspiciamus.

a) Praeterita si spectentur, videt peccator tot peccata commissa, tot occasiones salutis neglectas, et cogitur exclamare cum Antiocho: "Num reminiscor malorum quae feci... Si...

b) Præsentia iterum tristia occurrunt; deserendum corpus, mundus, bona quibus adhereret. "Necine separata..." (I Reg. xv) "O mors quam amara est memoria tua homini..." (Eccl. xli. 1.) Si vel ipsa memoria, quanto magis mors ipsa... si...

c) Futura; occurrit terribile iudicium, infernus, cetera nitas... Supra ipsum Deus iratus, cælum clausum; infra se infernus apertus... retro se mundus fugiens... ante se peccata... ad latus demones. Intus vermis conscientie... Ah! Quocumque se vertit, non videt nisi tristitia, et experitur illud Amos v. 8. "Dies Dñi ista, tenebrae et non lux; quomodo si fugiat vir a facie leonis, et occurrat ei ursus, et ingreditur domum (conscientiam) et inuitatur manu sua super parietem, et mordeat eum coluber." (vermis conscientie)... Quam illibenter talis homo audit illa verba Ecclesie: Trofiscere, anima christiana... S. Hilariion qui septuaginta annis servierat Deo maximo cum fervore, trepidabat ad aspectum mortis. (Breviar. 21. Octob.). Quantus debet esse tremor peccatoris, qui totam fere vitam impendit in offendendo Deo! O mi Deus!...

II. Pretiosa contra mors Sanctorum. "O mors bonum est iudicium tuum..." "Non defrauderis a die bona; ante obitum tuum operare iustitiam..." (Eccl. xlv.) "Beati qui in Dño moriuntur..." (Apoc. xiv.) Opera ad maiorem Dei gloriam peracta, in statu gratiae "opera tua sumus, non te deserimus," dicunt quasi ad hominem (S. Bern.). Pretiosa etiam mors sub omnirespectu, sive præterita, præsentia, futura spectes.

Si præterita, videt tot bona opera;... peccata quidem vel nulla, uti Chrysostomus, vel... fors etiam; sed expiata... uti Augustinus operibus poenitentiae.

Si presentia, nihil cui male adhaereat quod molit deserere..

Si futura, Deum amicum, potest cum S. Theresia dicere: Non times mortem, quia iudicem habes unicum et verum amicum meum. . . Ecce sponsus venit. . . amicus autem sponsi. . . Videt cum Stephano caelos apertos, et. . . cum corona in manu iam iam ipsi imponenda. . . Itaque secum potest cum eodem clamare: Dñe Jesu, suscipe spiritum meum!., cum tot sanctis: Locutus sum in. . . „Veni, Dñe Jesu, . . . etiam venio cito. Amen. „ (Apoc. XXII.).

Quam libenter audit talis: Proficiscere, anima christiana, de hoc mundo. . . „ Ah! libenter, inquit, proficiscor de hoc mundo corrupto, quem non amavi. . . Et si absque sacerdote ipse moriendum est, uti S. Franc. Xaverius, adest illi crucifixus, supplens vires sacerdotis, crucifixus, quem devote corde apprimat, osculatur, lacrymis irrigat. . . O mi Deus! Moriatur anima mea morte iustorum, et fiant novissima una horum similia! . . . Ut autem id fiat, cavebo in posterum ab iis, quae possunt mortem mihi reddere amarum, et faciam quae possunt eam reddere suavem. Da gratiam. . .

Quam felix ille qui cum Salvatore dicere potest in articulo mortis: Consummatum est, totum quod mihi impositum fuerat. Opus quod dedisti mihi consummavi. . . Nunc venio ad Te. . . et relinquo mundum et vado ad Patrem, Qui me amat, cuius unice queresivi gloriam. . . Ah! Talis merito etiam dicere potest: Pater in manus tuas commendo spiritum meum. . . Vel cum S. Stephano: Suscipe spiritum meum, . . . Bene excipietur semper talis spiritus. . . Ubi enim, quae habitabant filii Israël, lux, erat (Exod. X.). . . Sic etiam quocumque se vertant servi Dei (veri filii Israël), lux eis apparet, latum quid recreans, consolans. . .

Meditatio V. De Iudicio Particulari.

Ingressus. "Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium, ... Proponamus Jesum Christum nobis in throno ignoto (ad significationem iuxta imprimis), vultu severo et valde terribili. ... Ipse coram hoc tribunali, prout multi conspecti sunt sancti, viementes ad appropinquans iudicium suum. ... Oremus, ut cognoscamus severitatem iudicii, et tempestive. ...

Sedete modeste. ...

Quale erit illud iudicium post mortem? Erit terribile ex omni parte, nam:

1° Reddenda ratio totius vite. Eodem momento quo anima a corpore. ... et eodem in loco. ... sistetur coram. ... hoc momentum deberet nobis semper present. ... Oportet liber conscientia. ... quæretur autem non an dives, honoratus. ... nisi ad gravius iudicium. ... Sed quomodo vixeris. ... Ibi videbit unusquisque. ...

a) Omnes gratias et omnia beneficia, quoad corpus et animam. ... universalia et particularia, et quomodo illis sit usus. ... Omnia commemorare est impossibile, aliqua saltem. ... ex.gr. unde hoc, quod e nihilo eductus, a tuis sollicite educatus vivas? Sanitas, vires, lingua, oculi, aures, manus, pedes? Non est dies, non hora, non momentum, quo non. ... Omnia hæc concesserat Deus, ut. ... (ex Fundamento); nunc iubet reddi rationem de omnibus. "Redde rationem!". Tutaveras hæc omnia tua esse. ... Non ita. Dei hæc erant; tu villicus eras,

non dominus. . . Quid vero vocationis gratia ad fidem, doctri-
 ne, exempla, sacramenta, inspirationes. . . hec ipsa exer-
 citia (vel Missio)? Atque hec omnia pretium sanguinis Christi;
 in omnibus sanguis Christi, ut gemme pretiosae splendens. . .
 Si his usus non est, vel abusus. . . O qualis horror invadet!
 Sanguis Jesu Christi magis clamabit, quam quondam
 sanguis Abel! . . . Hecine reddidisti? . . . Expectavit fac-
 ret, . . . Maledicta terra, quae culta. . . semine consita, plu-
 viis irrigata, tamen nihil refert. . .

b) Omnia peccata mortalia et venialia. . . Propria et alie-
 na, quorum fuit particeps. . . et opere et verbis et cogitatio-
 ne commissa. . . et omissiones. . . O quanta multitudo pec-
 catorum! . . . quae per crassam ignorantiam. . . putabat esse
 levia. . . atque dicebat, quando mordebat conscientia, vel
 alii admonebant: Quid hoc? Quale hoc peccatum? Quam
 multa, quae putabat esse remissa! . . . "Furor super te; et immit-
 tam furorem meum in te iuxta vias tuas, et ponam contra
 te abominationem tuam, et non pariet oculus meus, et non
 miserebor, et scies quia ego Dominus percutiens." (Ezech. VII.) O
 quantus pudor! . . . Nunc si quæstio institueretur in aliquo
 gravi facinore. . . O quantus etiam timor! Nunc horres et pi-
 griteris te examinare, (quamvis ut sodalis deberes quotidie)
 sed tibi etiam nolens! . . . "Iniquitates supergressæ sunt capil-
 los capitis mei. . . super numerum arene maris, . . ." Si nos
 ipsos iudicavimus, non iudicemur a Domino, . . .

c) Etiam bona opera. . . Scetaris interdum si bona opera
 fecisti, et bene. . . sed tamen. . . "Ego iustitias iudicabo, . . . Om-
 nes cordis recessus. . . Examinabit Deus bonis in operi-
 bus intentiones, affectus, an in statu gratiæ, an propter ip-
 sum. . . an bene; si quid boni deerit. . . O quam multa

inutilia appaerebunt! Orabas, sed... laborabas, sed... elemosynas dabas, sed... an pro his speras ccelum? ... Tamen ut malum, ita et bonum si in statu gratiae... magis nam dabunt fiduciam, praesertim ea opera bona, pro quibus in vita nihil accepisti laudis aut mercedis, aut pro quibus etiam non raro passus es...

2° Reddenda ratio strictissima; sunt enim adhuc variae circumstantiae:

a) Nihil poterit celari, excusari, defendi... Iudex terrenus non potest semper... patronus semper elevat... Non ita coram Deo iudice... nihil est occultum... Omnia nuda et aperta sunt oculis eius, "... Anima sibi relicta accusata... ita clare convincetur... Angelus, demon... Nunc expedita lingua nosti te excusare... quod non de industria... quod non putares esse malum... interdum etiam in confessionalis... sic... sed ibi fateri cogeris, te hoc et illud deliberate... ex malitia... O quam stulti qui tenebras quaerunt! modo nemo videat!...

b) Sine respectu personarum illud tribunal, non quale in terris iudicium... imo ditior, officialis... gravius iudicabuntur... "Cui plus datum est, ... Gravissimum iudicium his qui praesunt.

c) Nulla defensio, nullum praesidium, deprecari frustra... Tempus misericordiae praeteriit... Sancti non defendent... ipsa Mater Misericordiae...

3° Reddenda ratio iudici iustissimo, severissimo, supremo.

a) Iustissimo... ergo si bonus es, ... si malus, ... dubia causa tua... nescis... hoc scis, te peccasse, ... et nescis an places.

b) Severissimo... Nunc agnus mitissimus... par-
cit propter poenitentiam... et vos etiam, peccato-
res, beneficiis cumulat... Sed ibi leo... "A modo vi-
debitis... O proterve peccator!... Modo vivis libere.
...iudicabit... Unum peccatum mortale... unum
veniale vel minimum... ipsis sanctis severus.
(Exemplum illius patris)

c) Supremo: Appellationi locus non erit... Mutatio
decreti non speranda... Sors tua determinata, vel reg-
nare vel ardere... "Non intres in iudicium..."

4.º Sine mora executio.

a) In malos: "Recedite a me..." Statim Deus recedit.
.. Angelus Custos... et daemon rapit miseram animam
...atque ita a lecto in infernum... Qui sensus animae?...
"Cum venerit iudicium tuum, noli me condemnare..."

b) Pro bonis: "Venite benedicti... Euge serve bone..."
Statim daemon fugit... et Angelus Custos... Compar-
ate... Quid desideratis? quid speratis in hoc statu Con-
scientiae? Quid ingereret fiduciam? Quid terreret?...

Provoluti in genua...

O mi Jesu! tunc erit serius, tunc me iudicabis quia-
lem inveneris (Verba ex traditione servata) qualem te
inveniam, talem iudicabo... Ergo nunc... adhuc est
Salvator, nondum Iudex...

O Mater misericordiae, nunc dic Filio... me indig-
num servum... sed tamen servum... iam dolere,...
iam emendationem promittere... impetra mihi...

Meditatio VI.

De Iudicio Universali.

Ingressus. De iudicio particulari brevis recapitulatio. Sed non sufficit particulare. Iustitia exigit ut quod privatim actum est, fiat etiam propalam, et cognoscat totus mundus qualis quisque fuerit... Quasi audiremus iam terribilem tubæ clangorem, et Archangeli vocem: "Surgite mortui et venite ad iudicium!" (Exemplum s. Hieronymi) Sed in primis oremus... "Confige timore tuo corda nostra, ut iudicia tua salutariter timeamus..."

Ordo huius Iudicii.

1° Resurrectio mortuorum. "Credo carnis resurrectionem, ... Veniat ille dies, cum omnia igne consumerentur, et animalia et homines omnes morientur. . . . Deinceps tuba, et anime omnes, ubicumque fuerint, ad corpora sua, quomodocumque perierint et consumpta fuerint, revertentur..." et mortui resurgent, ... Sic necessario fieri debet, ut appareat iustitia Dei. Nam in hac vita... "Credo, ... (ad hanc vocem debent surgere omnes.) Audite nunc illam vocem: "Surge, qui dormis, ..."

Sed, omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur! O quantum discrimen! Quam longe diverso affectu anime ad sua corpora revertentur! ... Iustorum quidem cum gaudio, gratulantes... impiorum cum tristitia, desperatione... maledicentes! ...

Videte ergo non de anima tantum agi, quando agitur de anime salute, sed etiam de corporis bono externo. Nullis omnia habere pulchra, domos, vestes, ... animam so =

lam foedam. Ergo veniet tempus, ubi ista foeditas in corpus redundabit. . . . Nunc abscondita est foeditas et pulchritudo animae. . . . Ideo iustus saepe contemptus, contumeliosis coopertus, dum peccator in honore est, speciosis indutus vestibus. . . . Sed veniet dies, cum. . . . Ergo quod nocet animae nocet et corpori; qualem anima, tale corpus. . . . amas terram, terrenum accipies; sed ecceelum. . . . eccelste accipies. . . . Visne ita amare corpus tuum, ut postea per totam aeternitatem odio habeas! "Qui amat animam suam. . . ."

2.º Veniet Jesus Christus (postquam omnes homines congregati sunt) in nubibus, in maiestate. . . . inter turmas Changelorum omnium. . . . Crux (bonis, impiis) thronus. . . . vulnera. . . . vultus. . . . Bona Virgo ad latibilia eius; sic reparabitur ignominia Passionis eius. . . . et omnes. . . . etiam ipsi demoniades Iudicem vivorum et mortuorum prout adorabunt. . . . Gaudium de Christi triumpho. . . . O ultimam hunc triumphum laete spectemus!

3.º Separatio. Nunc mixti boni cum malis, hirci cum agnis, palea cum tritico. . . . Sed veniet dies cum unusquisque obtinebit locum suum. . . . Simulationis tempus non erit amplius. . . . Iusti ad dexteram cum angelis. . . . in aëra elevabuntur. . . . damnati ad sinistram cum demonibus. . . . O quanta rabie hi videbunt illos. . . . quos in vita deridebant ut viles et stultos. . . . sed vero. . . . in extrema ignominia. . . . ut monstra infernalis. . . . ut pestem mundi et fecerem generis humani. Quam aliter incipient de rebus iudicare. . . . "Nos insensati. . . . Quo abiit superbia et proterva libido. . . . et derisio rerum sacrarum? . . . Pudore obruti, terram aspicientes, seipsos miseros, probrosos, ut malefactores in crimine deprehensos! . . ."

Quo igitur oculo respicienda immodica libertas?... incun-
dantes humanae, libidines, potentia malorum?" Quicum-
que glorificaverit me, glorificabo eum, et qui contemnunt
me, erunt ignobiles. Quam grave erit... Dominus damna-
tus videbit servos suos... parentes a liberis... liberi a paren-
tibus... unus fratrum... alter condiscipulus... Ex nobis hic
praesentibus alii... alii... Cogitet unusquisque in quam
partem nunc abiret, si nunc separatio fieret inter nos...
in quam partem ducant societates tuae... Ne dicas: Quam-
vis nunc... sed... Nisi cito emendes... eris... Utrum es nunc
hircus an agnus? Audis vocem pastoris? Superioris? Utrum
mitis, patiens, humilis?... An contra... quasi cornibus!
... vel, si factis non potest, saltem verbis? Vel si hoc non
potes verbis, saltem cordis aversione? Audis?...

4°. Aperientur et revelabuntur scelera... in oculis toti-
us mundi... cum quanto pudore occultissima crimina... hy-
pocrisis... simulatio... impudicitiae... stultissime occultator
... quam multa secreta... iniustitiae... fraudes... turpi-
tudines... Nunc horres accusare, et sincere coram uno...
Denudabo turpitudinem tuam, et videbitur ignominia tua
... Nunc quidam gloriantur in rebus pessimis coram suis
similibus, iocantur, ... sed agnoscent tunc peccati turpitudi-
nem et ignominiam: "Montes cadite..." sed occultare sese,
impossibile... ostendere intolerabile... si publica afficereris ig-
nominia... si in Ecclesia, e suggestu, vel per plateas civitatis
promulganda essent tua crimina!... Quid coram toto mundo?
... Qualis abominatio sanctis!... qualis derisio demonum!...
Tu talis fuisti!... habuisti tot opportunitates salutis! (Exem-
plum illius qui vidit in somno matrem exprobrantem)
Contra, bona etiam opera, praesertim ea pro quibus

mercedem nullam recepisti... pro quibus passus es... bonae intentiones... elemosynae, in quibus nesciebat sinistra quid faceret dextera... "Tunc laus erit unicuique a Deo, Videte ergo... Nunc potest unusquisque in conscientiae suae libro scribere quae vult... sed "nihil est operatum quod non revelabitur,"

5° Sententia duplex:

a) Facie plena mansuetudinis... Venite, benedicti... Clidistis eum vocantem ad patiendum, ad... nunc ergo venite non iam ad... sed... quanto gaudio!... Quibus gratiarum actionibus... Quidquid fecerunt, vel passi sunt, videbitur nihil.

b) Minari vultu... Ite, maledicti... recedite hinc in ceterum supplicium... maledico vos... ite ubi dominus vester, cui servire voluistis, potius quam mihi... Eius carcerem meo caelo preposuistis... Quid ipsi facient ad tale fulmen!... hic Deus in mortali vita... in passione sua, unico verbo: "Ego sum," prostravit... Quid ergo nunc Iudex in gloria? Quam illi cadent! Quam desperabunt flentes... rugientes... ululantes!...

6° Executio: Et ibunt hi in supplicium ceterum; iusti autem in vitam ceteram... Aperietur terra sub pedibus... et omnes unus super alterum ruentes, rabido clamore... extrema desperatione, a caelo, et hoc ceterum separati... sibi ipsis maledicentes in apertum ignis abyssum demergentur... Et mox terra recludet os suum, et miseri, maledicti, corpore et anima... in horrendo hoc carcere... Tum demum agnoscant "quia malum et amarum est dereliquisse..."

Iusti... caelum aperietur et... inter cantica... benedicentes... post hos dies breves... et noctes... unus dies... una nox... dies gaudii... felicitas vitae... nunc tempus probationis... terra... locus medius inter caelum et infernum... Alterutrum elige... vis damnari? facile est, via lata... vis salvari?...

Angusta est porta... O bone Iesu! O Mater misericordice!

Meditatio VII.

De Inferno.

Ingressus. Tam multa cogitata tristitia consideravimus: restat adhuc tristius... Amara sunt... ita; sed salubria... Hodie vobis descendendum est in infernum... Descendant in infernum viventes, ne post mortem...

Sed primo prosternamur... ut cognoscamus quid sit ille infernus... quem per peccata promeriti sumus... quem adhuc promereri possumus... imo quem non evademus nisi magna Dei misericordia... et nisi a liberiore vita ad maiorem curam de salute transeamus.

Quid est infernus?

1.º In genere... Quid docet fides de illo?... fides a Iesu C^o qui non venit ut homines terreret, sed ut salvaret, et tamen... "Ita dico vobis... timete..." consideremus... ut aliqua saltem idea de illo nobis formata, ad solam eius mentionem exhorrescamus... Ante omnia illud bene noscamus, quod quidquid dicere, quidquid cogitare poterimus, parum erit: nam, ut de celo... "nec oculus vidit..." ita de inferno: nec oculus... quae preparavit Deus contemnentibus se...

Infernus est aeternus carcer, igne et innumeris tormentis horrendis repletus, ubi a Deo iusto punitur quisquis vel in uno peccato mortali ex hac vita discessit... Locus tormentis repletus, angustus... "terra tenebrarum et operata mortis caligine... terra miseria..." Imaginare tibi ita ac si in obscura nocte in monte aliquo consistens, videres infra terram aperiri... et per hunc hiatus vide infernum demo-

nibus et damnatis hominibus repletum... Aspice illas victimas irae iustae Dei... ut gement, ululant... desperabundi... "ubi erunt fletus et stridor dentium,,...

Infernus est locus ubi essentialiter ista duo sunt: privatio omnis boni et accumulatio omnis miseriae "Ibunt in supplicium aeternum,,... Ut in caelo omnis felicitas nullus dolor... ita contra in inferno... Esse in inferno esse damnatum significat nullum habere bonum, nullum habere solatium, et pati omne malum...

a) Nullum bonum. Quidquid potest esse gratum ibi non est. Lux, horti, agri, amoenum ver, flores, fructus, cibus esurienti, potus sitienti, (una gutta negatur) somnus fatigatis, divitiae, honor, ludus, colloquium cum amico; cantus... Cogita quidquid gratum est, vel gratum esse potest, et dic: Hoc non erit in inferno!... Quam non hoc solum horrendum! quando nobis unica res deest, iam videtur saepe intolerabile... Tobias caecus "Quale gaudium mihi erit?...," saepe murmurat cum aliquid tibi deest in cibo, in potu, in vestibus, commodis... Omnia haec in inferno... (Mortificatio hic commendari potest.)

b) Omnia mala... Congregabo super eos mala... Mente percurrere quidquid vel ipse passus es aliquando, vel audisti... et dic: Haec omnia in inferno et infinites plura et maiora et graviora... Nam quidquid hic pati possumus, et parum est et breve... Ipsae vires fatiscantes dolorem minuant... praesentia amittitur... sed hic paupertas, miseria, fames, sitis... una fames tam horrendum malum, ut aliqui propria membra lacerarent... Sitis omnium dolorum gravissimus ut ex omnibus qui in suppliciis moriuntur constat... Etiam Christus in cruce... in inferno haec omnia...

Dolores capitis, dentium, aurium, torsiones, febres, quodlibet ex his suppliciis interdum tantum est, ut homo insaniat... in inferno hæc omnia... ideo morti comparatur... hæc est secundum mors... Formenta... tyranni figebant palis... membratim dissecabant... ossa comminuebant... comburebant lento igne... in inferno hæc omnia..."Supplicium æternum, Dedecus, ignominie, contumelie, derisiones, maledictiones... Omnia hæc in inferno... Omnia ergo mala in inferno... sed ita ut quæ hic sunt quasi depicta solum sint" in imagine pertransit homo, ut bona, ita mala huius vitæ et momentanea, mixta bonis, interrupta, ... quo graviora eo breviora... et certo cum morte finienda... ibi vero horrenda et sine fine... transibunt annorum 50,000: supererunt 50,000 milliones annorum, et iterum... initium... Cain iam fere sex millia annorum, ... ut si inciperet solum. ...

Quam hoc iterum horrendum!... hic unus morbus... una miseria... unus dolor!... Si esses in domo aliqua ubi comoda omnia... tantum ut quotidie per quadrantem deberes esse ludibrio... cedi... nolles... et tamen si hoc haberet damnatus... infernus non esset... Minimam nunc ferre molestiam non potes... vel non vis... et tamen meruisti!... Quid faceret damnatus, si liceret his temporalibus infernum redimere, ... Quid quid non est infernus est mera gratia... (Franc. De Borgia). Qui murmurat, nescit quod supplicium debeatur voluntati quæ causa est Deo resistere (S. Bern.)

2º In specie... Aliqua saltem...

a) Socii... Nulla ibi ratio habetur humanitatis, nobilitatis, prudentie; consanguinitatis, amicitie, ... etc... Inimici sunt ibi varii generis et conditionis... quidam Angelifueri... Archangeli... Cæsares... Reges... Principes...

alii docti... philosophi... oratores... alii aulici, politici, liberales, vana honestate et moralitate... alii parentes, liberi, socii, amici, ... Cum primum in infernum... omniares sunt... "Nullus ordo,, Omnes statim capitales inter se hostes... rabido odio unus alterum pati non potest nec verbum suave ad solatium proferre. Tarenis filium... servus dominum... maxime qui in vita se mutuo amarent male, et amicitiam habuerunt non secundum Deum... ex hoc ipso maximum odium ibi, et furor quod illuc simul pervenerint (Dives ille Epulo nolebat fratres suos pervenire illuc, cur?...) Quid sentiant domini cum servis?... Quam grave!... esse cum iis qui tibi detractant, te oderunt... tibi maledicunt, et non posse te ab iis separare... scire te semper cum iis manere debere, cum iis invitum... nec gratiam inire posse, et habere neminem qui conciliet... qui soletur... qui vel commiseratione moveatur...

6) Fortiores 1°. Quisvis damnatus tortor est alteri verbo, opere et ipso motu suo... ideo ille epulo nolebat fratres venire.

2°. Demones viribus ad torquendum facta a Deo potestate, pollentes ingenio, monstris, tormentis.

3°. Vermis conscientie, ipsi sibi intolerabiles, ... exprobrant sibi ipsi insaniam... Audi nunc vocem conscientie.

4°. Manus Dei invisibilis, omnipotentia sua puniens... et semper persequens. O quam horrendum est incidere in manus Dei viventis!... "

Procede in genua. Recapitulatio de inferno. O quam malum est peccatum, pro quo Deus damnat creaturam suam ad... O quantum malum est peccatum! An hoc credidisti? et hoc ipsum augeat malitiam... scivisti, et tamen...

O Deus, quid mihi iam restat?... Quidquid constiterit,

te solum Deum meum in celo possidere debeo!... Peccavi
 ... sola mihi restat sincera poenitentia... Utinam nun-
 quem...! Sed factum est!... revocari non potest quod pecca-
 tum est... sed doleo... et nunc dolorem toties renovari volo, quoties
 spiritum duco... Fu, o Jesu, supple quod deest... in manus tuas
 in hac cruce extensas me proiicio... Sed an suscipies tot
 peccatis inquinatum?... Ita, suscipies poenitentiam... Sio...
 O Mater misericordice!....

Meditatio VIII.

De Inferno.

Ingressus. Iterum de inferno. Utinam bene et pro-
 funde imprimatis menti... (Posset narrari exemplum ali-
 cuius concionatoris in Germania, qui cum se pararet ad con-
 cionem de inferno, legens auctores, putabat esse exaggera-
 ta... tamen ea dicenda sibi proposuit; et cum diceret, ener-
 gumenus erat in ecclesia, qui ad singula quae dicebat con-
 cionator, repetebat cum gemitu: Ah! sic est, sic est! Deus
 remuneratur ut Deus munificentissimus, et punit etiam
 ut Deus severissimus.) Oratio aliqua.

Quid patiuntur damnati?

1.º in anima:... memoria ubique invenit tormentum:
 voluptates praeteritae... ego quondam bene... commode...
 iuxta genium meum... iocis et ludis... qui ibam quo vole-
 bam... in iucundis societatibus... ubi nunc?... Maxime ve-
 ro illae voluptates quibus peccatum. O quam infelix sum!...
 pro vanis... in illa societate... cum illis!... quam grave erit
 meminisse hoc!... Poenitentiam agentes et praee angustia
 spiritus gementes, ... Occasiones ad bonum... Ah! quam fui

demens!... habui tantum temporis... instructiones... medica.
 . inspirationes et gratias... Oh! si usus essem illo tempore!...
 O! si obsecutus essem!... O! si illis occasionibus!... Oh! si...
 Oh! si... Nunc parvi pendis gratiam Dei; veniet tempus
 quando maximi aestimabis: "Poenitentiam agentes et...",
 Annon ita gemeres, tu catholica! sodalis!

Intellectus: a) quod perdiderit... Deum, eius amicitiam
 et protectionem. (Nunc ista non intelligis; sed tunc...)
 Sanctorum societatem, caelum eiusque delicias...

b) Quod venerit in iram Dei implacabilem... in odium ac
 detestationem omnium Sanctorum... in societatem dce-
 monum et damnatorum... in tormenta saevissima...

Hec solum cogitat damnatus, nec potest se distrahere...
 Nunc coedit cogitare de salute... de anima... de Deo... Veni
 et tempus cum sola cogitabit... per totam aeternitatem...

Voluntas... ira, furor, desperatio... si in morbo, in miseri-
 is, mendicans auxilium... a nemine acciperes, nec solati-
 um, nec commiserationis signum... si omnes contemne-
 rent, insultarent, dolentia membra etiam vulneribus
 cumularent... qui sensus esset?...

Damnatus rugit, ululat, lamentatur ita ut saxa
 commoveri debere videantur. Tamen Deus implacabilis...
 vellet fugere... vitare, in gremio dei cecidere, abscondere se, se in-
 terimere,..."Quid horribilius quam velle semper id, quod
 nunquam erit, et nolle illud quod semper erit!," (S. Bern.)
 Haec poena effrenatae libertatis.

2° Corpore. "Nec oculus vidit..."

Oculi monstra infernalia, horrores (S. Cathar. Senensis
 semel diabolum viderat... quid dixerit?). Haec merces
 aspectum...

Aures lamentationes, ululatus, maledicta, insultationes,
iuramenta, ecce quo ducunt sermones, iuramenta, ma-
ledicta, cantilance, insultationes...

Lingua, sitim, furem, amaritudinem intolerabilem,
fel aspidum... Hoc proloquia, pro excessu in...

Manus ligatae, ... Nunc iungere in oratione piget, ..
extendis ad...

Adoratus, foetore tot cadaverum...

Factus, exquisita tormenta... praecipue vero igne...
De igne saepe Christus "Ubi vermis eorum non moritur, et
ignis non exstinguitur," Non in uno loco... Aliquoties, repe-
tit: "Crucior in hac flamma," et in parabola: "In caminum
ignis,"... et praesertim de iudicio: "in ignem aeternum,"

Ignis iste est universalis, et cruciat totum hominem, to-
tum corpus, .. et totam animam... Tacet damnatus in infer-
no eo loco quem ille assignavit iustitia divina... totus im-
mersus in igne... ut piscis in... ut nos in aëre... caput, oculi,
cruca, brachia, pedes, dorsum, pectus... locus, cibus, potus, aër,
... ignis non tantum exterius, sed interius; in capite, in cere-
bro, in dentibus, in lingua, in gutture, in visceribus, in venis,
in ossibus,.." Omnis victima igne salietur," Ipsa anima
mixis sed veris modis, (S. Aug.) si esses obligatus una manu
in fornace ardenti... Nec cogita in tentationibus...
Proba vel uno digito in flamma candelae ardentis...

Ignis iste multo terribilior quam noster... hic terre-
nus solum umbra... Quare? hic beneficus, donum benigni
Dei; ille vindex, instrumentum Dei irati... Ecce si
scires te ob hoc vel illud crimen morte puniendum, per car-
nificem comburendum lento igne... Immo si totum offer-
retur regnum caeleste ut per dimidiam horam in fornace

ce arderes (Deo per miraculum vitam conservante), nolles. Cui non potius omnia patienda, ferenda, quam... tu vero pro qua re te resolvis ad?.. Putas Deum esse bonum, patientem, remissurum... Sed ita impossibile cavere... Horres vigiliis, ieiunia... "Hec leviter meditantibus poenas inferni," (S. Bernard)... Ignis iste urit pro ratione peccatorum... pro duobus duplo magis quam pro uno... pro decem... pro centum... Ne putes idem esse damnari pro uno, ac pro multis... Iustitia Dei exigat...

3.º *Æternum*. Hoc est omnium quæ sunt in inferno terribilissimum... Damnatus exulat a cælo, in æternum... eridet in inferno, in æternum... Sed quid est æternitas? Potest dici quid non sit, sed non quid sit...

a) *sine fine*... Hæc illa veritas ad quam tremebant ipsi sancti... Veniat dies extremi iudicii... peribit hic mundus... reprobi descendant... et Deus omnipotenti sua manu illum carcerem æternis repagulis occludet... Dum alii cum sanctis in cælo... quamdiu Deus erit Deus... eodem tempore damnati... Transibunt mille anni, millena sæcula... semper æternitas manet eadem... Sume manum plenam arenæ... quam multa ibi granula!... Quantum esset, tot annos tot sæcula, tot millena sæcula!... Quid si omnis arena!... quam innumerabilis series!... et tamen post tot etiam sæcula manet adhuc æternitas tota... O æternitas!... veniet eo usque ut peccator pro unoquoque peccato centum millia annorum iam arserit, et adhuc... et damnatus hoc sit... et quovis momento totum pondus æternitatis eum obruat...

b) *sine interruptione aut refocillatione*... exiguum esset solatium, si quovis millesimo anno daretur horula unica ad quietem et haustus aquæ. Mille anni et una horæ!...

sed neque hoc... ibi nullum solatium... semper et sine intermissione... semper, nunquam! nunquam, semper!!!

Provoluti in genua... O Deus! Nunc intelligo quid sit infernus... quid sit aeternitas... quid sit damnari... damnari est... est... et hoc ego promeritus sum... Nam nunc essem... nisi... O bonitatem... Jesus dilexit... Sanguis Jesu... Cor Jesu... alioquin essem... Ergo ita offendi Deum, ut si mortuus essem... et ob quid ita offendi?... An promissum mihi fuit tempus?... An non mince intentatice?... Ah! Tu scis, Dne, ... et ego scio... et nunc poenitet, pudet, ... O Deus meus! doleo... et spero... sed possum adhuc paciare... O Jesu! memento Sanguinis tui, Cordis tui... misericordice tuce... memento tantae huius bonitatis, qua... An haec omnia peribunt?... Vivere... modo in aeternum... O Mater misericordice... O felix Maria!... Tu Mater Dei... Tu mater rei...

Paraphrasis verborum: "Discedite a me,..."

"Discedite a me," (Joena damni) qui creavi vos pro me, ita ut non esset vobis felicitas extra me... A me, fonte aquae vivae, sine quo nunquam sitim vestram verce felicitatis restinguere poteritis... A me, Patre vestro... Ah! infans... (Comparatio infantis a matre in mare ignis... Absolon... Discipuli S. Pauli... His in terris non intelligimus... sed... Esau... "An nullum benedictionem pro me?...") Clamor... O quantum!... A me, et eo ipso a S. Matre... S. Angelo custode... Sanctis, celesti patria; salutare a longe... sed "non transibis," (Deut. XXXIV. 4) Quantus dolor pro Moyse!... Discedite a me... quomodo in vita vestra vos vocavi ad me... in S. Eucharistia, ... ad Crucem... non voluistis... Quis est Dñs, ut audi.

cum vocem eius? Nescio Dñm... „Nec ego vos cognosco...
 "Nescio vos,,... Ah! S. M. Magdal. de Tarris vix non... cum
 tñm suboffensum... Aliquis apostata in Terside... solo.
 ..o Deus!... Ergo non amplius Pater!...

Sed non solum a facie... insuper maledicti... Ma-
 ledicti... O quantum hoc!... maledicti a Deo omnipoten-
 ti... qui amorem suum spretum vindicare... "Effundam
 iram,,... Secundum misericordiam suam... Maledicti
 a Deo Filio, qui crucifixus... quid hoc?... Maledicti in om-
 nibus facultatibus corporis et anime... in... in... quia
 abusi, ad offendendum, propriis beneficiis... merito igitur
 maledicti... et quae poena?... Oculi nihil videbunt...
 nisi demones deceptores... Intellectus... "peccator vide-
 bit... „Memoria!... "Hunc reminiscor,,... Voluntas... mea
 culpa... S. Catharina Sen... S. Francisca Romana... Au-
 res nihil... nisi... vix in nosocomio... matres ipsae vix...
 Odoratus... S. Thomas Aquin... Antiochus... Mach. IX)...
 Gustus... lingua... exardescet... sitim... famem...
 guttulam... et non... epulo... Factus... ignem... et qua-
 lem?" Spiritus ardoris,,... ignem creatum ad... sapien-
 tem, rationabilem... "ceterum,, addit Salvator; (adhibe
 hic comparationes varias). Semper... semper... nunquam
 ...nunquam... pendat horologium... aeternitas (S. Bri-
 daine)... O hic vix... digitus in igne... quomodo?...
 "Quis ex vobis?,,... An tu... tu... tu... ne in molli quidem
 lecto... S. Siduina... Illa poena oculorum... pro obtuli-
 bus... pro... Ille ignis pro igne voluptatis... Ah! quam
 terribilis!... "Qui paratus est diabolo et angelus eius,,
 En societas!... quia mali... mores eorum... superbi
 am imitati estis... etiam sortem... Qualis societas!...

in cælo quot socii, tot gaudia (S. Aug.): in inferno autem quot. . . tot tormenta. . . (S. Segneri). . . His in terris intolérable in societate. . . quid erit in. . . ubi omnes hostes infensissimi? Erit hæc poena eorum qui hic societatem malorum præferunt societati Dei. . . servorum Dei. . . qui hos spernunt. . . qui. . . tunc. . . "Nos insensati, . . . inter filios Dei. . . ergo erravimus, . . .

En poena. . . Vae quibus hæc prius experienda quam credenda sunt. . . si vos creditis. . . uti re ipsa credere debetis, si christiani, oh! tempestive. . .

Conclusio Missionis.

(In primis promulgandæ indulgentiæ Missionis et Crucis. . . benedicuntur rosaria vel crucis, omnibus elevata tenentibus), Ergo finitum est hoc sacrum tempus. . . et ut in nomine Patris et Filii. . . initium, ita et in nomine. . . finem hodie. . . An fructum cepistis? . . . Specie quidem multos. . . imo testes illæ larynxæ. . . illa sollicitudo bonæ confessionis faciendæ. . . illa frequentia. . . ita, multi sine dubio. . . Sed tamen timeo ne sint etiam de quibus ab initio dixi. . . quibus nulla media prosunt, quia nolunt, in sordibus sordescunt adhuc. . . Deus hoc avertat! Quæ veritates æternæ ita propositæ non corrigunt, hunc nec ipse corrigeret infernus. . . Certe non potestis dicere: Nos. . . civi. . . "si locutus non fuissém, . . . ita salvator. . ." Si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes, quæ in te factæ sunt, olim in cilicio et cinere poenitentiam egissent, . . .

ideo tolerabilius erit in die iudicii,

1°. Itaque veritates eternas audivistis. Recapitulatio brevis precipuarum veritatum... Vidistis vos esse in mundo non ut libere vivatis... ut... ut... sed ut... hoc esse negotium maximum et utique necessarium... Vidistis quid sit peccatum... detestati estis... et in particulari abominabile illud ac teterrimum vitium impuritatis, quod tantas heu! strages edit; et tot animas eternum... Vidistis quid sit mors, quae omnes manet... iudicium... infernus...

Nunc ergo in quo statu est conscientia vestra?... sunt-ne adhuc aliqui impenitentes? Ah! Miseri, quid ergo facitis, quid expectatis?... Quam tristis vobis cogitatio... Ecce tot alii cum Deo nunc sunt reconciliati et dulci pace gaudent... et ego in meis sordibus... in statu eterne damnationis! Oh! Utinam haec ultima saltem verba, quae ad vos ex intimo cordis sensu profero, et non nisi ex amore vestrae salutis, effectum sortiantur!...

Interea quid iam nobis restat, nisi ut eos C^o Jesu et eius misericordiae commendemus, aliquando tandem... depulsis crassis tenebris... resipiscant... O utinam! utinam! Alioquin... vae!... vae!... Vos autem qui fructum... id quod certe de longe maxima parte confido..., dicite nunc, dilectissimi, annon gaudetis? Poenitentia vestra gaudium Angelis in caelo... et vobis ipsis... O quam suaves erant lacrymae, quae pro peccatis ad pedes Crucifixi, et ad pedes eius ministri... fundebatis, cum deponeretis onus conscientiae!... Quanto suaviores illae lacrymae illis gaudiis, quae in satisfactione cupiditatum vestrarum quiesieratis... Interea nolite credere iam totum esse factum... bona confessio non

est nisi initium. . . Nunc sollicite custodite gratiam. . . ne fidatis vobismetipsis. . . Qui ex loco calido in frigidum. . . cito frigescit. . . ita post exercitia (vel missionem). . . peccatorum vestrorum nolite oblivisci. . . haec memoria vos humiles et patientes reddat. . . Cogitate misericordiam Dei erga vos. . . Eadem reddant cautos in futurum. . . sicut redibit "immundus spiritus cum septem. . . et fient novissima, . . . Quid vero prodeunt vobis omnia, si in statu peccati mortalis vivatis? . . . Quid proderunt rosaria cum indulgentiis? . . .

2°. Ecce discedimus iam ab invicem. . . Vbi alii alio et nunquam amplius ita simul conveniemus. . . sed quid dies? Immo conveniemus aliquando: ita, in magno illo die stabimus omnes simul, et rationem reddemus de iis quae diximus nos, vos de percepto fructu. . . Conveniemus et cognoscemus invicem, unusquisque vestrum me. . . me. . . An? . . . et vce mihi si non. . . Et ego unumquemque vestrum. . . an? . . . an? . . . et etiam, vce illi qui. . . Nunc omnes permixti, tunc fiet discrimen. . . separatio. . . O fratres mei, quentus ille dies erit! . . . (Hic longius vel brevius de Iudicio universali, scilicet de orbis ruina, de resurrectione diversa, de separatione malorum a bonis, et si, ut saepe fit, habetur haec conclusio in coemeterio, vel prope ossuarium, locus ipse dabit occasionem ita dicendi ut deinde recordentur se aliquando ex hac ipsa terra, in qua quieverint, resurrecturos. . .) Quid ibi cum unoquoque nostrum fiet? . . . Quo loco erimus? Interea certum est, unicuique fore pro meritis, locus singulis paratus in caelo et in inferno. . . a vobis hoc pendat. . .

3°. Interea dum magnus ille dies venerit. . . valate

in Christo Desu... valete (ad sacerdotes presentes), animarum curatores, quibus animarum custodia iam per poenitentiam mundatarum commendatur (et commendatur modeste grandis ratio reddenda)... Valete (ad magistratum, qui laudandus de re et bono exemplo, si dedit... et adhortandus ut cum ecclesiasticis ad bonum animarum conspirare pergant)... Ingens negotium est salus animarum, scandala tollere,... pondus est ingens, quod uno brachio tolli nequit, utrumque necesse est, scilicet brachium potestatis secularis cum brachio potestatis ecclesiasticae simul) valete (ad omnes... patres... matres... curam gerant de liberis... ceteri omnes...)

(Potest etiam hoc loco peti venia, si... si... verbum quod predicavimus erat verbum Dei, sed nos qui... eramus homines... Itaque si quid vel nimium vel parum... diximus, si ulla re offendimus... condonate nobis pro amore Desu Christi, illud scientes noluisse nos quemquam offendere, sed solum desiderasse salutem vestram, ut nunc facimus, et facimus dum vivamus, orantes pro vobis... valete... et pro nobis etiam orate... valete, in iudicio Dei nos videbimus... Denique in memoriam...

1° Mortuorum ossa, quae praesentia semper habetis... Interrogate saepe ista arida ossa... "Bonum est, o mors iudicium tuum..." Licet muta, ipso silentio suo clamant... Alii ex his in inferno... in purgatorio... alii... in caelo... omnes id clamant quod nos missionarii clamavimus: Vanitatem esse omnia, praeter solum divinum servitium.

2° Crucifixum... Eius aspectus a peccato avocet... confirmet in bono...

3° Imaginem B^{ea}te Virginis . . . Hec cohibeat etiam a scandalis, et praesertim ab infando impuritate vitio . . . Valete . . .

(In fine dici potest cum populo Pater et Ave, ad lucrandas statim Indulgentias Crucis pro animabus quarum corpora hic sunt . . . et discedens Missionarius, si ipsi videbitur, iubere iterum potest, ut alta voce peccata abominentur) . . . Tum mox discedunt . . .

N. B. Gratias oportet agere unicuique classi hominum, efflagitare benedictionem Dei, super . . . promittere preces in futurum et petere pro se . . . commendare ultimo iudicio . . . Si Crux erecta est, loqui de quatuor novissimis, de Cruce in ultimo iudicio . . . de pretio anime . . . de amore Dei . . .

Instructiones

Instructio 1^a

De Examine Conscientie

"Si nosmetipsos diiudicemus... scrutemur vias
... Re cogitabo tibi omnes..."

Ingressus. Necessitas instructionis: ignorantia est
prima causa malorum... ut si primaria rota in horo-
logio... praesertim vero ignorantia circa sacramen-
tum Poenitentiae... Sacramentum summe necessa-
rium a diabolo summe impugnatum... Maxima
in poenitente requiritur dispositio... debet esse difficilis.
... quia post naufragium... Outinam qui innocentes sunt!
... Hinc S. Theresia ad concionatores... et post mortem appa-
rent... Hec una est ex precipuis causis cur multi voca-
ti, pauci vero electi... scilicet absolvuntur coram hominibus,
sed coram Deo...? Itaque... et propria experientia doctus..

Propositio matorice.

Fantum valet bene confiteri quantum salvari... Vene-
num hausisti; nisi antidotum;... examen conscientie est dili-
gens perquisitio... ab ultima confessione rite facta... et est
valde necessarium, ne sit confessio vel nulla vel sacrilega..

1°. Orandum ut...

2°. Diligentia... Raro confitentur, et quam citissima
se expediunt... incuria de salute anime... si pecus agro-
tat... anima vero... non sentiunt onus... alias ut baiu-
latores querebant se exonerare... raro accedunt ad confes-

sionem, et tunc quam citissima. . . (ut vir cum uxore liti-
giosa). . . sed illa exusatio nulla: Oblitus sum. . . ut in
morte tui sint. . . (Ne tamen anxie sinis bonae ani-
mæ. . .) . . . Negligi solent: . . .

a) Circumstantiae. . . In uno peccato saepe duo vel plu-
ra. . . v. g. maledicta in parentes. . . maledicta parentum.
. . . cum scandalo. . . impura verba coram. . . similitudo
cadaveris foede lacerati. . .

b) Numerus. . . Non addunt quoties. Tamen necessa-
rium. . . non possunt. . . fortasse posses maiori cona-
tu. . . circiter. . .

N. B. Interrogati respondent quod in mentem venit.

c) Peccata omissionis. . . Obligationes status. . . Patres,
familias. . . (modo serviant sibi. . . an serviant Deo non
cogitant); parentes: non dant educationem. . . non puni-
unt, non praeveniunt occasiones peccati. . . Horribile ma-
lum, origo peccatorum. . . scandalorum. . . itaque dam-
nationis. . .; et haec omissio non erit peccatum? Et ta-
men quando de his se accusant? . . .

d) Peccata cogitationis. . . nec dimidium peccatorum
suorum dicunt. . . quia solum opera. . . sed cogitationes
. . . interdum decem, triginta, . . . peccata cogitationum,
antequam unum opera. . .

Doctrina: 1° Quando cogitatio mala peccatum est. . .
(Fria requiruntur. . . etiam si occasio datur voluntarie.)

2° Quomodo nos gerere cum malis cogitationibus. . . In
examine conscientiae inquirere, postea confiteri distincte;
te; non sufficit dicere: Habui malam cogitationem;
sed dicendum, an voluntarie et qualem. . .

3° Cavendum ne multiplicentur huiusmodi peccata;

a) Nam est periculum damnationis maius, quo plura committuntur peccata. . . cupida, quo magis oneratur eo propior demeritioni. . . et damnatio gravior. . .

b) Ut in hora mortis possint resistere. . . sunt qui libere. . . nulli suggestioni resistunt, in somno etiam, et post narrant, delectantur. . . sed et demon. . . quomodo ergo talis in morte? . . . Erunt tunc tentationes gravissimae, descendet, habens iram magnam, tentabit cogitationibus. . .

Conclusio. . . Adhortatio ad exercitia frequenda. . .

Instructio 2.^a

De Doloze.

"Cor contritum et humiliatum. . ."

"Sanat contritos corde. . ."

Ingressus. Multi, examine facto, de dolore non cogitantes, ad sacrum tribunal accedunt. . .

1.º Necessitas. Corpus sine anima. . . baptismus sine aqua. . . Deus non condonat sine dolore. . . etiam si sola venialia. . . Dolor semper necessarius. . . Propterea salutare concilium, ut qui saepe confitentur, et non nisi quotidiana habent, aliud quid addant ex praeterita vita de quo certe dolent. . .

Interea tamen ad quietem animarum, non requiritur ut sit sensibilis. . . Exemplum Davidis: "Peccavi, . . . Non legitur tunc lacrimatus fuisse. . . quamquam de morte filii ploravit multum. . .

2.º Qualitas. . . Perfectus. . . imperfectus. . . clavis ad

caelum... similitudo servi et filii... si quis apoplexia...
videte quanti momenti... similitudo ferre in corde vul-
neratce... vel in pede... sed non in hoc consistit, ut ver-
bis recites... Etiam imperfectus debet includere detesta-
tionem peccati... Alias times ardere... et non times pec-
care... Exemplum Saulis, Antiochi, Iudae proditoris...
(Imprimant animo bene doctrinam de dolore imperfec-
to et perfecto...)

3° Media. a) Oratio... Potes te ipse occidere, sed vivi-
ficare non potes... Opus est omnipotentiae Dei... quanta
negligentia eorum qui non orant ante Confessionem!..
... quanta praesumptio! ... Quasi Deus teneretur dare
... vel quasi in eorum potestate esset...

b) Consideranda: natura peccati... effectus... poena
infinita quam...

c) Frequens usus... Omnes artes exercitatione discun-
tur... Devotio resperctina commendetur... Solvendum
duplex debitum, gratitudinis et deprecationis per actum
doloris... parentes praecedant exemplo...

4° Indicia doloris... signum defectus doloris, peccare
libere in spe Confessionis... licet non tam explicita, v.g.
quando...? Hodie, nam debebam ire ad Confessionem
... admonitus corrigit se... sed labitur tandem...
lapsus semel iam libere peccat...

Impudicus, ut audaciam sibi ingerat: quid confitebe-
ris... et si ille Confessarius non vult absolutionem da-
re... inveniam qui absolvat... Peccatum confessum est
peccatum remissum... et ad quid confessio? etc...

Fales ergo in magno periculo... nam videntur ma-
sive doloris necessitatem... Quando? Postea dolebo...!

Similitudo iuvenis qui miberet. . , postea dolebo . . .
Ergo si non insanis, certe . . .

Error eorum qui putant omne malum confessione
tolli. . . Omitto posse fieri ut mala confessio fiat. . . Omitto
. . . Omitto quod remaneant effectus peccati. . . ut v.g. post
hostem ruine. . , post febrim debilitas. . . ita etiam post pec-
catum remissum praesertim habitus mali. . . unde:

1° Facilis relapsus. . . quia minus horret, ut qui cum diabo-
lo experientiam. . . Comparete facilitatem peccandi in qua
nunc estis cum horroribus quos olim sentiebatis. . .

2° Difficilis conversio: murus exsiccatus. . . fluxus forma-
tus. . . Vix quidam nunquam emendant sese. . . quibus-
dam occisis ad ipsorum latus socius. . . et tamen fors et in
his exercitiis aliquis conteritur corde et tamen his ipsis
diebus. . . habitus vere catena ferrea. . . Exemplum mor-
tuum quos Christus Dominus suscitavit, et inter eos Lazari. . .
Vade nunc, et dic: Confitebor. . . Interea ut aqua per tee-
tum stillans. . . quo plus peccatorum, eo plus virium habet
daemon. . . exemplum habituati in morte. . . Sanis est du-
rus. . . sed. . . Conclusio. . . Adhortatio ad Exercitia fre-
quentantia. . .

Instructio 3^a

De proposito.

Ingressus. Brevis recapitulatio (peccata omissionis. .
. parentum. . . nihil prosunt vobis preces. . . cogitationum
. . . laquei demonis. . . contritio. . . repetitur consilium
de excitanda contritione singulis vesperis).

1° Necessitas propositi. Non omnis dolor salutaris. . .

Exemplum Iudae proditoris. . . Hoc solum ut agnoscatis non omnem dolorem esse verum; debet adesse propositum nunquam amplius. . . natura ipsa docet. . . Tueri placaturus offensum patrem semper promittit. . . Sed Deo promittere verbis non sufficit. . . Deus intuetur cor. . . Debet ergo adesse vera resolutio, nunquam omnino. . . Forsan non unus vestrum miratur; putant totum in hoc consistere quod certis temporibus memoriam peccatorum suorum exponeret confessario. . . Impunitas ista a quanto iam tempore? For sunt anni; sed semper confessus sum. Quid? Valde me angit. . . Semper confessus es! . . . Sed an semper habuisti propositum nunquam amplius? . . . Vos ergo putatis sufficere si rationem peccatorum exhibeatis identidem, ut ea confessarius deleat, et vostum nova congeratis! . . . Si impletum peccatis saccum evacuatis iterum impleturi! . . . Putatisne confessionem esse aliquod tributum pro peccato solvendum, plus nihil? . . .

Non. Confessio bona non est sine conversione ad Deum. . . Talisne vestra semper fuit? . . . Tamen potest esse propositum bonum cum timore relapsus: qui ex gravi morbo convalescit, timet relabi. . . habet tamen certe voluntatem non relabendi. . . sic et peccator potest timere et tamen bonum habere propositum. . . Immo vos habituati peccatores praesertim timete! . . . Sed quid facit convalescens qui timet relapsum? . . . Cautus est. . . vitat. . . servat praescripta medici; sic ergo et vos facite. . . et propositum, licet cum timore coniunctum, erit tamen bonum. . .

2° Signa. . . Non omnis relapsus signum est defectus propositi. . . quando videlicet non tam scopie. . . non tam facile. . . non statim. . . non sine resistantia facta, et ad.

hibitis mediis ad non relabendum. . . Bona spes. . . sed qui
ceque sceppe, vel etiam scepius. . . si media non adhibentur
. . . etiamsi millies dicat se nolle amplius. . . non erectum.
. . . Quare? . . . Domus ardet, et dominus domus sedet quie-
tus, et ad ignem ardentis domus se califacit: an credas
cum velle ignem extinguere? . . . Ecce. . . mulier vidua
brevis post funus mariti, ad alteras nuptias transit; puta-
bimus valde tristam fuisse? . . . Ecce, peccatores, vos statim
reditis ad priora quae modo deflevistis. . . nec remedia
adhibetis. . . Propterea communis opinio malas confessio-
nes praecipue fieri ob defectum propositi. . .

3° Qualitates. . . debet esse ergo propositum verum,
universale, absolutum, ut 1° nunquam. . . Sicut aliqui,
sicut "omnia tempus habent," ut ait sapiens, ita peccatum
habere tempus suum, v.g. in Paschate, Bacchanalibus,
. . . in nuptiis. . . non, non. . . 2° Nullum peccatum grave. . .
Quidam alia corrigunt, sed unum, non. . . est ipsorum prae-
dilectum peccatum. . . At, unum peccatum sine altero
non remittitur. . . Si de uno gravi non vis te emendare,
nullum condonatur. . . "Qui deliquit in uno, factus est omnium
reus," 3° Absolutum, non conditionatum. . . Si habebo modum
vivendi. . . Si nemo cogat. . . dicit; malo millies mori, et pos-
tea non potest vel gravem vultum ferre. . . minima times. . .
De pane sollicitum esse et propterea peccare. . . hoc est confide-
re demoni plus quam Deo. . . "Querite primum regnum
Dei. . .", Ille qui pascit corvos num te deseret? . . . Incaser-
im lucra mala ob servitium eius deserentem? . . . sed quo-
modo potero promittere ego, me nunquam illud peccatum
grave amplius commissurum? Quomodo hoc possum spera-
re? . . . Si tuum hoc esset solius. . . sed non tu, "gratia Dei

teum... S. Augustinus potuit... S. M. Magdalena; S. Margareta de Cortona... tot alii etiam non tam extraordinariis gratiis... Norunt hoc confessarii... Habete spem, fratres mei peccatores... cum bona voluntate, cum concilio directoris, et praesertim cum gratia Dei, quam per bonam confessionem acquiratis...

Conclusio...

De respectu humano.

1. Est crimen... quia servus domino praefertur...
2. Damna... a) perdit famam; est vir sine caractere...
b) est servus omnium... non dicit ut S. Paulus: "Dñe, quid me vis facere?",... sed unus hoc dicit:...
c) se damnat...

Instructio 4^a

De occasionibus proximis.

Ingressus... per aliquam recapitulationem de peccatis omissionis, praesertim parentum... scandalis... de dolore perfecto sceppe eliciendo... de proposito universali, ut nunquam...

Nunc ergo dicet aliquis... dolere necesse est, doleo... proponendum serio, propono... ergo ne aliquid ultra requiritur?.. Haec est materia huius instructionis quae concludet preparationem ad confessionem...

Non sufficit ergo propositum generale vitandi peccatum; sed hoc propositum se extendere debet ad occasionem peccandi... Nisi hoc fiat, nec verum erit propositum... Itaque dolor etiam fictus, et confessio fiet nulla vel sa-

villega... Attendite ergo bene, non solum qui indigetis iam, sed etiam qui non indigetis, ne unquam indigeatis... Ergo...

1° Occasio duplex est: remota et proxima... remota, in qua raro... proxima, in qua saepe peccatur... explanatio per exempla... v. g. conversatio, domus, ludus, taberna, societas... si raro, occasio remota; si saepe aut fere semper, occasio proxima.

2° Nam de occasione remota, consilium est vitandi... deserendi... quare?... praesertim ne tandem fiat proxima. Sed de occasione proxima, praeceptum est vitandi... deserendi... quare?... quia talem occasionem non vitat, eo ipso vult peccatum... Temeraria est praesumptio, quae promittit sibi se non peccaturum, cum toties expertus sit nihil invare propositum... Tali homini non sufficit proponere sibi non peccare, sed proponere debet se deseriturum illam occasionem; et, si in eius potestate est, debet prius deserere; nam manere in ea, iam per se est peccatum... Mira cecitas!... Equus et mulus prudentiores sunt ad conservandam vitam, quam homines multi in vita amice servanda!... Equus et mulus si pontem transeundo, per fractum pontem ceciderint, nunquam amplius volunt transire, nisi prius sit reffectus; quo magis urgeas, percutias, eo magis retrocedunt... At homo toties expertus... tamen... Talis stultitia in rebus salutis solum... si per viam aliquam periculosam, vel per scalas ascendens prolapsus esses, et cruris vel brachium tibi fregisses, non faceres propositum non amplius te velle cadere, sed illud non amplius illuc ascendendi, si vel ascendendi non sit necessitas, vel alia via aut gradus alii commodiores vel tutiores sint... sed in rebus salutis solis mira stupiditas!...

... Exempla: ... vir... iuvenis... puella... femina... (de singulis dicendum est qua in occasione sint et maneant peccantes). ... Interea confitentur et pergunt peccare, et si inveniunt semper confessarios qui dent absolutionem! ... O confessiones! ... o absolutiones! ...

Dicit aliquis: fortasse verum est quod dicis, sed tamen valde severa est hæc doctrina. Ego semper confessus sum, nec a me quidquam aliud requirebat confessarius, quam an dolerem... et ultra nihil; et absolvebat me. Ergo quæ dicis de occasione, videntur esse scrupulus. ... Audite ergo non esse scrupulum, sed doctrinam Ecclesie... Damната est ab Innocentio XI. propositio: "Posse absolvi, qui sit in occasione proxima, qui cum possit eam deserere, nolit, immo eam quærat potius,". Hæc propositio est damната, ita ut excommunicatus sit, qui hoc doceat. Exemplum: iuvenis frequentat... possat illum deserere, ... nam si... certo desereret, talem posse absolvi, ... esset excommunicatus.

Puella servit alicui domino... et..., possat deserere, nam si male tractaretur... non solveretur... certe desereret; illa vero non vult, manet... ergo qui docet... est excommunicatus...

Vir habet ad servitium suum aliquam viduam... possat eam expellere... nam si illa furaretur... si damnum in re familiari faceret, certe...; ille vero non vult, retinet... ergo qui docet talem... est excommunicatus (alia exempla possunt addi, prout exigunt circumstantie auditorum)... Videtis ergo non esse scrupulum...

Quomodo ergo tales absolvuntur? Duce causas: una contra me, altera contra vos: 1º Non omnes confessarii faciunt officium suum; sunt qui nihil unquam interro-

gant, nihil examinant... sic non cognoscunt statum poenitentis... Medicus quam multa solet interrogare... Certe si nihil interrogaret, putaretis non esse aptum, ut vel equum curaret... Ecce Confessarius medicus spiritualis est, debet saepe interrogare... itaque hoc non sit vobis grave...

2° Poenitentes non clare dicunt statum suum: quae ex habitu, quae ex occasione proxima fiunt, dicunt quasi accidissent casu, et quaerunt semper alium et alium confessarium... (Monita super hac re... et ut stabilem habeant confessarium... simile medici stabilis, praesertim in valetudinario... vel graviter aegrotante...)

Itaque unusquisque, priusquam ad Confessionem... inquiret apud se, si ne in occasione... quae causa sit... "si oculis... si manus... scandalizat te..." (Explicat hoc praeceptum Cti... In hoc consistere illam victoriam sui: "regnum caelorum vimpatitur... etc...)

3° Sed ego non possum... sum filius, filia... domum deserere non possum;... personam illam removere non est in mea potestate... ergo mihi non erit salus?...

a) Tristis conditio!... sed quis in culpa?... si non fuisset tam libera... si... si..., non esses nunc tam infelix; videte vos qui nondum estis in occasione, vel solam occasionem remotam habetis, et cavete...

b) Quid tamen tibi faciendum?... Curandum ut ista occasio ex proxima fiat remota... (Media proponantur...)

Concludetur gravi exhortatione, ut vivant sese occasionearii, quia... nisi..., nil iuvabunt omnia... Confessionem facient malam, et in ipso hoc tempore salutis, ipsi damnationem...

Instructio 5.^a

De ipsa Confessione. 1.^a

Ingressus... per recapitulationem: 1.º Dolor perfectus... in mortis articulo ab omnibus procurandus, sed sine frequenti usu, quasi impossibile... 2.º Occasiones... Multae confessiones malae ob huius rei defectum...

Nunc de ipsa confessione sive de accusatione sui. O quam multi etiam errores in hoc! Confessio debet esse Integra, sincera, Humilis... (Si tempus permittit, expeditur)

1.º Integra... consistit in hoc ut omnia peccata mortalia, et de quibus dubitatur an sint mortalia... Non exspectandum donec confessarius interroget, sed ipse poenitens debet dicere... Notum est... matres puerulos hoc docent... sed quam multi ob pudorem!... Fuere qui peregrinationes instituerunt, ut alibi confiterentur, et tamen non... fuere qui aliquoties moribundi... non tamen dixerunt... ut ille Romae qui duodecies extremis sacramentis fuerat munitus, et semper sacrilege...! Estne inter vos aliquis tali pudore?... Quid ergo?... vel confitendum, vel arduum?... Non vis confiteri, etiamsi... etiamsi... etiamsi... Non est tibi salus, peribis... ut mulier parturiens, nisi pariat, perire debet... ita ut, nisi... Et quare pudet confiteri uni homini, peccatori, qui forte plus peccavit, certe peccare potuit, qui multa iam peiora audivit... Nonne vides esse meram diaboli fraudem?... Non puduit peccare... tunc dicebat: Nil est: nunc exaggerat... et tamen confiteri ignominiae non est, immo gloria, etiam apud ipsum confessarium. Non mirantur aliquem peccasse... norunt quid sit

caro, et quam boni Domini vices gerant. . . nihil illis incun-
dum quam magnum peccatorem posse cum Deo reconci-
liare. . . Denique vel vis aliquando, vel nunquam. . . si
aliquando, cur non potius nunc? . . . si differs, retines, erit pos-
tea difficilius. . . Lucere confessarium cui sis plane ignotus;
sed dic statim: Pater, habeo. . . sed non audeo. . . Ora B. V. M.,
ut det tibi hanc fortitudinem. . . O quam eris contentus! . . .
(Hec curiter, vehementer, simul ostendendo magnum amo-
rem et commiserationem, ut intelligant se benignissi-
me exceptos fore.)

Addenda etiam hoc loco duo monita: 1°. De peccatis pue-
ritiae. . . ignorantia non semper excusat; ipsi pueri bene sen-
tiunt non licere, ideo se abscondunt. . . Puer octo annorum
damnatus. . . Consilium est ut semel saltem nunc confitean-
tur. . . eo ipso quod recordentur, fundatum est dubium de suf-
ficienti cognitione. . . 2°. De confessione generali: hec qui-
busdam est noxia, quibusdam utilis, quibusdam denique
omnino necessaria. . . a) Noxia illis qui nunquam sunt qui-
eti, licet iam fecerint, et non semel fecerint et confessarius
dicat non esse necessarium: volunt tamen semper. . . de-
bent obedire. . . alias nunquam habebunt pacem. . .; illas in-
quietudines repellere, ut alias malas cogitationes. . . nam a
dæmone. . . b) Utiles multis ad securitatem, ad emendatio-
nem. . . sicut qui novam vestem induit, nihil curat. . . ita
. . . Opportuna etiam ad verum dolorem, quia tam multas
peccata simul valde movent. . . c) Necessaria male con-
fessis, habituatiss, qui non deservire occasiones, non resti-
tuere cum possent. . . , semper eadem spurcities. . . eadem
scandala. . . eadem inimicitie. . . His dicam sine hesi-
tatione et non errabo: Non habuistis dolorem; et

quid ergo erant vestre confessiones? . . .

2° Sincera. . . Quorundam tota preparatio in hoc consistit, ut quam optime peccata verbis involvant. . . . Quae facta sunt ex habitu, dicunt quasi rara. . . quae cum plena malitia, quasi casu accidissent; quae gravissima, uno verbo dicunt, et sub uno verbo longas peccatorum series. . . . Exempla: (Fui in occasione. . . et nihil de pravis desideriis, de conversatione inhonesta. . . de. . . de. . . Vocatus sum. . . et nil de. . . Fui rana in ornatu. . . et nil de scandalis, de intentione. . . Immodestus in ecclesia, et nihil de turpibus aspectibus, cogitationibus. . . Habui dubia de fide, et nihil de pravis colloquiis, de libris. . . Non curavi bene educare filios; et nihil de scandalis, de licentia quam dant liberis. . .) Videtis ita facillime fieri ut confessarius non intelligat. . . nam non est propheta. . . Et si non intelligit, et vos de industria sic. . . quid talis confessio? . . . Ergo prout in corde sentis, sincera. . . Confessarius iudex est, medicus est; . . non potest. . . nisi bene cognoscat. . .

3° Humilis. . . ut rei venire debent. . . 1° Aliqui se laudant. . . virtutes dicunt, cum deberent dicere peccata. . . Veniunt ornate. . . Ante alios locum primum appetunt. . . Etiam qui non habent gravia peccata debent et dolere et audire patienter et humiliter monita. . . 2° Accusant se quasi nullo sensu. . . O quantum tormentum! Non peccata argunt confessarios, sed quod talia peccata sine humilitatis ac doloris sensu proferantur, quasi historice indifferentes. . . 3° Defendunt, excusant, proiciunt culpam in alios: mulieres in virum, vir in mulierem; parentes in liberos; servi in dominos; aliqui in naturam suam, et quodammodo in Deum. . . Veri filii Adam qui etiam in uxorem quam adeo. . . Mea culpa,

dicere debetis... (Bene quidam confessorius mulieri: pro peccatis tuis, ter Pater et Ave... duodecies ieiunabus... pro peccatis aliorum...)

4°. Expedita... 1°. Ut non omnia exquiri debeant a confessario... quoties?... an deliberata?... an habuisti complacentiam?... Ipsi dicite... 2°. Ne dicant: semel plus, postea iterum... iterum... adhuc... sed simul numerum dicant: Toties. 3°. Ne dicant circumstantias inutiles. Peccata dicenda sunt, aliud nihil... 4°. Incipiant a gravioribus, ut et diabolus vincant, ne inquam spem habeat illudendi... et leviores faciant rem confessario, qui ab initio confessionis minus fatigatus est... (Hoc praesertim de confessionibus generalibus.)

Conclusio huius doctrinae de confessione: ergo conentur nunc talem facere confessionem, ut postea possint dicere: feci omnia quae sciebam Deum requirere... O quantam solatium!... Omnia quae possent impedire absolutionis beneficium removeant, inimicitias, bona aliena, occasiones...

Instructio 6.^a

(Post Meditationem de Inferno)

Ingressus... 1°. Quis ex nobis potest damnari?... Omnis, nisi misericordia Dei et conatus sincerus et serius... Nec ego, nec vos tuli... Christus iubet Apostolos timere... Apostoli ipsi et sancti timebant... Nemo est qui non possit... Angeli in caelo, homines in paradiso... Peccasti, peccare adhuc potes... more... tam facile... ergo cum metu et tremore sollicitus ambulare cum Deo tuo... Beatus homo qui semper est paridus... Stultus transilit et confidit... „Ille maxime timere debet qui meruit... et tamen non timet...

2°. Quis ex nobis damnabitur? ... a) Satis esse, bonum habere nomen, bene natum esse. ... sed iam scitis. ... b) Multi vocati. ... hinc maior pars adultorum. ... certe magna pars. ... si dimidium esset damnandum. ... si unus ex nobis... (S. Bonav.). Felix nuncius si non pro me. ... (S. Simeon Styl.)

3°. Quid ergo nunc, cum non unus, sed plures? ... a) Multi etiam manent insensibiles. ... b) Faciunt bonam confessionem, sed brevi. ... c) Diutius quidam, sed. ... d) Pauci constantes. ... Multi in inferno nunc, qui et recollectiones fecerunt, et ferventius quam vos. ... et confraternitatibus adscripti, et tamen. ... quia lata est via. ... Cursum fluminis secuti sunt. ... Ceterum peccator, quantumvis magnus, nunquam desperet. ... nec qui iustus sibi videtur. ... praesumat. ... De reliquo nemo nisi ex sua culpa peribit. ... Deus vult omnes. ... tanta facit. ... Nec ideo pauci electi, quia Christus praedixit, sed ideo praedixit, quia...

4°. Qui damnabitur, pro quo peccato damnabitur? Variā quisque committit. ... Damnabitur quisque pro suo peccato. ... "in peccato vestro moriemini," ... si grave. ... si leve. ... si libera. ... si voluntaria. ... semper periculosum valde. ... (S. Theresia). ... Excessus habitualis in potu, licet exiguus. ... inobedientia. ... occasiones. ...

5°. Quae via in infernum? ... Non loquar de aperta. ... de evidenti via perditionis. ... loquar de via occulta, insidiōsa, perfida. ... sibi satisfacere, inunde. ... Ergo victoria sui. ... heroicis actibus, si quid difficile occurrit.

6°. Quae via hactenus ivisti? ... Nisi ad praxim. ... nihil inquit considerasse. ... Gradibus in caelum ascendendum est. ... Qui te creavit sine te. ... Non tam facile. ... Vive cum paucis, si vis regnare cum paucis. ...

Instructio 7.^a

Pro Iuvenibus et Puellis.

Ingressus. Quis ex vobis non habet officia?

1.º Erga Deum. . . Memento Creatoris tui in diebus iuventutis tuæ. . . Facile obliviscuntur; et tamen in diebus iuventutis ponuntur fundamenta felicitatis temporalis et eterne. . . Deum time, et mandata eius observa, hoc est enim omnis homo. . .

2.º Erga parentes, vel dominos. . . a) Erga parentes: amor, reverentia, obedientia. . . Maledictio Dei vel benedictio. . . Sæpe cum ad certam ætatem perveniunt iuvenes et puellæ, existimantes se patri vel matri nec reverentiam nec obedientiam amplius debere, verbis, factis parentes offendunt. . . Sed o quanta Dei maledicta sibi attrahunt! Exemplum Cham, et illius qui cum patrem suum. . . Exemplum boni filii, Iobice, Raquelis. . . (Vide hæc omnia in libro Iobice.). b) Erga dominos: fidelitas. . . ne furta committant.

3.º Erga seipsum: præsertim de castitate. . . de occasionibus fugiendis. . . vestes. . . puellæ, iuvenes tales. . . ut demones horreant. . . Exemplum ex libro Iobice. . . Ex peccatione ante matrimonium, infelicissima matrimonia. . .

Instructio 8.^a

Pro Mulieribus.

Erga maritum: fides coniugalis et obedientia. . . patientia in eius defectibus. . . sui corporis potestatem non habent (1. Cor. VII. 4.).

Erga liberos: liberi finis matrimonii... Contra eos qui timent
 paupertatem, et ideo... Gravidæ quid observandum... quid
 cum parvulis, ne suffocentur in lecto... ne defectus acqui-
 rant... cura pro salute anime et corporis... S. Monica... Pa-
 tientia... puniendi non maledicendi pueri... Maledictio ma-
 tris quam funesta... exemplum S. Augustini... De filiabus præ-
 sertim cautela circa vestes... laqueos animarum.

Instructio 9.^a

Pro Viris.

Erga uxorem... Viri, diligite... Patientia... Job. (Non om-
 nia licere in matrimonio... Ex S. Brigitta... multos esse
 damnatos coniugatos... Non habent potestatem sui corpo-
 ris (1. Cor. VII. 4)... In absentia uxoris, quid?...

Erga familiam... ne potando, maledicendo... pravis exemplis no-
 ceant... ne cupiditate colligendi pecunias maledicta in domum inducant.

Erga liberos... liberi finis matrimonii...

N.B. Contra eos qui impediunt conceptum... Qui male tractant mu-
 lieres gravidas... Educatio... Exemplum patriarcharum... Tobiae, etc...

~~~~~

Parabola filii prodigi.

Nota in ista parabola 1.º malam agendi rationem fi-
 lii prodigi... 2.º miseras in quas incidit... 3.º modum
 quo conversus est... 4.º modum quo exceptus fuit...
 vel 1.º unde discessit?... 2.º quo... 3.º quare... 4.º
 quo devenit...; vel 1.º statum peccati... 2.º statum poe-
 nitentie... 3.º statum reconciliationis...

Appendix.

Expositio primi Mandati, seu de fide, spe et caritate.

"Ego sum Dominus Deus tuus. . . Non habebis deos alios:
nos coram me,, (Exod. XX.)

Dominus habet dominium plenum in rem suam. . .
Deus est ens primum a quo omnia. . . Revereri et obe-
diri debet ab omnibus inferioribus. . . Creator iure exigit
servitium, etiam nulla proposita mercede. Sed Deus optimus
non hoc rigore nobiscum egit. . . Pater est. . . vult diligi filiali-
ter; si diligimus vere, omnem legem implevimus. . . Ideo pri-
mum mandatum est amoris super omnia. . . Hinc:

1. Prohibet: omnem idololatriam proprie dictam. . . improp-
rie dictam, scilicet omnem adhesionem cordis cuiusquam crea-
turæ, ita ut hæc a nobis Deo præferatur. . . Prohibet proin-
superbiam, qua nos Deo præferimus, aut æquales ponimus.
(Peccatum Luciferi, peccatum impij qui se a Deo ponit independen-
tē. . . ut finem creaturam. . . referens omnes ad se quin
se ipsum referat ad Deum).

Avaritiam, quæ est idolorum servitus (S. Paul.). Intempe-
rantiam. . . "quorum deus ventris est,, (S. Paul.)

2. Imperat cultum veri Dei. . . cultum mentis et corporis,
internum et externum. Finis enim religionis est agnoscere
et profiteri supremum. . . Dei in res omnes dominium. . . quia
homo in præsentī statu prodit interna per externa. . . quia
interna per externa nutriuntur. . . (Ideo qui cultum ex-
ternum contemnunt, nec internum curant). . . quia societas
humana etiam ut societas debet cognoscere Deum ut suum
auctorem ac Dominum per cultum sociale, qui proin exter-

nubet. . . (digressio in curam templorum. . . ordinis publici et politicae religiosae. . .) Anima autem cultus externi est interna sincera devotio (dévotement); quae se potissimum exeri per actus virtutum theologicarum. . . fidei. . . spei. . . caritatis. . .

a) Fides, virtus est qua firmiter credimus vera esse omnia quae nobis a Deo per Ecclesiam catholicam revelata sunt, "sine fide impossibile est placere Deo, . . . Ratio est, quia sine subordinatione primae in nobis facultatis, quae omnes alias dirigit, non possumus recte dirigi a Deo ad finem. . . quia maxime iniuriosum est Deo ipsi credere nolle. . .

Excludit proinde non solum haeresim, sed omnem voluntariam dubitationem. . . (Taceant proinde qui se exponunt periculo erroris aut dubii contra fidem. . . conversando cum haereticis. . . incredulis. . . legendo malos libros, negligendo doctrinam christianam. . . nimis fidendo sibi, et scrutando mysteria. . .) Norunt nos tamen solum recte de Deo sentire, cum credimus Deum esse supra id, quod de eo cogitatione assequi possumus (S. Thomas). Denique multo plura et altiora facere posse, quam nos possimus intelligere (S. Aug.). Haec porro fidei simplicitas est 1. omnino rationabilis; nam certitudo omnium dogmatum catholicorum huic innititur argumento: Quidquid Deus revelavit verum est; atqui revelavit singula quae Ecclesia catholica credenda proponit; ergo. . . Maior est evidens. . . minorem probant theologi quoad singula puncta criteriis irrecusabilibus, quibus omnia facta historica probantur. . . Haec porro fides est summe utilis. . . Haec enim orbem terrarum mutavit. (Potest comparari coram doctis status praesens generis humani, cum eo qui fuit ante Christum). . . Haec docet singulos qua via ad Deum tendant. . . (Comparatio hominis in hac vita cum homine viatore qui de nocte in silva conspiciit

longinquum human). Haec docet Deum esse nostrum principium,
nostrum finem, nostram unicam veram beatitudinem. . . .
res creatas esse tantum media. . . omnes habere tantum preti-
um quantum nos iurant. . . tribulationes esse summi pretii. . .
Haec nos docet quanto amore nos Deus prosequatur. . . qua pro-
videntia nos curet. . . Haec viatori praemonstrat patriam in
caelo. . . militi coronam. . . "Fides enim est sperandarum sub-
stantia rerum, argumentum non apparentium,,

b) Spes. Virtus est qua impellimur ad tendendum ad Deum,
ut a nobis aliquando possidendum, et ab ipsius bonitate et
fidelitate propter Christi merita firmiter expectamus gratias
et auxilia ad id necessaria. . .

Excludit presumptionem. . . desperationem. . . Spes au-
tem recte ordinata docet contemnere mundum mundana-
que omnia. . . Incline persuadet nos non habere hic perma-
nantem civitatem, sed futuram inquirere. . . Solatur nos in
miseriis praesentibus affectu futurorum bonorum. . . Viros dat
ad currandam alacri passu, quia anhelat possidere bonum sum-
mum in caelo. . . Spes autem non confundit, . . neque iustum:
Filius Dei est, ac proinde heres per re promissionem. . . Promis-
siones autem Dei firmae sunt. Neque peccatorem: Deus
enim infinite bonus. . . Nunc amorem monstravit crean-
do. . . (licet praevideret omnem bonorum ab usum. . . peccato-
ris ingratitude.) redimendo. . . (licet praevideret omnem
ab usum bonorum redemptionis. . .) conservando ad hanc us-
que horam (non obstante peccatoris obstinatione in malo).
Deus promisit veniam omni poenitenti. . . promisit se pecca-
torum tuorum obliturum in eternum. . . Ipse pater filii pro-
digi est. . . Ipse bonus ovium pastor. . . Ipse peperit Petro. . .
Magdalence. . . adulterce. . . tortoribus. . . latroni. . . Ipse

prole exspiravit in cruce, sitiens tuam salutem.

c) Charitas: Virtus est qua Deum ut summum bonum super omnia amamus. (Bonum summum sive in se, sive relate ad nos: si ametur ut est in se summum bonum, est amor purae benevolentiae; si ut summum bonum relate ad nos, est amor concupiscentiae... si ut summum bonum in se et relate ad nos, est amor amicitiae)...

Excludit primum odium formale Dei (quod est peccatum diaboli)... tum odium relativum et secundum quid... (quod scilicet peccator vehementer addictus passioni horret Deum ut oppositum passioni suae, ut obtentu arduum... ut vindicem... et primum optat Deum non esse... Dixit in corde suo: non est Deus, quia scilicet peccator abominabilis factus est in viis suis... Hinc communis origo incredulitatis)... tum odium materiale (quod in se includit quodvis peccatum mortale, utpote aversio a Deo et conversio ad creaturas... impedit adhaesione cordis... desiderium illum possidendi... praeferebant am super omnem creaturam...

Motiva sunt infinita Dei in se perfectio, quae fons est omnis boni... pulchri... veri in creaturis... omnis amabilitas... Dei infinita in nos bonitas, quae nos creat (confert omnia quae habemus)... conservat... (laborat in toto universo pro nobis... redemit... "Se nascentis dedit socium, Convalescentis edulium, Morientis in pretium, Se regnans dat in praemium...

De Oratione.

"Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil,,
Deus omnia operatus est per Verbum suum, quia in ipso cognoscit se et omnia reliqua... Illo Verbo prolato exterius

in creatione condidit cælum et terram. . . Illo Verbo incarnatore conciliavit sibi cælum et terram, et constituit novum rerum ordinem. . . ordinem supernaturalem. . . Verba autem prolata a Verbo Dei ad creaturam optime applicari possunt verbo prolato a creatura ad Deum, videlicet orationi, per quam creatura obtinet a Deo omnia, et sine qua nihil. . . Itaque videlicet.

1° Necessitatem. . . De fide est nos sine gratia nihil posse æternæ vitæ meritum operari. . . "Sine me nihil potestis facere, . . ." Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, . . . "Palme nisi in vitæ manserit, nullum potest ferre fructum, . . ." atqui succus circumferens inter vitæ et palmitem atque hunc secundans, est gratia Dei, eius vero canalus est oratio hominis. . . nam gratia, sine qua nihil possumus, providentia ordinaria statuitur a Deo danda tantum oranti. . . "Petite et accipietis, . . ." Ergo per accidens fit, ut quis accipiat quin petat, inveniat quin quærat. . . salutem suam casui fortuito committere est temerarium, . . . contrarium charitati quam nobis debemus. . . contrarium finem recreationis nostræ, qui alius non est quam salutem nostram operari. . . Servus qui non nisi fortuito præstat quod ipsi commissum est, gravem meretur poenam. . . Ideo monet Christus "oportet semper orare. . ." Gratia orationis proim semper adest, quia Christus impossibilia non iubet. Praxis autem orationis continue hæc est, ut pura intentione servemus mentem nostram semper unitam Deo. . . et hanc puram intentionem eliciamus mane. . . renovamus per diem. . . foreamus per orationes iaculatorias. . . Omnia demum in nomine Jesu Christi faciamus.

2° Efficaciam. . . Per orationem omnia obtinentur, nam

a) Oratio per se et directe salutem obtinet, et implet finem hominis. . . In ea enim agnoscimus Deum, eius atque

tributa... veneramur... laudamus... servimus... per
eam unimur Deo, ut instrumentum artificii...

b) Operatur indirecte obtinendo gratias et perseveran-
tiam finalem. Deus enim tenetur 1. ex fidelitate, quia
promisit: "Petite et accipietis,"... 2. ex iustitia, quia Christus
promeruit: "Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo..."
3. ex bonitate... "Si vos cum sitis mali..." Bonitas Dei non
resistit orationi... (Exemplum Dei deprecantis Moysen, ne
oret pro populo.) Oratione Josue sistitur sol. Oratione S. Gre-
gorii Thaumaturgus transfertur mons... Deus exaudit pullos
corvorum invocantes eum... providet omnibus creaturis...
Quomodo ergo miseros nos non exaudiret?

3. Conditiones... Petitis et non accipitis eo quod male petatis...

a) Petimus saepe noxia salutis nostrae... devitias... sani-
tatem... honorem... Sed non petitur in nomine Salvato-
ris quidquid est in detrimentum salutis (S. Aug.). Miseri-
cordia est in talibus non exaudiri... Tunc nobis dat Deus
contrarium iis quae petimus. (Mater ita agit cum filio aegrotante)

b) Volumus obtinere bona modo nobis contraria... vellemus
salvi fieri, sed sine labore; (quasi Elias curru vehi in caelum);
vellemus esse casti licet immodesti, licet occasiones frequen-
temus. Id demum est tentare Deum. Fac quod in te est, et quod
non potes a Deo petere... Non tu, sed gratia Dei tecum...

4. Qualitates sunt quatuor: a) Humilitas interior, ex-
terior... luxus in vestibus... mendicus ad ianuam... pha-
risaeus et publicanus... b) Attentio... saepe nos non audi-
mus... circumspicitur, iras exerceatur in alios... c) Fidu-
cia... Nostra diffidentia iniuriosa est fidelitati, bonitati
Dei, et meritis Christi... d) Perseverantia... Vult Deus nos casti-
mare gratias... promereri oratione... nostram salutem

operari orando . . . delectatur nostris precibus, ut mater precibus filii.

Patamus spiritum orationis, cum forcamus . . . preces matutinae . . . vespertinae . . . iaculatoriae . . . visitationes S^mi . . . Rosarium . . .

De Verbo Dei audiendo.

"Turbae irruerant in Iesum, ut audirent verbum Dei., (Luc. 1.1.)

Pulchrum contemplari turbas tam aride audientes Iesum, ut ipse debuerit ascendere naviculam . . . pulchrum contemplari Iesum solum in cymba, litus et montem refectum audientibus et cegrotis . . . pulchrum videre turbam, omnium immensam, sequentem Iesum in desertum per plures dies:

"Non in solo pane vivit homo, sed ex omni verbo quod procedit de ore Dei., Digni tales qui miraculose reficiantur cibo corporali, sed hodie quae tanta frigiditas ad verbum Dei! Nonne idem est? Nonne et eadem indigentia? Nonne et eadem eius efficacia? Immo eadem est dignitas, necessitas, efficacia.

1. Dignitas. a) Ex eodem fonte manat ac praedicatio Cⁱ. Verbum Ecclesiae Catholicae est aeque verbum Dei. Ipse enim C^{us} fundavit Ecclesiam, et ipsi commendavit opus suum continuandum ac perficiendum. Pastoribus dixit: "sicut misit me . . . Euntes ergo . . . Ecce vobiscum sum, . . ." Qui vos audit . . . qui Ecclesiam contemnit . . . qui non receperint vos, vae ipsis, peius est quam Tyro et Sidoni . . . Sic nos existimet homo ut ministros Cⁱ. Pro C^o ergo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos. . .

b) Idem docet ac C^{us} praedicatio Ecclesiae. C^{us} enim volens omnes salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire mandavit Apostolis et eorum successoribus, ut doceant

omnes homines "servare omnia quaecumque mandavi vobis,"
 Ergo debuit providere ut purum servaretur depositum. Et re-
 vera "Ecce vobiscum sum," per praesentiam... per Spiritum
 Sanctum, qui cum Ecclesia manet in aeternum ut doceat
 omnem veritatem... ac proinde infallibilitatem donavit, et
 "portae inferi non praevalent adversus eam,"...

Ecclesia autem pascit ac tutatur particulares coetus per
 particulares pastores, quorum doctrinae invigilat, et qui in-
 vicem consentiunt in eodem verbo Dei nuntiando. Vnde prae-
 dicator nuntiat verbum Ecclesiae, Ecclesia Christi, Christus
 Dei... Quanta ergo reverentia!... Deus loquitur, et vermis
 timet ne audiendo cum plebe confundatur. Deus loquitur, et
 ab histrione irridetur... Deus loquitur, et ut ad spectaculum
 accedit auditor, ut nova et delectabilia... ut videat et videa-
 tur... ut occidat immodestia, oculis, luxu... perdit animas
 coram Deo loquente et vidente... Deus loquitur et auditur
 ut phrascologus... Deus loquitur, et exprobratur instrumen-
 to aliquis defectus linguae... Deus loquitur, et mundani
 qui suas passiones, vel ipsi fonti omnis veritatis et sanctitatis
 probari cuperent, prae nausea et taedio exclamant: "Du-
 rus et hic sermo,"... "Volentes audire legem Dei, dicunt etc."
 (Isai. XXX. 9. vid. locum, et XXIX. 10), et ad sua desideria coar-
 cterabunt sibi magistros,... qui vos in errorem... Cree-
 dite ergo ad evangelicam praedicationem cum magna
 reverentia... submissione et studio...

2. Necessitas... a) libus... Vita in nobis duplex, cor-
 poris et animae... bruto sufficit materiale nutrimen-
 tum... Homo non vivit ex solo pane... Si tota hebdomada
 corpus nutriendum, an animae non saltem...?

b) Via. Finis huius vitae nostrae quae est peregrinatio

pauorum dierum et malorum, est ut perveniamus ad vitam eternam! non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. „Atqui verbum Dei est lucerna pedibus meis. Eodem ergo studio quo viator lumen. . .

c) *Disciplina.* Vita praesens est schola preliminaris, in qua ex fide debemus addiscere principia altissimae veritatis, nempe cognitionis Dei: (comparatio cum puero sequente magistrum et ipsi fidentes). „Videmus hic per speculum et in aenigmate, per fidem solum ambulamus. . . sine fide impossibile. . . Tam vero fides ex auditu: Quomodo ergo credent si non audiant, et quomodo placebunt si non credant? . . . Aliter quidem interdum evenit. . . Sed haec est via ordinaria. Experientia constat eos qui non frequentant conationes, licet alioquin doctos, in scientia maxima necessaria et excellenti prorsus esse ignaros; hinc errores pessimi et turpissimi tanquam axiomata in mundo: hinc impietas, incredulitas. . . plaga ignarorum aut semidoctorum: hinc indifferentia, hominem bruto similem reddens, et materiale cor et cervicem ad terram flectens et praestans pronam. Vae tibi qui ignoras, nonne et tu ignoriaberis? . . . Hunc proferte excusationem negligentiae vestrae: Satis instructus sum. . . non suppetit tempus. . . Omnibus simul dico. Qui ex Deo est verba Dei audit, „(Jo. VIII. 47.) Oves Christi vocem eius audiunt (Jo. X. 3.) „Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis, „In silva de nocte si accendis ignem, venient volucres caeli lumine recreatae, sed aufugiat aper, noctua, lupo, vulpes. . . Ita bonae animae lumine veritatis delectantur, sed horrat incredulus luxuriosus, rapax, avarus, fraudulentus. . . Vos autem, filii, audite, timorem Domini docebo vos. Credite . . . venite, languentes . . . audite, mortui . . .

3° Efficacia a) Verbum Dei ex se facit quod significat... Nam verbum Dei est expressio voluntatis eius;... velle autem Dei est efficere; "dixit: Fiat lux, et facta est lux..." Verbo Dñi celi firmati sunt, et spiritu oris eius omnis virtus eorum,, Cñs dicit leproso: "Volo, mundare. Et statim mundata est lepra eius., Cñs misit aplos predicare verbum... Luce mutatio toto orbe terrarum! Et hic et nunc missionarii... Quidquid est veritatis, civilisationis in mundo, huic predicationi tribuatur... Verumtamen hæc efficacia.

b) Non est per se nisi pro cooperantibus, aut saltem non resistantibus. Docet quomodo utendum libertate... movet ad bene utendum... sed non adimit eam... Itaque frustra audit qui non sibi sed aliis... qui vim reprimit elidendo remorsus conscientie... qui suffocat spiritus... qui dat statim oblivioni... qui similis est illi qui consideravit in speculo vultum nativitatis sue, et abiit et statim oblitus est qualis fuerit,, (Jac. I. 23.) "Servus nequam cognoscens voluntatem Dñi et non faciens, vapulabit multis., Simus terra bona, excipientes, foventes, colentes et fructum trigessimum... centuplum referemus..." Qui autem habet verba Dei et spernit ea, habet qui iudicet eum in novissimo die; sermo quem locutus sum ille iudicabit,,... Qui in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur. Non enim auditores legis iusti sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur. Qui autem sua culpa sine lege peccaverunt, sine lege peribunt... nam qui non credit (proin qui non audierit) condemnabitur. Cfr. Psalm. XVIII.

De celeri conversione

"Non tardes converti ad Dñm, et ne differas de die in diem., Eccli. V. 8.

Omnia invitant hominem ad perpetuo serviendum Deo... Omnes creature glorificant Deum suo modo... semper servant ordinem a Deo prescriptum, et tamen nullam expectant mercedem... Homo multo plura a Deo Creatore accepit... redemptus a Deo..., pro eo omnia in ordine naturali et supernaturali fiunt a Deo...; in solo Dei servitio potest esse beatus pro tempore et pro eternitate... Et ipse tamen differt de die in diem, non perpendens illud: "Subito enim veniet ira illius, et in tempore vindictee disperdet te,,... Differre poenitentiam est:

1° Iniustum. a) Erga Deum: qui solus... te totum... pro se solo... pro toto existentie tue tempore... creavit... conservat... nutrit... Quid de servo qui vespere tantum, cum apud alios lucrari nequit, domino suo laborat?... Quid de villico qui paleam tantum dare vult?... Animam tuam, corpus tuum in mundi et passionum servitio detrita tradere Deo vis, dum ad aliud nihil amplius inserviunt?... Deus habebit reliquias passionum... Satanae!... os sine carne proicies Deus!... Tali pretio vis mereri eternam vitam?...

b) Erga animam tuam, quam languare sinis in suis vulneribus, et torqueri remorsibus continuis... Aliter certe curas corpus tuum... Tempus perdis lucrando eternas divitias... meretor insanus omnia opera tua, omnes miseras vanas reddis et inutiles... iuxta praeceptum ludis!... Ad crastinum serua...!

2. Stultum. Conversio enim semper difficilior: quia
 1.º passiones semper vehementiores. 2.º facultates animae
 debiliores. 3.º conscientia paulatim obmutescit. 4.º gratia
 minor. . . praesumptio, abusus bonitatis Dei obturcat fon-
 tem gratiae. . . Qui dicit: Postea me convertam; dicit equi-
 valenter non ad pedes Crucifixi me obiciam, petam ve-
 niam, dolebo, sperabo in eam, amabo eam super omnia;
 sed nunc adhuc flagellabo, conspuam, crucifigam. . . et ip-
 se debet esse contentus illa mea bona voluntate; debe-
 bit mihi dare gratiam extraordinariam! . . .

3.º Periculosum. Potes te semper convertere dum vivis.
 . . sed . . .

a) An vivas usque dum convertaris? . . . An Deus tene-
 tur ad te evocandum e vita, expectare usque dum tibi pla-
 ceat? . . . An subitanea morte mori non potes? Deus te ca-
 pillis super abyssum suspensum tenet, et tu pergis offendi-
 re. . . ! Nonne dixit: "Qua hora non putatis. . . veniam sicut
 fui,"? . . . An non multiplicatio peccatorum urgebit eum
 ut te citius avocet? . . . Si succidi iussit arborem non fe-
 rentem fructus, quid de arbore ferente fructus venena-
 tos? . . . Nonne dixit: "Peccatores non dimidiabunt dies
 suos,"? . . . Scisne numerum peccatorum, quem Deus
 ferre decrevit? Caecus pergens ad precipitium, ulti-
 mo passu, qui non est aliis maior, in illud . . .

b) Sed etiamsi lenta morte sis moriturus, an te con-
 vertes? Nullus est in inferno qui non proposuerit se in
 hora mortis convertere; et tamen sunt in inferno. . . .
 An tu facies exceptionem? . . . Fortasse! . . . poteris abso-
 lute; sed an posse tibi sufficit? . . . In actu converti oportet.
 . . . Potuisse et non conversum esse. . . iusta te puni-

endi causa. . . Jam vero, ante convertes? . . . Ad conversio-
nem requiritur ut peccator relinquat peccatum et actu
et affectu, ut illud destestetur ex toto corde. . . quomodo
tu subito habebis odio, quod semper unice dilexisti? . . .
Peccatum te relinquet, non tu illud. . . vana conversio, . . .
Debes Deum amare. . . quomodo amabis quem tota vi-
ta neglexisti, crucifixisti. . . Solus timor exagitabit, et
externa mere doloris elicies signa, discessura si evanes-
cat morbus. . . Conversio Pharaonis. . . Antiochi. . . "Pe-
ccator videbit, et irascetur. . .", etc. Judce. . . quot mortes
huiusmodi! . . . vocant sacerdotes. . . confitentur ut ho-
neste sepeliantur. . . ut non diffametur familia. . . Sed
in corde. . . Bellarmino respondit quidam: "Te vocavi
propter uxorem et liberos; ego in infernum descendo. . ."
Quis nostrum vult ita mori? . . . Ah! resipiscamus. . .
Aspiciamus Christum de cruce pendentem. . . brachiis ex-
pansis nos invitat. . . "Venite ad me omnes qui. . ."
Tanta pro vobis tuli. . . quid mihi rependitis? . . . "Ducerens
vos sedi lassus. . . Tantus labor non sit cassus, . . ."

De respectu humano.

"Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non es-
sem.", Galat. I. 10.

Christus et mundus sibi e diametro opponuntur. . . in su-
is principiis. . . in suis preceptis. . . in suis exemplis. . .
Sunt ergo duo domini plane sibi oppositi. . . quorum uter-
que tamen nostri dominari vult. . . Scimus autem impos-
sibile esse duobus dominis servire. . . Oportet ergo alter-
utrum eligere, eique plane nos addicere, et in perpetuum.

. Abnegandus proin omnis respectus humanus: "Si Domi-
nus est Deus, sequimini eum . . . Si autem Baal, sequi-
mini illum., (III Reg. XVIII. 21.) . . . Nihil homini turpius,
quam claudicare in utramque partem . . . nihil moles-
tius . . . nihil Deo iniuriosius, quam alternatim coli et
postponi idolo . . .

Ita etiam respectus humanus est:

1. homini ignominiosus. . . Respectus humanus
est inordinatum hominibus placendi desiderium, aut eis
displicendi timor . . . quo impellimur ad bonum agnatum
omittendum, vel malum faciendum . . . Atqui . . .

a Verce hominis dignitati e diametro opponitur. . .
Haec enim consistit in morali libertate et independentia
. . . quae cuilibet permittit suae conscientiae dictamen
sequi . . . Quo quis firmius . . . quo magis intrapide quis ex-
sequitur quod sibi sua conscientia dictat, eo plus animi
et characteris habere dicitur . . . eo magis etiam honora-
tur ab hominibus bonis et malis omnibus. . . Quis unquam
irridere ausus est virum qui intrapide explet officium
suum? . . . Quo si pravi homines exterius videantur irri-
dere . . . num in corde non mirantur? . . . non suspiciunt?
. . . Quis vero non ex toto corde contemnit vile mancipium,
quod ad obtutum hominis nequioris pallet et contremis-
cit? . . . Quod bonum occultat quasi crimen, et malum,
repugnante conscientia, ceque timide perpetrat? . . .

b) Ostendit valde exiguum iudicium. . . Quidquid
enim feceris, homines de te male loquentur . . . Si parvus
sis, avarus vocaberis . . . si sis liberalis, vocaberis prodi-
gus . . . si condones iniuriam, ignavum te dicent . . . si
vindices, superbum, iracundum, credulam . . . si ieiunas,

eris hypocrita... si epuleris, intemperans, etc... Quid ergo? Tu omnibus placere vis... Quare praecipue times displicere improbis? Num, ut placeas tibi claudicandum est cum claudo, balbutiendum cum balbutiente?... Ast, quid dicant de me, si... si... si...? Quid dicant? Boni laudabunt, mali ridebunt fors parumper, tandem tacebunt, mirabuntur... Ast quid dicat mundus?... Numquid totus mundus sese occupat de te?... Nemo cogitat nisi de te?... Nullus in mundo sermo nisi de te?... O magnum virum! Prob! virum celebrem! Quid dicat Imperator Sinenensis? Quid cogitabunt Saponas? Quantum strepitum excitabit in universo orbe tua conversio!... Si illam familiaritatem deseras... si sacrum audias... Ecce omnia felicia publica spargent stupendam novitatem!... etc... Oh! credulum hominem! virum fortem! Times irrideri ab uno aut altero nebulone, si officium tuum impleas... Idperinde sane manet est, ac si diceret miles: "Ego non vadam ad pugnam, sed redibo domum ad uxorem et dulces penates; quid enim de me dicerent hostes?... Dicerent me esse bonum Gallum, patriotam bonum, me regi esse fidelem... Absit a me tale dedecus! Reveremini, laudate talem heroem si potestis!... Ego promuntio audacter talem hominem esse ignavum et stultum... Insensatus ergo respectus humanus. Est insuper:

2. Homini summe perniciosus

a) Paci animae. Miserum respectus humani mancipium caret consolatione virtutis et qualiquali gaudio vitii... Si male agat ad placendum aliis, stimulis conscientiae torquetur: si bene agat, timet videri et irrideri... Miser comparari potest mancipio quod semper timet flagellum

duri custodis, vel demonibus, qui si mala perpetrant placeantur a Deo, si mala omittant, cruciantur a diabolo...

b) Saluti animae... Est certo certius maximum et generalissimum impedimentum salutis... Quot miseri peccatores lugent suum miserum statum, et vellent converti, nisi adamantina illa catena detinerentur!... Quot bona opera omittuntur!... Quare tot homines abstinent ab officiis divinis, ... a sacramentis? ... Quid permittit et fovet conversationes licentiosas? ... detractiones... calumnias? ... Quid fovet pravas societates, choreas etc....? Dic iuveni, dic puellae: Fuge illam societatem, illam domum, ... Esto modestior... Non audio... Quid enim dicerent? etc... (Pro loci opportunitate exemplum afferri potest de duello.) Vanus iste hominum timor subvertit etiam firmissimam virtutem... Quis animosior Petro? ... Quis ardentius amabat Jesum? ... Quis firmius credebatur? ... Quis maioribus gratiis a Deo ornatus quam Petrus? ... Et quid ipsum subvertit? ... Vox ancillae! ... Quis debuit esse dolor Cordis Jesu, dum se ter a Petro negari audivit? ... Quae indignatio Dei erga miserum respectus humani mancipium? ... Est enim praeterea

3.º Deo summe iniuriosus... Deus creator noster et Dominus... plenum et illimitatum dominium in nos habet, et suo iure exercet... Ipsi subsunt omnia... Voluntatem Eius exsequuntur caelum et terra... Eius nutu contremiscit terra... fumigant montes... in conspectu eius silet mare... coram ipso prociidunt cherubim et seraphim, alis faciem suam velantes... Deus imperat vermi terrae; vermis non audet obedire, ne perdat honorem suum... Ergo Deus imperat turpia? ... Deus impe-

rat... caelum promittit... infernum minatur... ho-
 mo recusat obedire... quare?... Quid dicit iste et iste,
 si obediam?... Ergo peius est non obedire homini quam
 Deo?... Ergo maius damnum est perdere amicitiam ali-
 cuius hominis nequam, quam perdere amicitiam Dei?...
 perdere caelum, mereri infernum... ardere in inferno
 per totam aeternitatem?... Deus imperat... et nictus,
 risus, verbum hominis nequam te retinet quominus
 obedias?... Ergo comparas Deum homini... Jesum
 Barabbam; et praefers hominem... Numquid peius
 facit idololatra qui Deo praefert idolum?... Fidem
 Christi complexus es, iurasti te usque ad sanguinis effusio-
 nem eam retenturum, professurum... Non audeo vive-
 re iuxta fidem tuam... fidem negasti... tanto prior
 apostata illis qui coram tyranno in conspectu horren-
 dorum tormentorum, vel per levem dissimulationem
 fidem suam negabant; quanto minori timori succu-
 buisti!... Dic te Christianum in corde quantum volueris;
 fidem coram hominibus negasti... Christus te coram Pa-
 tre et angelis suis negabit... "Qui me erubuerit coram
 hominibus, erubescam et ego..." Ducam tuum qua-
 si infamem erubuiisti; quomodo te ut militem suum
 agnoscat?... Timuisti irisiones hominum, "Ego quo-
 que, ait Dominus, in interitu vestro ridebo, et subsannabo
 ...", Eligite... aut irideri ab uno alterove nebulo
 per aliquot minuta, aut irideri per totam aeternitatem
 a toto inferno... Ah! quam pungent sarcasmi daemo-
 num... dominatorum... quam acerbè mordebit
 vermis etc... Contendamus intrare in caelum per an-
 gustam portam... Ne sequamur multitudinem...

ne sequamur consuetudinem. . . (car la mode, c'est se
damner). Lucramus placere Deo . . . qui solus timendus
est. . . qui solus "potest et animam et corpus perdere in
gehennam,, . . . Audacter feramus insignia Ducis nos-
tri Christi. . . Non est quod erubescamus Jesum . . . quondam
apparebimus cum ipso gloriosi in nubibus caeli; "tunc sta-
bimus in magna constantia . . . et illi qui nos aliquan-
do in derisum et in similitudinem improperii, videntes tur-
babuntur timore horribili, et dicent intra se poenitenti-
am agentes et prece angustia spiritus gementes: Nos
insensati! vitam illorum aestimabamus insaniam. . .
Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei. . . Tunc
Christus, quem confessi fuimus coram hominibus, confite-
bitur et nos coram Patre suo, ut fratres et coheredes
regni sui sempiterni. Amen.

Expositio secundi mandati.

De iuramento et blasphemia.

"Non assumes nomen Dei tui in vanum,, Ex. XX. 7.

"Sanctum et terribile nomen Domini,, ait Psalmista; No-
men enim illius est, qui solus est ab aeterno, immensus,
omnipotens, sanctus, iustus, creator, conservator, Dominus
omnium, coram quo omne genu flectitur, coram quo om-
nis creatura nihilum, homo pulvis et cinis. . . Eius no-
men Cherubim et Seraphim non audent pronuntiare ni-
si flexo poplite, velantes alis facies suas et praemittentes il-
la verba: "Sanctus. . . S. S. Dominus. . .,, In antiqua Sa-
ge solus summus sacerdos deferabat in fronte insculptum
aureae laminae nomen Jehovah; et nemo audebat illud

promuntiare. Mater nostra Ecclesia nunquam illud us-
urpat nisi summa cum reverentia, et premissis vel
additis honorificis verbis. . . . Eo nomine invocato, eiusque
vi impertitur omnes benedictiones. . . . conficit omnia sa-
cramenta. . . . Ratio huius reverentiae est quod honor
nomini exhibitus in nominatum redundat, sicut et
in reverentia. . . . quia nomen rei significat rem, et in-
mente loquentis rem supplet eius nomen, ut proin res
et nomen in mente loquentis unum idemque sint. . . .
Uti ergo per primum mandatum ordinantur intellectus
et voluntas nostra in Deum per fidem, spem et charita-
tem, ita per secundum hoc mandatum ordinatur nostra
lingua, quae est naturale et proprium instrumentum in-
tellectus et voluntatis. . . . Imperat ergo hoc mandatum,
ut quotiescumque usurpamus nomen Dei (etiam nomen
Sanctorum et rerum omnium quae in auctiore nexu cum
Deo sunt), id non fiat nisi reverenter et considerate. . . .
Peccant proin (licet non graviter) qui illud ferre continuo in
labiis habent ut meram, trivialem exclamationem. . . .
Non sic auderent utique usurpare nomen terreni regis
. . . . Sed hoc mandatum praecipue prohibet positivam inhonora-
tionem divini nominis, quae fit vel in iuramento, vel per
blasphemiam. Hinc videbimus seorsim.

1. Iuramentum

a) Definitio: est invocatio Dei in testem veritatis nostrae
locutionis: fit vel immediate, sumendo Deum in testem. . . .
vel mediate, invocando aliquam creaturam in qua ali-
qua Dei perfectio speciali modo claret.

b) Species: Assertorium. . . . promissorium. . . .

imprecatorium vel execratorium. . .

c) Conditiones: 1. Iudicium, ut fiat considerate, scilicet ob necessitatem, vel magnam utilitatem; 2. Iustitia, ut quod promittitur sit res iusta; 3. Veritas, ut asseratur verum, aut quod creditur verum, aut, si agatur de promissione, sit sincerus implendi animus.

Si tres hæc adsunt conditiones, iuramentum est non solum licitum, sed etiam meritorium, utpote actus religionis, quo profiteamur Dei omniscientiam, omnipotentiam, fidelitatem, iustitiam ac veritatem. Ast, rarissime adsunt omnes, præsertim prima. . . Non enim pro quolibet re iusta et vera accersendus est Deus testis! . . . Si pedissequi regis chartis ludentes, singulis momentis inclamant regem arbitrum suarum litium, vapulabunt, et chartæ proiciantur in ignem. . . Facile datur scandalum, præsertim parvulus. . . periculum est ne frequenter iurando, aliquoties periuratur. . . Ast, ni iurem, non creditur mihi. . . Tanto paucius: signum est te non mereri fidem. . . Viro probo creditur simpliciter asserenti vel promittenti (mais on sait que hardi jureur, hardi menteur!)

Peccatur defectu iudicii venialiter tantum (per se): defectu iustitiæ, semper mortaliter, sive promittas te malum leve, sive grave patraturum, quia datur Deus ut si deiussor (caution) mali perpetrandi, et gravis ei infertur iniuria, etiamsi leve tantum malum approbare censeatur; (S. Lig. Contra plures) defectu veritatis, semper mortaliter, quia Deus vocatur in testem mendacii, et implicatur ut complex. . . Periurium porro crimen enormissimum, utpote tollens omnem fidem mutuam, sine qua impossibilis evadit omnis societas humana. . .

et reddens Deum complicem non solum mendacii, sed omnium criminum ad quae homo adhibet perurium fraudis, iniustitiae etc. Iurans aequivalenter dicit: Mi Deus, adiuva me; iste homo novit me esse mendacem, non mihi credit: veni, mentire tu etiam mecum. . . . Quid sentiret, quid diceret vir probus, si tali modo ad tale facinus invitaretur? . . . Crimen istud tantum est, ut leges etiam humane, praeter alias graves poenas, infamiam perpetuam ei adnexerint. . . . Cum iuramento tamen confundi non debent dira verba, quae vice impati praeferruntur. . . . quaedam simpliciter dedecent virum ingenuum (ut B. F.) . . . alia Christianum (ut exclamatio quae simpliciter proferitur nomen diaboli) . . . alia vero imprecantur malum loquenti, vel proximo. . . . sunt contra charitatem, et si cum advertentia proferuntur constituunt peccatum grave vel leve, pro gravitate mali et animi perversitate. . . . Imprecandi consuetudo est semper vitium detestabile, et non tam homini quam daemoni et damnatis proprium. . . . Saepe perniciosum, praesertim si a parentibus in filios proferantur imprecationes; aut si inter duos mutuae sint; id testantur plura facta omnino certa. . . . "Quod homo seminaverit, hoc et metet. . . .", In familia ubi seminantur maledictionem in invicem, quales benedictiones metentur? . . . Ast huic praecepto maxima opponitur horrendum crimen.

2.º Blasphemia.

Scriptura sacra vix eam audet nominare proprio vocabulo. . . . In libro Job loco verbi blasphemare, dicitur benedicere. . . . Est autem blasphemia

a) Definitio: locutio inhonorans Deum (vel immediate et directe, vel mediate et indirecte inhonorando verbis rem sanctam ut sanctam) . . . Communiter committitur potissimum execrando et maledicendo nomen Dei vel Christi, sanguinem vel mortem Ibi, etc. (Orator petit veniam a Deo et auditoribus, et nominet tremens et pavens precipuas blasphemias, in regione usitatas, et explicat singularum sensum.)

b) Enormitas: blasphemia est post delictum Iudeorum, odium formale Dei, (quod solus fere deus committere potest,) est post sacrilegium contra Eucharistiam, communem Theologorum et SS. Patrum sententiam, maximum omnium peccatorum, quae homo committere potest. . . quia:

1° Directe offendit obiectum altissimum; . . . Alia vero peccata contra proximum, v. g. furta, homicidia. . . tantum indirecte. . . (Gravius est peccatum percutere patrem aut matrem, vel ei maledicere, quam simpliciter non obedire). . .

2° Est sacrilegium. . . utpote profanatio gravissima rei sanctissimae. . .

3° Est malitia pura, quia nulli passioni par eam satisfacit. . . Fures, luxuriosi, etc. . . habent saltem aliquod bonum, et ipsorum (passio) malitia non fertur in malum purum, sed blasphemus facit malum propter malum. . . ideo

4° Est peccatum diabolicum; Diabolus enim offendit Deum propter Deum, . . . blasphematur ex odio, ex vindicta, ex impotenti rabie, ex sensu ineluctabilis miseriae; ideo etiam eius peccatum est magis inexcusabile blasphemia hominis; homo enim nondum est extra omnem spem positus Dei aliquando possidendi. . . innumera adhuc quotidie

beneficia a Deo accipit. . . pro homine Deus homo factus, passus et mortuus est. . . Tatet etiam eius gravitas ex.

5° Ioana. . . Israelites qui in deserto sub Moyse blasphemaverat in rixa, ad Moysen delatus et in carcerem coniectus est: Deus a Moyse super eius poena consultus iussit illum duci extra castra et lapidari ab universo populo. . . sennacherib toleratur a Deo quamvis idololatra, quamvis iniustus aggressor populi, quamvis violator iustae pacis. . . vix autem protulit blasphemiam in Deum Israel, Angelus Dñi percussit una nocte 185,000 virorum exercitus eius, et sennacherib profuga occiditur a propriis liberis. . . Herodes, impius, impudicus, quamvis occiderit Iacobum, quamvis in carcerem coniecisset Petrum, ut et ipsum occideret, toleratur a Deo; sed Caesareae in consessu publico non reprehendit blasphematorem, qui ipsum ut Deum laudat: Angelus Dñi percutit eum horrenda plaga, et vermis comeditur. . . Sic Deus. . . Ipse vero Nabuchodonosor postquam vidit tres pueros in fornace servatos mirabiliter, edidit decretum: "Ut omnis populus, tribus et lingua quaecumque locuta fuerit blasphemiam contra Deum (Israel), dispereat, et domus eius vastetur,, . . .

c) Excusationes vance. . . Ast dicat quis, Ego non credidi hucusque blasphemiam esse tantum malum, nam a) non intendo maledicere Deo. . . Cur ergo maledictio: nam proferis in Deum? . . . Si tu non intendis, intendit diabolus et ore tuo tamquam organo utitur, atque ita fis instrumentum diaboli et complex eius peccati. . . Ast

b) blasphemio ex consuetudine. . . Pulchra excusatio! Occido ex consuetudine. . . furor ex consuetudine. . . ergo homicidium. . . ergo furtum meum. . . non est peccatum,

aut non tantum peccatum, ac si illud una tantum alterave vice committerem. . . . Utique, si sincere retraheres consuetudinem, et serio tibi invigiles, et vim tibi inferas ad eam deponendam, si hinc inde nolenti et non cogitanti elabatur, Deus non adeo graviter imputabit: sed quamdiu placet consuetudo, culpabilior es, quam qui aliquoties tantum peccat. . . Et undenam hausisti consuetudinem? . . . A iuventute didici a patre! . . . Oh miseram hereditatem! Cave ne tu filius eam transmittas. . .

c) Aut non blasphemus nisi ex ira. . . Fanto peius! Tunc non unum committis peccatum, sed duo. . . Et unde tua ira? Irasceris servo, equo, instrumento. . . et Deum blasphemas! a Deo vindictam petis! . . . Si dum filio tuo laboras, filius tuus alieno animali iratus, ad te accurrat, tibi maledicat, te verberat. . . numquid excusabis? . . . Reprime iram. . . si tamen verbis omnino exhalare vis, quare lingua uteris demonum?? Lingua hominis prodit eius patriam. Qui gallice tantum loquitur, gallus esse censetur; qui italice, Italus, . . . tu blasphemus! lingua loqueris demonum, demon es! "Vos ex patre diabolo estis!," . . . Opus facium hominis prodit eius conditionem. . . qui vestes facit, sartor est. . . qui calceos, sutor. . . Tu blasphemus, peccatum facis diaboli, diabolus es! . . . "Vos ex patre diabolo estis!," . . . Linguam loqueris inter Christianos extraneam, opus exeres extraneum; extraneus es; ex infernarum regione venisti ad nos ad tempus, brevi reverteris ad tuos! . . . Linguam filiorum Dei ignoras; non conversaberis cum ipsis in regno Patris. . . Coelum eorum est qui hominibus Dei benedicunt; . . . infernus maledicentium! . . . Utique, Domine, sicut tu declarasti per os Balaam de populo

lo tuo Israel, a fortiori de Te: "Qui benedixerit tibi, erit et ipse benedictus; qui maledixerit, in maledictione reputabitur," (Num. XXIV. 9). Verumtamen, Deus infinite bonus et patiens nondum executus est in vos hoc decretum... ad huc reliquit tempus poenitentiae... fere aequae rei estis ac Iudaei Deiidae... Est iisdem etiam verbis solari vos possum, quibus S. Petrus solatus est eos: "Scio fratres quia per ignorantiam fecistis,"... (act. III. 7.) Non apprehendistis totam malitiam... "Poenitemini igitur, et convertimini, ut deleantur peccata vestra"... "facite bonam confessionem... invigilate vobis... fugite lusus... ieiunias... si aliquando ex prava consuetudine relabimini, petite statim veniam a Deo... Dicite; Gloria Patri etc... osculamini terram... date pro singulis lapsibus aliquam elemosynam pauperibus... Invigilate aliis... ne timeatis sapere punire, ubi monitio non sufficit... "Manum tuam percussione sanctifica," ait S. Hieronymus; demum eiecit e domo tua, ut cum ipso exeat maledictio... Parentes liberis... hic opportune adhibentur virgae... Amici amicis... Moneant, ostendant foeditatem... si non prosint, deserant ipsorum societatem. Nec obstat respectus humanus; filius enim bonus non suffert maledicta in suum patrem, subditus bonus in regem, miles generosus in imperatorem... Omnes demum tum exemplo, tum monitione opportuna impediamus horrendum crimen, fontem multarum calamitatum publicarum... Efficiamus ut omnes laudent nomen Dei in terra et in caelo...

In fine posset cantari Psalm. Laudate pueri etc.

Circa quintum mandatum.

De dilectione inimicorum.

"Ego autem dico vobis; diligite inimicos vestros, (Matth. V. 44.)

Sex christiane charitatis vult ut diligamus Deum super omnia; nos ipsos, et proximum sicut nos, propter Deum... ut hic proximi amor prodeat in opus... amice affabiliter agendo... bona optando... beneficia exhibendo... pro ipso orando... atque haec omnia sine distinctione amici vel inimici: "Si enim diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? diligite inimicos... benefacite et orate... ut sitis filii Patris vestri, qui in caelis est, qui solem... (Matth. V.) Hoc praeceptum non nisi a Deo dari potuit... et debet esse argumentum veritatis nostrae religionis..." In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis... "Orat Cuius ut simus unum sicut ipse et Pater... ut cognoscat mundus quia tu me misisti..." (Jo. XVII.)

Est ergo stricta obligatio diligendi inimicos... condonandi iniurias... sed dura... Videamus ergo quam sit honorificum iustum, necessarium diligere inimicos. I. Est honorificum. a) Plebacula dicit: Turpe est iniuriam non vindicare... In cuius oculis turpe est?... Dei?... angelorum?... sanctorum?... proborum hominum?... demonum?... Improbos, vilesque plebulae?...

b) Fides et ratio dicunt: honorificum est iniurias condonare. Cur? Quia 1º) Si iniurias vindicare gloriosum esset, bestiae ferocissimae gloria superarent homines, heroes omnes... Vindicta signum est debili-

tatis; nam inter animalia debilissima (respece, cives, pecora, li canes) sunt maxime vindictae avida. . . Inter homines idem obtinet. . . infantes et feminae nihil condonare possunt. . . Ad vindictam desiderandam, nihil aliud opus est quam magna sensibilitas et animi impotentia. . . Fatur ipse vindicativus: Non possum tolerare iniuriam. . . Pusilli hominis et miseri repetere mordentem: ille magnus et nobilis, qui, more magnarum bestiarum, latratus parvuli canis securus excidit, (Seneca. . .) "Sicut debilis stomachi est duriorum cibum non posse consequere, ita pusilli animi est verbum duriusculum non posse sustinere, (Aristot.) Qui vindictam querit, fatetur se superatum. (Comparatio inter duos luctatores)." Ultio, doloris confessio est. . . (Seneca). "Noli vinci a malo, sed vince in bono malum, (Rom. XII. 21.) Fructus cedentis in laesi dolore est, (Tertull.) "Si esuriret inimicus tuus, ciba illi; hoc enim faciens carbonem ignis super caput eius congeres, (Rom. XII. 20.) Sic superavit Saullem David in spelunca ei parcens, et coegit dicere: "Fili mi David, peccavi! . . . apparet quod stulte egerim et ignoravi multa nimis. . . benedictus tu, fili mi David!,"

2. Quid quid potens et forte est, ostendit fortitudinem in perferendo. . . Quis potentior Deo? Et tamen quanta patitur ab hominibus! . . . "Deus volens notum facere (hominibus) potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa irae, apta in interitum, . . . (Rom. IX.) Condonatio peccatorum Dei opus omnium preclarissimum. . . "Deus, qui omnipotentiam tuam, parcendo maxime et misereando manifestas, . . . (X Dom. Pentecost.) "Miserere omnium, quia omnia potes, (Isap. XI.). Sed, in-

quies, ex Dei misericordia nemo suspicatur impotentiam. . . . Ast si ego paream, credant id fieri ex impotentia. . . . Sed Christus numquid non illudabatur. . . . non dicebatur. . . . "Seipsum non potest saluum facere,"? . . . Et tamen quomodo egit erga Iudaeos? . . . Malchum? . . . milites eum conspuentes? . . . coronantes. . . . flagellantes. . . . crucifigentes. . . . erga Phariseos blasphemantes? Audes ne id Christo probro vertere? . . . Ast Christus erat sanctitas ipsa, ego homo debilis. . . . Ergo fateris vindictam esse animi impotentis. Sancti vero, numquid non erant homines? . . . qua tamen charitate vel maximos inimicos amplexi sunt? Ioseph patriarcha. . . . David erga Saul et Bemei. . . . Stephanus. . . . Martyres omnes. . . . numquid sunt propterea infames? . . . Ast hi erant sancti. . . . quare non tu? Ipsi te pagani confundunt. . . . Syurgus obtinuit suis precibus impunitatem homini, qui ei in publica concione oculum excusserat. . . . Cato censor alapa in loco publico accepta ne verbum quidem dixit. . . . Socrates ad mortem inique damnatus venenum hauriens, orat pro iudicibus suis: et tu Christianus! . . . Attamen habeo ius petendi vindictam. Nequaquam, nam.

II. Est iustum condonare, seu est iniustum querere, re vindictam; quia qui per se ipsum uliscitur, violat

a) ius privatum. . . . Iustitia vult, ut maneat uniuscuiusque, et facta laesio reparatur perfecta aequalitate rei ad rem. . . . hoc ius violat vindicativus. . . . passio exaggerat iniuriam. . . . Pro verbo iniurioso mille reddit. . . . pro una detractione millies detrahit. . . . pro sinistro obtutu plures annos irascitur. . . . negligit officia urbanitatis. . . . charitatis. . . .

b) Ius publicum, quod vult ut iustitia administratur per magistratus ad id constitutos. . . . secus quæ pax. . . . qui ordo. . . . quæ securitas? . . . . ubi erit societas si quis, quæ sit in propria causa accusator, iudex et executor? Atqui quod tibi competet, competet et aliis omnibus. . . .

c) Ius divinum; Deus reservavit sibi vindictam: "Mihî vindicta, et ego retribuam," (Rom. XII. 19.) Hoc tibi ius arrogare vis. . . . præripere Deo supremum dominium. . . . et potestatem iudicalem. Subet ut condones. . . . ut diligas inimicum: "Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros, ... Dei detrectas imperium. . . . audes dicere: "Non serviam,". Probrosus est quod præcipis. . . . Deus tot tibi condonavit peccata. . . . tam patienter tot multiplices relapsus tulit. . . . Nonne æquum est, ut et tu amore Dei condones? Immo vero necessarium est.

III. Necessarium. Parabola servi cui dominus dimisit omnia debita. . . . Sic et Pater vester celestis faciet vobis. . . . si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet et Pater celestis delicta vestra (Matth. XVI. 14.) Quantum gaudium illi qui dimittit! Pignus habet remissionis suorum peccatorum. . . . securus accedet ad eum iudicem qui dixit: "Dimittite et dimittimini, ... Alit: "Si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra, ... Nulla ergo secus remissio. . . . nec in Confessione. . . . nec in morte. . . . (An tu remittes. . . . Exemplum martyris vindicatur) nec in iudicio. . . . "Iudicium sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam," (Jac. II. 13.) "Quæ mensura mensi fueritis, remetietur vobis," (Matth. VII. 2.) Idem petimus in oratione dominica: "Dimitte nobis. . . .," Quid significant hæc verba in ore illius, qui aut nulla.

tenus aut fide tantum vult inimico ignoscere? Pater, si-
cut non dimitto, nec tu dimitte mihi. . . sicut nolo il-
lum videre, ita nec tu me. . . Sicut ipsi omnia mala
opto, ita et tu. . . etc. . .

Hæcne oratio Christiani, an demonis? Maledictio
quam sibi imprecatur veniat super eum. . . "Voluit bq
nedictionem, et elongabitur ab eo, . . . Maledictus sit
in terra ipse miser. . . Filii eius orphani et pauperes. . .
"pro eo quod non recordatus est facere benedictionem et
misericordiam, . . . Maledictus in morte. . . in iudicio.
. . . in inferno. . . Videat inimicum qui ei condonavit
in celo exultantem, se vero in inferno cruciatum. . .
Exeat de Ecclesia, separet se iam a filiis Dei. . . Nos
autem condonemus. . . bone Jesu, in cruce nobis pe-
tens veniam, tui amore dimittimus omnibus ex cor-
de. . . dimitte et tu nobis. . .

Ode Scandalo.

"Vce homini illi per quem scandalum venit, (Matth. XVIII.)

Jesus Christus, mansuetudo ipsa, terribili hoc anathemate
mundum ferit. . . propter scandala ipsius; quia tolle
scandalum, et tolletur spiritus mundi, et extirpabun-
tur vitia et omnia peccata. . . "Vce itaque homini illi
per quem scandalum venit, in mundum, expedit ei
ut suspendatur etc. . . "melius erat ei si natus non fuisset,
set, . . . Inutile reddit opus creationis et redemptionis.
. . . demonis officio atque numere fungitur. . . simul
et proximo et sibi ipsi mortem infert, (apis aures usa,
moritur). . . Nam quid est scandalum? . . . Scanda-

lum est verbum vel actio, quae proximum inducit in peccatum. . . sive per seductionem positivam, sive solum per malum exemplum. . . Proposui mihi de scandalologui, quod per se movet atque allicit ad grave peccatum committendum. Demonstrabo vobis:

1° Quam enorme sit hoc peccatum.

2° Quibus modis hoc peccatum committatur.

1° Enormitas Scandali.

a) Scandalum praebens omnia merita proximo aufert. Scitis enim vel unum peccatum mortale sufficere ut omnia prius acquisita merita perdantur. Ille ergo qui movet, inducit ad peccatum mortale committendum, meritorum quodammodo praedator est. . . Pauper quidam per totum annum magno cum labore ligna pro hieme collegit et parvam fumantem quantitatem in domo reposuit. . . Homo nequam domum istam incendit. . . Ipsius agendi modus horrore vos afficit. . . Justus ille, per seriem annorum, prosperam adversus tentationes pugnam fecit, cupiditates magno animo fregit, atque bona opera innumera patravit. . . Scandalum praebens eripit. . . Forsem paulum distabat a corona. . . a caelo. . . retrahitur, in infernum detruditur. . . Ille forte brevi, forte uno gradu ad patriam celestem transire, et immarcessibilem coronam glorie sibi acquirere potuisset. . . eripuit ipsi coronam. . . in infernum detrusit. . .

b) Scandalum praebens proximum privat gratia sanctificante et per consequens ex filio Dei facit eum mancipium diaboli. . . Piratae infantibus persuadent blanditiis, ut ipsorum navem inviscant, illos capiunt et in servitutem abducunt. . . Quam horrendum crimen! . . . ra-

pere infantem, spem familie, spem patrice suce . . .
 ipsum ab omnibus sibi caris avellere. . . Quid autem
 dicendum de illo, qui scandalum præbet? Anima hæc
 iusta et Deo accepta in omni æternitate Deum cele-
 brassat laudibus, voluptatem gustasset electorum fa-
 milie reservatam. . . et esse eam a Deo separatam,
 extorrem in æternum patria celesti. . . Suo 10 annorum
 quem aliquis peccatum committere docuit, illud commit-
 tit per 50 annos, licet diligentiam, ut se corrigat, adhibeat..

c) Scandalum præbens occidit animam proximi. . .
 sicut anima est vita corporis, ita gratia sanctificans
 est vita anime, et vel unicum peccatum mortale suffici-
 ens est ad eam penitus delendam! . . . Video sceleratum
 qui ad mortis supplicium ducitur. . . inquires causam
 poenis istius capitalis. . . suum ipsius fratrem veneno
 sustulit. . . omnes uno ore instam condemnationem
 hanc proclant. . . Verum si ille qui corpus occidit, poe-
 nam adeo severam meretur, quali supplicio ille tol-
 lendus, qui animam peremit? Tunc in bilance ex
 una parte cælum et terram, et ex altera vel unam
 animam; hæc coram Deo multo maioris ponderis
 erit. . . Mundus universus Deo constitit uno verbo;
 pro anima iusti proprium Filium dedit. . . pro anima
 Deus homo factus, crucifixus et mortuus est. . . Sangu-
 is Dei, est pretium anime. . . Scandalum præbens pe-
 dibus calcet hunc sanguinem, . . inefficacem illum
 reddit. . . Video mihi videre Salvatorem, dum in ter-
 ris degeret, parvulos ad se vocantem, eosque magno
 cum affectu amplectentem. . . Scandalum præbens ipsi
 appropinquat et parvulos abripit. . . Scandolose! Au-

dis vocem Jesu tibi dicentis: "Ne perdas animas, quae ad eo mihi carae sunt. . . Nihil mea interest, ipsi reponis. - Ego illas pretioso sanguine meo illas acquisivi! - Parum mea interest. . . - Propria carne ego nutrir! . . . - Quid mea interest? . . . - Caelo mox sunt induendae. . . - Quid ad me? ego eas in infernum detrudam,, . . . O scelus horrendum! . . . Execramini crudelitatem satellitum Herodis, qui de matris complexu filios innocentes avellebant, ut ipsos interimerent. . . Omnibus abominandum apparet factum Caracallae; horrendi crudelitatis monstri, qui minorem fratrem suum Getam inter brachia matris occidit, matremque ipsam vulneravit, quae tantae barbariei obsistere conabatur. O scandalose, temet ipsum plausibus prosequere, letare de triumpho tuo. . . Jesum vicisti. . . Verum enim vero vce tibi. . . vce tibi, barbare Caine! Sanguis innocens fratris tui Abel cadet super te! Perfide Juda, sanguis salvatoris surgat contra te.

d) Scandalum praebens peccatum suum perpetuum reddit, ita ut etiam post mortem alios inficere non desinat. . . Omnes detestantur hominem qui, se peste affectum sciens, de industria aliis se immiscet, ut eodem morbo pestilento eos inficiat! . . . Sed quid facit scandalum praebens? Non eo contentus quod ipse se perdat, alios quoque in exitium praecipitare machinatur. . . Et vero si peccatum committit coram quinque personis, quae inde scandalizantur, numquid has quinque personas solum perdat? . . . At haec quinque personae eandem contagionem nonne aliis communicabunt? Et haec denique aliis atque aliis, ita ut numerus victimarum scandalosi in immensum exerescat, . . . Deus misericordiae! quam rationem ti-

bi reddat scandalum praebens! qualia tormenta pro tota aeternitate sibi congerit?... si dicitis mihi: Quare ita inveheris in scandalum? Omnia apud nos sunt bene ordinata, nihil simile unquam nobis accidit. Videamus?...

2. Quibus modis scandalum committitur?

a) Per verba inhonesta, urbanitatis liberioris, per carmina obscena, ... Saepe vel unicum verbum veluti scintilla mille imaginationes inflamat... et occasionem praebet cogitationum, verborum, actionum minus honestarum... Examina ergo verba, quae proferes ad mensam, ... inter opus divinum, in agris, in vigiliis, in coetibus, quos diebus festis celebratis, in cauponis, in choreis, in nuptiis... Num ibi omnia semper decantia, casta, pia?... Cantilena illae quae omnium aures feriunt, aut isti sermones, qui de ora ad os transeunt, suntne omni culpa carentes? Aut ad iocandum aut cavillandum eiusmodi sermones habemus... Bone Deus! Ita vultis iocari!" Ego quoque, dicit Dominus, in interitum vestro ridebo, ... Vocis vestris pagum totum cadaveribus spiritualibus implevistis. "Plurimos occidistis in urbe hac, et implevistis vias eius interfectis,, (Ezech. XI. 6) Quam multi innocentes pueri octo vel decem annorum in confabulationibus addiscunt quod etiam in senectute ignorare deberent! ... Sed quid de pravis consiliis, de incitationibus sceleratis, quae fovent et nutriunt iniustias, inobedientiam inimicitias, odia?... Heu! plurimos occidistis in urbe hac...

b) Per actiones... Vos scandalum praebetis, nuptiae mulieras, vos adolescentulae, quae velut araneae, ornamentis moribusque compositis retia intendant

ad sexcentorum hominum perniciem, vos quæ adultæ
ris oculis tot animas occiditis . . .

Scandalo estis vos, parentes, qui liberis vestris in pro-
brosam hereditatem vitia, iras, inimicitias, irreligio-
nem vestram traditis. . . Coram ipsis inhonestas, ebie-
tatem, iracundiam exhibetis. . . Vos præsertim ma-
tres familias, quæ ad malum filias vestras incitatis,
vanorum ornatum coetuumque amorem in ipsis ac-
cendendo; eas ad mundana festa, choreas, . . . ducendo, ut a te-
nerrima cæcitate scilicet discant oculos ad se allicere . . .
Numquid igitur statuistis eas tamquam merces expone-
re, vel saltem ipsarum vendere pudorem? . . . Instructæ
tali in schola, edocabunt ipsæ postea eodem modo pro-
prias filias; istæ suo tempore vestigia prement matrum
suarum, . . . et vos maledictæ eritis a tota vestra poste-
ritate. . . Ita vos perditis maiorem animarum nume-
rum per vestra scandala. . . quam serpens morsibus
venenatis. . . Vos, ebrii, blasphematores, dissoluti. . . Vos,
Dei legem contemnentes, nulli fore unquam officio di-
vino assistentes, vel in Ecclesia velut in caupona vos ge-
rentes. . . vos maiorem animarum numerum dam-
nationi exponitis ceterne per vestra. . . Vos caupones,
qui infimæ plebeulæ turbas in vestris domibus colligen-
tes miserimas. . . qui pro vili luero venditis usque ad ebie-
tatem. . . unde oriuntur querelæ, rixæ. . . qui permit-
titis omnimodas confabulationes, agendi rationes . . .
quot anime pereunt sic in vestris domibus; spelunca
leonis vestre domus similis sunt. . . pedum vestigia
omnia quidem sunt euntium, nulla vero redeuntium. . .
Plures vos trucidatis quam. . . Vos spectacula, conven-

tiula, ludos publicos instruente, vel saltem non impe-
diente, in quibus venenum mortiferum per aures et
oculos instillatur. . . Plures vos trucidatis quam. . .
Vos qui in domibus vestris, vel quod peius, publice ex-
ponitis picturas impudicas, vel qui easdem venditis,
hocque ipso. . . malum communicatis ac propagatis in
posterum. . . Plures vos trucidatis, quam. . . Vos, qui
males servatis libros, impudicos, irreligiosos, in hæredi-
tatem filijs vestris. . .; vel qui eos commodatis, vendi-
tis. . . quot animas iam in æternam perniciem deieci-
tis vel unico libro! . . . Denique vos omnes qui, quo-
quo modo factum sit, verbo, consilio, exemplo, actione,
omissione, ruinae proximo vestro causa fuistis. . .

Nun adhuc dicitis: Hæc nunquam committimus
peccata? An non plures trucidastis, quam. . .? Aspici-
te manus vestras, victimarum tinctas sanguine. . . Vae
vobis viventibus! Sanguis iste ad cælum clamat. . .
Vae vobis morientibus! Quam iam iniquitatum pro-
priae pondere gravati intremiscetis, horrentes ter-
ribile Dei iudicium appropinquans, adstantibus ad
vestrum mortis lectulum animabus illis, quasi toti-
dem spectris, quas æternæ damnationi addixistis per
scandala vestra; tum vobis dicent: Tuis, perfide amice,
peccatis addo peccata mea! . . . qui per exempla, con-
silia. . . me incitasti ad tot committenda peccata. . . Mo-
rere, et siste te coram iudice, rationem omnium pecca-
torum redditurus. . . Tuis peccatis addo, mater crude-
lis, pater inhumane, mea peccata. . . Vos me docuisti
talicia committere. . . Morere, et siste te. . . Nostra
peccata qui quondam subiecti vestri fuimus, magistratus

infideles, vestris peccatis addimus. . . vestra sunt, si-
quidem ea permisistis, cum debuissetis ea impedire.
.. Moremini, et sistite vos. . . rationem reddituri..
Vae vobis in die iudicii! . . . Istae omnes iniquitates
vestrae in bilance ponderabuntur. . . Vestra bona
opera num superabunt? . . . Omnes vestrae victi-
miae postulabunt damnationem vestram. . . Pre-
ces eorum quos salvastis an praevalerunt adversus?
.. Vae vobis in inferno! poenas dabit is omnium pec-
catorum propter scandala vestra commissorum
et in vita et post mortem vestram. . . Vae homini
illi per quem scandalum venit, . . . Hanc cala-
mitatem tempestive avertite. . . Scandala ves-
tra reparate. . . bona exempla exhibite. . .

De eleemosyna:

"Ex substantia tua fac eleemosynam et noli
avertere faciem tuam ab ullo paupere; ita enim fiet
ut ne a te avertatur facies Dñi., (Job. IV. 7.)

Difficile plane est decidere utrum divitiae bonae sint
an maleae. S. Paulus ait eos "qui volunt divites fieri, incide-
re in tentationem et in laqueum diaboli, . . . (Tim. VI. 9.).
S. Iacobus (I. 1-5.) "Vae," fulminat terribile adversus divites.
Christus (Mt. XIX. 24.) ipse, facilius esse camelum per fora-
men acus transire quam divitem intrare in regnum
celorum. Imo miseros asserit eos qui in hoc mundo ha-
bent suam consolationem. . . beatos pauperes. . .

Ex altera parte Deus in lege veteri remunerabat
populum suum per divitias et bona temporalia. . . In
hac lege centuplum in hac vita promittit. . . Ergo in se

non sunt malae divitiae, immo et bonae sunt; relate ad hominem, sunt res indifferentes, bonae vel malae, quatenus prosunt, vel obsunt salutis. Ergo quaestio pendet ab usu. Usus porro optimus divitiarum, quem ipsa scriptura docet, est eleemosyna: cuius videbimus.

1° Obligationem,

2° Meritum,

3° Praemium.

1° Obligatio. Patet A) ex generali praecepto charitatis: "Diliges proximum tuum sicut teipsum." Hoc autem praeceptum a) obligat sub poena aeternae damnationis. Hoc omisso, nulla nobis, quantumvis excelsa, virtus prodesse potest: expresse ait Paulus: "Si linguis hominum loquar, et Angelorum... charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest,"... b) impleri nequit nisi succurratur proximo necessitatem patienti, sicut vellemus nobis succurri in pari necessitate. Ita expresse S. Ioannes (1. epist. III. 17.) "Qui habuerit substantiam huius mundi et viderit fratrem suum necessitatem habere, et clausit viscera sua ab eo quomodo charitas Dei manet in eo?" S. Iacobus (II. 14 et 17) docet: quemadmodum "fides sine operibus mortua est," ita mortuam esse charitatem sine eleemosyna... Christus ipse parabola Samaritani docet nec a Phariseo qui externum legis rigorem... nec a pio Levita qui spiritu tantum legis contentus est... sed a misericorde tantum Samaritano legem charitatis adimpletam fuisse...

B.) Ex praecepto eleemosynae expresso. Christus dicit (Luc. XI. 41.) "Quod superest, date eleemosynam," hoc autem non esse merum consilium, sed praeceptum, patet ex

sententia ultimi iudicii, (Mt. XXV. 41.) "Discedite a me maledicti. . . Esurivi enim. . . Ibunt hi in ignem eternum," Porro huius precepti elemosynae materia sunt:

a) bona aliena mala fide acquisita, cum vero domino restitui non possunt; et hoc ex iustitia: nemo enim sua fraude ditescere debet, et sic res malius impenditur iuxta voluntatem praesumptam domini. Sed hoc est restituere.

b) Bona propria. Ex Tobia: "Ex substantia tua," Isaia cap. LVIII. 7. "Frange esurienti panem tuum," . . . Juxta mensuram bene ordinatae charitatis: "Diliges proximum, utique post se" sicut te ipsum," Tob. IV. 8. "Quomodo potueris, ita esto misericors: si multum tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum. . . etiam exiguum impartiri libenter stude," Audi Augustinum "Superflua divitum sunt necessaria pauperum: aliena possidentur cum superflua possidentur,".

Superfluae sunt certe illae vestes quae in scriniis putrescunt. . . Superfluae enormes expensae conviviorum pro aliis divitibus, dum pauperes intereunt fame. . . Superfluae expensae luxu maximo et inutili. . . (Conate hic procedendum) Durus est hic sermo. . . Durus. Sed et nunc intelligo illud: "Vae vobis divitibus," . . . "Facilius est. . .," intelligo illud s. Jacobi (v. vide loc.) "Agite nunc divites, plorate ululantes. . . Divitiae vestrae putrefactae sunt. . . Aurum et argentum vestrum eruginavit. . . et cerugo eorum. . . manducabit carnes vestras sicut ignis. . .," Audio illud horrendum: "Discedite a me maledicti," . . . Audio divitem Epulonem poscentem aquae guttam, et in eternum non dabitur. Quare? Num aliena rapuit? devoravit? . . .

Utique bona Lazari, nempe sua ipsius superflua...
 Durus est hic sermo! . . . Durus avaris et iniquis. . .
 Sed non tibi generoso. . . Nam intellige tuorum
 eleemosynarum.

2. Meritum. A) Erga Deum. Beneficiis animi
 dives a) iustificat Dei providentiam. Deus enim omni-
 um pater, nec personarum acceptor. . . Unde ergo tam-
 ta inter homines differentia? . . . Cur alii abundant,
 alii egent? . . . Divites, huius respondete dilemmati pau-
 perum. . . Aut Deus non est providus, aut divites tenen-
 tur nostrae miseriae succurrere. . . Vobis incumbit fac-
 to probare Deum esse providum. Deus voluit homines
 ab invicem pendere. . . bona terrae a mundi exordio
 tradidit universae hominum societati, non quidam
 ut aliqui sibi vindicarent omnia, et alii necessariis
 carerent; sed ut qui sive casu, sive industria, sive aliis
 legitimis viis maiora acquisissent vitae bona aliis suc-
 curerent, et mutuo beneficiorum vinculo unitas et
 charitas inter homines servarentur; . . . Alio pror-
 sus modo providit subsistentiae animalium, quae fe-
 cit a se invicem independentia. . . Ostendite ergo,
 divites, Deum hunc rerum ordinem recte instituis-
 se. . . Vestra beneficentia fretus dixit Christus paupe-
 ribus: "Nolite solliciti esse. . .", (Mt. VI. vide loc.) Pro-
 videntia pauperum sunt divites. . . .

b) Exhibet sensibiliter in terris pulcherrimam
 imaginem divinae bonitatis. . . A Deo omnia re-
 plentur benedictione. . . ab ipso accipiunt divites
 quidquid habent. . . Ipse omnia illis conservat, tue-
 tur et auget. Pulchrum videri beneficium hominem

se tantum ut canalam donorum Dei considerantem... Melius est ante suum ostium turmam habere pauperum, quam satellites regis ante suum palatium.

B) Erga proximum... Ubi est vera philanthropia nisi in eo qui salvat pauperum a) animas b) corpora? (Hic pro varietate temporum et locorum pingere varias miseras orphanorum... puellarum periclitantium... opificum, senum, etc.) Nihil nimium esse videri potest pro praemio beneficentiae...

3. Praemium. A) In hac vita a) gaudium mentis (Isai. LVIII. 7.) "Frange esurienti panem tuum, et egenos, vagosque induc in domum tuam; cum videris nudum, operi eum, et carum tuam ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum... et anteibit faciem tuam iustitia tua... Et Dominus exaudiet... orietur in tenebris lux tua, et tenebrae tuae erunt sicut meridies. Et requiem tibi dabit Dominus semper, et implebit splendoribus animam tuam...," Horum qui ex parte sunt. Numquid comparari potest huic gaudio voluptas contemplandi in arca pecuniam suam?... voluptas sumptuosae mensae?... putida vanae gloriae pompa?... Quot sunt qui tunc primum coeperunt frui suis divitiis, cum inciperunt eas pauperibus impartiri!

B) Benedictionem etiam temporalem... Ne timeas, ne patiantur ex elemosynis filii tui... (Isai. LVIII. 11.) dicit "Erit quasi hortus irriguus, et sicut flos aquarum, cuius non deficiens aqua... Fundamenta generationis et generationis suscitabis,"... Beati filii quibus parentes hereditatem tradunt benedictionem pauperum. Si enim teste Ecclesiastico (VI. 6) "Maledicentis

(pauperis) in amaritudine animae suae deprecatio exaudietur ab eo qui fecit eum. . . , benedictio pauperis tanto libentius exaudietur a Deo tam bono, tam liberali, qui sibi factum reputat quod uni ex minimis, . . . et qui vel sulphurum aquae sine praemio non relinquet. Imo Prov. V. 17. "Foeneratur Dño qui misereatur pauperis, et viissitudinem suam reddet illi in hac quidem vita; sed magis.

B) in altera vita. Deus enim passim in Scriptura promittit misericordiam misericordibus; tribuit elemosynae peccatorum remissionem, "thesaurum indeficientem in caelis, . . . Et licet per se non sufficiat explevisse illud praeceptum ad consequendam salutem, certum tamen est non damnatum iri eum, qui bene implebit. Deus enim illum provehet ad meliora, et gratiam ad reliqua dabit.

Gl'ne Christus regnum celorum operibus misericordiae quasi exclusive et principaliter tribuit: "Venite benedicti. . . , Quid ergo tardamus peccata elemosynis redimere? . . . Bona quae tandem aliquando cum dolore et absque merito relinquere oportebit, quae in inferno, nisi praeceptum impleamus, ne aquae guttam quidem nobis procurare valent, . . . haec, inquam, Deo tradamus bona; in eius manibus tuta sunt, fructificabunt apud ipsum, ea cum usura reperiemus, etc. . .

De avaritia.

"Mortificate. . . avaritiam, quae est simulacrorum servitus, (Coloss. III. 5.)

Quemadmodum idolorum cultor in omnibus rebus idolo confidit, illud solum colit, et quidquid exquisitis sinum est illi defert; ita etiam avarus...

Idololatria quidem in numero deorum cupiditas adscribit, omnibus vitiis favet; ita quoque omnium vitiorum origo est avaritia. . . "Radix omnium malorum est cupiditas: nam qui volunt divites fieri, inidunt in tentationem et laqueum diaboli et desideria multa inutilia et nociva, quae mergunt homines in interitum et perditionem,, (1 Tim. VI. 9. 10.). Videamus ergo:

1° Quam perniciosum vitium sit;

2° Quomodo extirpandum.

Prima Pars. Quam sit funesta avaritia: facit quippe hominem plenum peccatis et miseriis.

I. Plenum peccatis. Quid enim est avaritia? Avaritia est effrenatus rerum terrenarum amor; et eo ipso graviter delinquit ille qui omnino istiusmodi bonis confidit, vel ad ea acquirenda adhibet media graviter illicita. (Nunc non agitur de moderata rerum terrenarum cura; sed... avaritia proprie dicta iisdem proprietatibus ac perniosa radix praedita est; et re quidam vera.

A) abscondita est et defossa (radix)... Ad eas enim mercatorum tabernas et opificum officinas: quid ex omni parte tuas aures percellit, nisi quaelae?... Injuste causam quae mihi erat cum isto homine in iudicio decidi,... Ille mihi damnum per contractum attulit, iste meum clam subripuit... Sed nunc et accusatos audias... An non tu es ille fraudator...? Nonne tu qui meum surripuisti? Qui iniustitiam mihi attulis?

ti? . . . Et isto quippe modo omnes conqueruntur.

Omnem ad Transimenum pugnarent Romani et Carthaginienses vehementem terrae motum non audierunt, adeo in proelium efferebantur. . . Ad detegendas avari cupiditates iniquas, renovari debet illud prodigium a S. Francisco de Paula editum, cum pecuniam manu tenens quam Ludovicus XI. a subditis exegerat, sanguinem inde expressit. . . Huc venias, magna Thaumaturge. . . constringas manu istius mercatoris pecuniam. . . en sanguis, sanguis, inquam, inde exsilit. . . comprimas aurea et argentea illius divitis vasa. . . illius matronae gemmas. . . en sanguis exsilit. . . sanguis nempe pauperum. . . sanguis famulorum et subditorum. . .

B) Illa mala radix difficile avellitur. . . ex male acquisitis rebus aliam ista vir sortitus est vitae rationem. . . sed postea, quam difficile illum statum, illa commoda, illam vitae magnificentiam, suas ipsius puerorumque ad eluendas iniquitates, deserere. . . Qui ad satiandam cupiditatem. Saram abripuerat Pharaos, facilius ille quidem, incumbente in eum Dei ira, adductus est ut illam redderet Abrahamo; quin et pulcherrima magnificentiae dona attulit. Sed alter ille Pharaos, avaritia impellente, contra omne ius populum Dei in Aegypto retinet. . . et quavis molestia afficit. . . Frustra in eum decem Aegypti plagae incubere. . . non suam agendi rationem reliquit. . . marisque rubri fluctibus submergitur. . . Troh! quam multi in ipsa morte forte reddere recusant. . . !

C) Ex avaritia pessima oriuntur . . . Per eam omnia Dei precepta infringuntur.

1°. Idolorum cultor est avarus (Ephes. V. 5). . . Omnia credit, omnia sperat non a Deo quidem, sed ab ipsa pecunia. . . Non Deum certe, sed pecuniam suis prosequitur affectibus: moxque omnis religionis sensus extinguitur. . . efficitur plana terrestris.

2°. Clarus ubique iurat et peierat. . . Venditores merces suas iactitant. . .

3°. Nihil aestimat avarus observationem diei Dominice et festorum. . . Illis ipsis diebus pecuniarum summam inducit. . . Pecunias grandi foenore aliis occupat. . . Si Missam adierit, cogitationibus alienis abstrahitur. . .

4°. Haud raro licet invenire liberos cupientes mortem parentum, quorum fruuntur hereditatibus, parentes negligentes educationem liberorum, ne in illa peragenda nimium expendatur pecunie. . . Qui ipsos docent methodum fraudandi, furandi. . . Qui ipsos cogunt inire statum in quo semper erunt infelices. . . Matres quae omnis generis ornamentis filias decorant ut divites attrahant amasios.

5°. Inimicitiae, rixae, homicidia saepe ex avaritia emanant. . . Duo cupones occidunt filium quem non agnoverunt, ut veniant in possessionem illius pecunie; post, errore detecto, desperant, uterque parens mortem sibi infert propria manu, vario quidem modo, unus suspensus, altera ingulata (14. Maii 1618. - Solowski, 7.8.)

6°. Mendacia, fraudes, furti, falsa testimonia, quae tam frequenter obveniunt in emptione et venditio-

ne, non tantum in mensura et pondere, sed. . . unde originem trahunt?

II. Avaritia reddet hominem infelicem.

A) Perpetuo inquietus avarus, ingitur siti. . . ardet, quae in dies accenditur; ita ut ille seipsum necessariis privet. . . Illi nulla est providentia divina. . . Istud "nolite solliciti esse. . . Pater enim vester coelestis. . .", nihil est avaro. In afflictionibus, in adversitatibus ipsi nullum solatium. . .

B) Immo divina maledictio illum graviter attingit: nam Deus enique divitiis confidenti maledicit. . . Ita maledictus Achab, Berabel, Gieri, Judas. . . Avarus maledicitur, dum vitales respirat auras; illi nihil bene procedit; a rebus proximi eius res consumuntur; at in morte avaro ingruit maledictio, cum ille miser tanta difficultate molem divitiarum quibus agglutinatus erat, deserit. . . Verum in aeternitate quanta maledictione obruitur! Nam, iuxta potens S. Jacobi dictum, "cerugo divitiarum carnes divitis vorabit velut ignis. . .", (Jac. V.)

Narrat S. Antoninus (Archiep. Florent.) divitem quemdam nuper mortuum, bonis aliis minime restitutus, ab uno filiorum suorum viro religioso visum fuisse in inferno, ubi vorabat alterum filium, qui et ipse nolens restituere, vita destitutus fuerat, et cum patre in inferno manens, illum vivissim vorabat, inter maledictionis.

Secunda Pars. Quomodo eradicanda avaritia.

A) Restituendo bonum male acquisitum. Possessor bonae fidei ac restituendum illud solum est obligatus in quo factus est ditior. . . Ille vero qui mala fide iniustitiam commisit, restituere debet omne damnum

ab ipso illatum, et resarcire damnum illatum reponendo personam in illo statu, in quo esset, si nullum passa esset. (Consequenter non solum ipsam rem restituere debet, sed etiam fructus inde perceptos, et reparare lucrum proprietario cassans. . . aut iacturam factam ex boni ablatione). . . Restitutio est absolute necessaria ad salutem; nam "neque fures, neque raptores bonorum alterius, neque avari, ut ait Apostolus (1. Cor. VI. 10.), regnum Dei possidebunt, . . . Restitutio fieri debet quamprimum. . . cum iniusta detentio boni alieni sit, furtum continuatum. . . et constituat auctorem in statu peccati. . . "non remittitur peccatum, nisi restituatur oblatum, (S. Aug. ep. 46. ad Maced.). Quilibet tenetur statim restituere si potest, ait S. Thomas, vel petere dilationem. . .

At obiciet aliquis: si immediate restituo, debeat exidere a statu meo. . . Scilicet non poteris amplius tam splendide vestiri; habere tanto numero domesticos. . . vivere adeo delicate. . . At argentum alterius debet hisce tuis expensis inservire? Numquid iustum est, ut aliquis famem patiatur, dum bona ipsius nutriunt luxum tuum? Mane in tuo statu iuste acquisito, nec ad altioram conditionem aspices, et hoc modo restitutio non erit causa cur a statu tuo excidas.

Sed respondes forte: Obligabo heredem ad restitutionem. . . Tu culpam commisisti; ipse ergo eam reparabis. . . "Non remittitur peccatum, nisi restituatur oblatum, . . . An heredes tui facilius restituant, aut melius ad restituendum erunt dispositi? . . . Si ipsos obligabis, ut Missarum suffragia pro anima tua

persolvant, vix ea preestabunt. . . ; si ergo ad restitu-
tionem illos obligare velis, hoc idem est ac eandem
occasionem damnationis iis prebena, quæ ta iam in
infernum detrusit. . . Zacharias propheta (c. v.) li-
brum in ære volitantem vidit, et Dominus dixit illi:
Ecce maledictis quæ operit faciem terræ, omnis fur iu-
dicabitur, sicut scriptum est in libro hoc, et maledictio ag-
gravabit domum eius, et ibi demorabitur, et consumet
eam sicut ligna et lapides ex quibus constructa est.
Miseri filii iniquitatis, raptores bonorum aliorum,
quem miserandam adibitis hereditatem! . . .

Quando Zachæus audivit a Dño etc., dixit: "Si de-
fraudavi aliquam, quadruplum restituam ei," et Chris-
tus respondit non tantum, Hodie salus facta tibi, i. e.
huic homini, sed, salus facta est huic domui. . . Sed
non habeo unde restituam. Si omnino non habes,
nec obligaris restituere usque dum habebis. . . sed an-
non poteris ea procurare? . . . vivendo parcius? . . . non
frequentando camponas? . . . renuntiando voluptatibus,
etc? . . . Vestes minus sumptuosas induendo? . . . Ille
quem defraudasti debebat damnum a te illatum de suo
resarcire: . . . quare tu non idem facias? . . . Noli illudere
tibi metipsum, noli illudere confessario. . . Deus enim non po-
test falli. . . Aut restituas, aut damnabere. . . aut red-
das proximo bonum ablatum, aut daemone animam
tuam trades. . . Non datur medium. . . Remedium
necessarium contra avaritiam est restitutio. . .
Aliud remedium est paupertatis amor. . .

Motiva: divince promissiones. . .

B)" Beati pauperes spiritu,, . . . (In quoniam

consistit haec paupertas spiritu.) "Date et dabitur vobis: mensuram bonam. . . dabunt in sinum vestrum,, . . . Pauper spiritu.

1° Beatus est in vita. . . In Deo totam reponit fiduciam, cui cura est de nobis. . . qui nutrit volatilia a caeli. . . qui reliqua omnia adiunget iis qui quærent primum regnum Dei. . . sine cura ac sollicitudine vivit, sive divitiis affluat, sive paupertate prematur. . . paucis contentus ut satisficiat necessitatibus naturæ. . . (Comparatio regis avari cum paupere qui contentus est rebus strictè necessariis).

2° Beatus in hora mortis. . . Non durum ipsi relinquere res a quibus avulsum est cor ipsius. . . Videt caelum sibi paratum. . . Veredibus relinquit benedictionem divinam. . . Satisfecit pro peccatis, ferendo patienter si sit pauper. . . Eleemosynis, si fruatur divitiis. . . "Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die mala liberabit eum Dominus,, . . . Paremus nobis talem felicitatem, bona istius mundi non ut finem, sed ut medicam ad Deo serviendum et salutem consequendam considerando. . .

Circa 6^m Preceptum.

De Luxuria

"Nolite errare, neque fornicarii. . ., neque molles. . . regnum Dei possidebunt,, (1. Cor. VI. 9. 10.).

Nota. Fextu latine tantum prolato, prociat in genua versus I^hmum veniamque petat quod loquatur coram Deo omnis puritatis, de vitio, quod iuxta

Apostolum, nec nominari licet in nobis, ut deceat sanctos; sed tu nosti, Domine, vitium hoc porta est inferni. . . Fuis ut populus tuus ab hoc barathro resurgat; parce ergo Domine, quæsumus; . . . Tum ad populum conversus textum vernacula lingua proferat.

Hæc est sententia quæ tot millia hominum e cælorum regno excludit, et in fornacem illam quam nuper consideravimus, detrudit, ut auctore Hieronymo, ex centum damnatis nonaginta novem ob hoc vitium fere tantum ardeant in inferno, et ipse centesimus non est omnino immunis. Cur? Quia hoc vitium est omnis ætatis, omnis sexus, omnis temporis, omnis conditionis, omnis modi. . . cogitatione. . . verbo, . . . desiderio. . . opere. . . committitur; et ubi plena advertentia, plenus consensus, semper omnibus illis modus peccatum mortale; ita ut libidinosus affectus. . . occludat cælum, teste Job cap. XXXI. "Sepigi foedus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine," Lucare?" Quam enim partem haberet in me Deus? Numquid non perditio est iniquo? . . . Ita omnes Theologi. . . Et mundus vocat fragilitatem, infirmitatem, iocundum, defectum ætatis. . . Fides et ratio dicunt, impudicitiam esse peccatum:

I. Maxime abominandum

A) Summe abominabile Deo Patri. . . Deus sanctitas. . . hoc vitium impudicitia ipsa. . . Deus spiritus, hoc bestiale. . . Impudicus in Scriptura vocatur bestia. . . canis. . .

Homō Dei imago sublimis. . . spiritualis. . . immortalis. . . paulo immixtus ab angelis. . . hoc vi-

lio se deprimat ad bestias. . . "Superbia peccatum est
 angeli; avaritia hominis, luxuria bruti," (S. Bern.)
 Faex de luto detrupat imaginem Dei. . . Dixit Deus:
 "Poenitet me fecisse hominem, . . .". Delebo hominem
 quem creavi. . . Non permanebit spiritus meus in
 homine in ceterum, quia caro est, . . . Quidquid im-
 pudicum aliqua ratione contingit, Deo abominabi-
 le est. . . "Delebo ab homine usque ad animantia, a
 reptili usque ad volueris caeli; poenitet enim me fe-
 cisse eos, . . .". Vide vastationes et horrendam diluvii cata-
 strophen. Unde? . . . "Quia caro est, . . .". Vide Sodomam
 et Gomorram. . . "Quia caro est, . . .". Quare Onan
 occisus a Deo? Quod rem detestabilem faceret, . . .
 Quare iuvenes tam precoces. . . multi subita morte
 auferuntur? "Quia caro, sunt. . .". Hoc peccatum prae-
 pue subita morte punitur, de hoc enim praecipue dictum
 est: "Peccatores non dimidiabunt dies suos," (Ps. LIV. 24.)

B) Summe abominabile Filio Dei. Dei Filius
 Deus. . . infinite sanctus. . . per Incarnationem car-
 nem nostram assumpsit, suam effecit. . . per Bap-
 tismum acquisivit in genus electum, regale sacer-
 dotium, gentem sanctam, in fratres et coheredes ita
 ut simus de eius familia. . . per Eucharistiam unum
 corpus secum effecit nos, ita ut iam in membris nos-
 tris vivamus nos, sed vivat in nobis Christus (Gal. II. 20.) ita
 ut oculus, manus, pes sit oculus etc. etc. . . Quid iam im-
 pudicus? . . . Oh grande nefas! O abominandum sca-
 lus oculis casti Iesu, qui se in omnibus vitiis tenta-
 rit et communicari passus est, in hoc nunquam. . . Virgo de
 virgine natus. . . a Virgine natus, inter Virgines moritur,

et in caelo a virginibus proxima circumdatur.

C) Summe abominabile Deo Spiritui Sancto.
 "An nescitis quoniam (corpora vestra) membra vestra. . . , (1 Cor. X. 19.) Foedare templum Dei, crimari; profanare, sacrilegium. . . In templo Dei vivi, in ara Dei omnis sanctitatis, collocare deam impudicicæ, abominatio est desolationis, . . . Fode parietem, impudicicæ. . . inspicere cor tuum, quid vides?" Ecce omnis similitudo animalium, et reptilium, abominatio, et universa idola depicta in pariete in circuitu per totum, (Ezech. VIII.) . . . Cogitationes, desideria, vota. . . quæ replant cor tuum in circuitu. Et in medio templi vivi Dei bestia magna, mater fornicationum et abominationum torree. (Apo. XVII.); et anima tua imago Dei prostituta ante ipsam in pulvere.
 "Numquid leve est hoc?" dicit Dominus, "Ergo et ego faciam in furore; non pariet oculus meus, nec miserebor, et cum clamaverint ad aures meas voce magna, non exaudiam eos, . . . Comparasti Deum tuum matri fornicationum et postposuisti. . . clamasti: "Folle tolle. . . Non habemus regem nisi Cæsaram,; ideo fugit a te Spiritus Consolator. . . et tu derelictus es tyranno tuo. . . Ubi exinde pax? ubi felicitas innocentie? ubi consolatio?" ubi Deus tuus? "procatitia et alacri servitute filiorum Dei, dedit tibi Deus cor pavidum et animam consumptam moerore. . . ut timeas diem ac noctem. . . et non credas vitæ tuæ, mortem semper timeas et infernum. . . (Damocles in mensa Dionysii).
 Hæc tua iam aliqualis infelicitas, sed non precipua; nam.

II. Maxime perniciosum.

A) Corpori. Corrodit vires. . . color. . . anhelitus. .
 . incurvatio. . . gressus. . . dolores acutissimi ma-
 dulle et ossium. . . ulcera. . . putredo. . . mors
 (Cfr. opus Tissot). Pater quidem ducit filium suum
 Tervisios in nosocomium incurabiliu, fere tantum
 impudicorum, et ostendens illi cumulos lectis palece
 superpositos, ait: Nunc vade, et cave tibi. . . Studio-
 sus Brugensis intra duos annos ad putredinem re-
 ductus, ita ut nemo ad eum auderet accedere. Per-
 git pecare, et ut bestia moritur.

B) Fama et fortuna. . . Ille vix insistam; no-
 tum est; si dicatur: Homo (vel mulier) iste superbus,
 vanus; vix iniuria aestimatur; si dicatur: Impudi-
 cus est, tota fama perditur. . . Et licet plures non
 incurant infamiam. . . nullum tamen vitium ade-
 o facile externe se prodit lingua, oculis, fronte, signa-
 tus est ut Cain caractere bestiae. . . Bona item
 temporalia quo vadunt? . . . Pax et concordia in con-
 iugiis. . . Quod infelicia matrimonia ob vitia adolas-
 centiae. . . ob peccata sponsorum, qui sibi omnia li-
 cere putant. . . perdunt mutuam reverentiam, fidu-
 ciam. . . Dei attrahunt maledictionem. . . Sed nihil
 haec omnia in comparatione detrimentorum anime; nam:

C) Anime. Hoc vitium est: 1°. Signum, 2°. Prin-
 cipium reprobationis:

1°. Signum. . . Signa in reprobo sunt: Caecitas:
 "Mittite eum in tenebras exteriores," Confusio: "Ubi
 nullus ordo, sed. . .," Servitus: "Execrat condemnatus, et
 diabolus stat a dextris eius,"; tandem et vermis consi-
 entiae: "vermis eorum non moritur,". . . Haec vero

omnia in impudico . . .

a) *Cecitas*; memoria debilitatur; intellectus obfus-
catur foetida exhalatione paludis putrescentis cordis
sui . . . insensibilitas ad omnia sancta . . . ad hor-
rendas etiam religionis veritates . . .; ipse infernus
... mors subita sociorum nihil movet . . . "Non da-
bunt cogitationes suas, ut revertantur ad Deum su-
um, quia spiritus fornicationum in medio eorum."
(Os. V. 4.) (Duo studiosi fratres Friburgi, mortui subi-
to eadem nocte; secundus videns fratrem corruan-
tem in exomito sanguinis extinctum, videns sororis
adhortationem redit ad tabernam, ridicule rem nar-
rat, redit ad domum et corruit ipse sicut bestia si-
ne remorsu.)

b) *Confusio*. Impudicitia omnia alicuius in sti-
pendio habet, invidiam prodigalitatem, . . . furtum.
... calumniam . . . suidium . . . rixam . . .
blasphemiam . . . homicidium . . . Adite t'remes,
et rogate condemnatos singulos: Quare tu hic es?
... Adite infernum . . .

c) *Servitus* (Imperator Valerianus factus scabel-
lum regis Persarum; filius prodigus pascens porcos).
Necessitas est continua: de die . . . de nocte . . . omni lo-
co . . . omni occasione . . . Tyrannus sedet in corde . . .
imperat unum vinum post alterum . . . sed non
habeo unde . . . Mutuo accipe . . . Non possum . . .
Fama . . . Ille obstat . . . occide . . . Corpus me-
um non potest amplius . . . Fac, et morere . . . Et ossa
eius implebuntur vitiis adolescentie eius, et cum eo
in pulvere dormient. (Job. XX. 11.)

d) Vermis. . . Nix peccavit, sibi est horrori; . . . ut
Cain. . . supra se Deum, infernum infra apertum
. . . in se tormenta. . . in expectatione aeternita-
tem horrendam. . . Ecce eius statum. . . Nuniam
satis? . . . Non; hoc vitium etiam est

2°. Principium reprobationis. Quare?

a) Quia nullum vitium ita praeripit motivis con-
versionis omnem suam vim. . . fidem paulatim
extingit. . . incredulitatem inducit.

b) Nullum vitium adeo exponit relapsui. . .
consuetudo fit altera natura. . . ipsi corpori physi-
cam quandam necessitatem indit. . . Saepe pro-
mittunt emendationem. . . plorant. . . et quasi
a daemone obsessi semper relabuntur. . . quasi
suslota in volutabulo luti. . . "Venerundati sub pec-
cato,, (Rom. VII. 14.).

c) Hinc tandem desperant. . . et "desperantes tradi-
derunt semetipsos impudicitiae,, . . . (Ephes. IV. 19.)

d) Demum horrenda mors misera et abominanda
vitae finem imponet: quid dico finem imponet?

e) Oh! aeternitas! aeternitas dolorum! ignominiae!
luctus! tormentorum! pro tam foeda, tam brevi, tam
amara voluptate! . . . Hic finem faciam: plura di-
cere, si val luberet, necessarium arbitrarer ad inge-
randum summum horrorem foedissimi vitii. . .
Tamen tamen addam remedia tum pro lapsis . . .
tum pro innocentibus et conversis. . .

f) Lapsis dico: ne despondeatis animo, uti daemon
suggerit: nullum peccatum irreversibile. . . ergo
etiam nullum quod seria voluntate emendari. . .

Facite bonam confessionem. . . Confitemini frequen-
ter apud unicum sacerdotem. . . Communicate. . .

"Si potuerunt isti et istae. . .", quare non tu? . . .

(Exempla Magdalene, Augustini, Queriola. . .)

Tauci ab hoc vitio omnino immunes; multi tamen in
caelo propter seriam emendationem. . . (Juvenis a S.
Philippo Nario. . . altera S. Bernardo sanatus per bre-
via cum Deo armistitia. . .) Utimini iis quoque me-
diis, quae innocentibus propono et conversis. . .

β His duo: "Vigilate et orate. . .", 1º) Vigilate: affu-
giendo cogitationes. . . occupationes. . . societates, eti-
am quae videntur innocuae spiritu incipiunt et
carne consummantur (Gal. III.) . . . loca. . . libros. . .
socios. . . "Abscinde et proinde abste. . .", - b) Fi-
mendo Deum, mortem, infernum. . . "Momentane-
um quod delectat, aeternum quod cruciat. . ." Me-
morare novissima tua. . . (S. Benedictus in spi-
ritu. . . Bernardus in aquam. . . Solitarius pe-
des in ignem. . . Nicetas linguam exspuit in scor-
tum.) - c) Custodiendo oculos, aures, . . temperanti-
am. . . "Ascendit mors per fenestras. . ." (Job. IX. 25.)

2º "Orate. . ." Sciri quoniam aliter non possem. . .
Adii Dominum et deprecatus sum ex totis prece-
cordiis meis. . . Oratio frequens in tentationi-
bus. . . frequentia Sacramentorum. . . De-
votio erga B. Mariam. . . "Qui me inve-
nerit, inveniet vitam! . . ."

De Conventiculis utriusque sexus.

"Demuntiamus vobis, fratres, in nomine D. N. Jesu Christi, ut seperatis vos ab omni fratre inordinate ambulante,, (2. Thess. III. 1.)

Male societas ordinaria causa est ruinae spiritualis. . . Juventus discit et pertrahitur ad malum; passionibus accenduntur verbis et exemplis. . . Sic melioris vitae proposita eliduntur huic scopulo. . . Ideo monetur tam graviter a apostolo. . . Ideo quisquis non vanam vitae emendationem suscipit, ante omnia pravae vitae societates. . .

Hodie loquar de illis societatibus, quae generaliter non habentur ut pravae, quia scilicet externum decorum in iis servatur, et tamen valde periculosae sunt, de conventiculis juventutis utriusque sexus, sive ad nocturnas vigilias transcendas, sive ad choreas duendas. . . Non me a pluribus deridendum. . . forte aliqui instruant choreas, quia eas vitupero. . . quantum pro me detrimentum! . . . Sed meum officium mihi potius est illorum approbatione. . . Boni me audient et cavebunt. . . His ne rem exaggerare videar, tantum dico: Falci conventicula sunt plerisque vere periculosa; ergo fugienda.

1° Pericula. . . Se exponere voluntarie periculo proximo peccati mortalis est. . . Atqui plerisque tales coetus sunt occasio proxima peccati mortalis. . .

a) Nil loquor de tempore impendi solito ad praeparationem. . . ad ornatum. . . de expen-

sis. . . de profanatione diei sacra. . .

b) Nil de liberiore conversatione ibi haberi solita, de actionibus etiam turpibus. . . Suppono vestros coetus, vestras choreas esse honestas. . .

c) An nihil occurrat ibi quod saltem cogitationes et desideria impura excitare possit? . . . Nox. . . lumen. . . ornatus. . . plauendi desiderium. . . affabilitas. . . saltatio. . . vinum. . . vel solus aspectus periculosus. "Virginem ne conspicias, ne forte scandalizeris in conspectu illius., (Eccli. IX. 5)" Averte faciem a muliere compta. . . Ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit. (Ibid. VIII. 9. et multa ibi.)

d) Ipsa summat plauendi desiderium an semper vacat a culpa? . . An non etiam aliis periculosum? . . .

e) Quam facilis invidia. . . suspicio. . . (etsi nihil de facto sentias, tamen est periculum.) Inimicitia exardescit, si aliam sibi praeferri videat. . .

f) Quod detractiones?

g) Quod ibi perniciosae familiaritates ordiuntur!

"Omnia peccata chorizant in choreis., (Gerson.)

2° Excusationes. a) Ast nihil eorum sentimus. . . Nihil? . . An vos examinastis ipso tempore vel post? . . . Licet nihil senseris, tamen est periculum! . . . O stolidos sanctos qui mundum adeo fugerunt! . . . Anachoretas qui se in cavernis abdiderunt! . . . Die ac nocte orationi vacaverunt. . . corpus poenitentibus attriverunt! . . . Et tamen a tentationibus immunes non fuerunt. . . (S. Hieronymus. . .) Vestrum exemplum imitari debuissent! . . .

b) Ast non sumus monachi et moniales. . . Quid

inde? ... An ideo vobis licet quærere periculum? An vobis aliud caelum? Quia non estis remoti a periculis ut ipsi. ... quia non ita domitis passionibus. ... quia non ita uniti Deo. ... vobis liceant ea quæ ipsis periculosa forent? At mos invaluit in mundo. ... scilicet vos facitis mundum. ... vos facitis morem. ... Deponite et non erit. ... Non omnes mores servandi. ... "Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt," ... (1. Jo. 11. 15.) "Si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo," (ib.) "Hesitis quia amicitia huius mundi inimica est Deo?," ...

At si non adeam, non inveniam coniugem. ... Sic! Farn parum valet, ut mi te sub hasta ponat, nullus te norit et amet. ... Dicite, iuvenes, dicite, puellæ, præferatis eum vel eam, quæ vel qui in omnibus his conventiculis se circumagat, illi quæ vel qui domi manet. ... sua curat? ... Oh! vos infelices. ... qui sic initis coniugia! Vocine modo Dei benedictionem attrahitis electioni vestræ, vestro matrimonio. ...

Ubi præcise decipiimini, quia ibi quisque meliorem fingit quem est. ... bene saltat, ergo bona coniux! ... Sæcus non inveniam coniugem! Ergo vestri conventus apti sunt ad fovendos amores. ... ergo periculosi sunt. ... ergo ipsi affirmatis quod probandum susceperamus.

Parentes caveant. ... caveant qui domos talibus conventiculis commodant. ... Caveat inventus. ...

"Contendite intrare per angustam portam. ... "Regnum celorum vim patitur. ... "Beati qui lugent" ... "Næc vobis qui ridetis nunc," ...

De lectione malorum librorum

"Multi autem ex iis qui fuerant curiosa sectati, contulerunt libros et combusserunt coram omnibus; et computatis pretiis illorum invenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millicum,, (Act. XIX. 19.)

Plaga magna facta est in universa terra: "Apertus est puteus abyssi, et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis magnae, et obscuratus est sol et aer de fumo putei,, (Apoc. IX. 9.).

Omnes idaeae obscuratae sunt. . . Omnes hominum cogitationes confusae. . . Sus conversum in nefas. . . Iniquitas vocatur iustitia. . . Facta est confusio Babel turris. . . Omnes homines insaniunt. . . Quis hic non agnoscit plagam magnam effusam super aetatem nostram horrenda illa nube pravorum librorum, qui fundamenta societatis civilis, moralitatis et religionis subvertunt. . . hominum idaeas confundunt. . . sermonis lenociniis incautos attrahunt, et scorpium cauda venenata interficiunt. . . Oh! munda, insanabilis est plaga tua! Morali diluvio succumbis. . . Ingens pravorum librorum numerus, . . insipientes magistratus. . . incauti omnes incolae malum non agnoscunt; me forsitan qui contra hoc nefas invehor, irident. . . Interim officio meo non deero, sed loquar et salvabo animam meam. . . "Qui habent signum Dei in frontibus suis,, audient me et cavebunt. . . His, ne totam complexus materiam infinitus sim, dico tantum haec tria: Libros malos legere, est 1º Illucitum, 2º Perniciosum, 3º Nulla ratione excusandum.

1. Est illicitum a) in se; Libri mali (ne de iis loquar, qui sancta politica principia subvertunt) sunt ii omnes, qui quocumque modo fidem sanctam nostram (Ecclesiam, sacros ritus etc. . .) aut bonos mores laedunt, (haeretici, impii, obsceni). . . Voluntarie haerere cogitationi haereticæ, impice, obscenæ, est peccatum mortale. . . An legere non est haerere, cogitare etc. . . ? Et dato etiam quod non haereas, transire a cogitatione impia aut obscenâ ad aliam impiam aut obscenam, non est haerere cogitationibus impiis aut obscenis? . . . Se exponere proximo periculo peccati mortalis est peccatum mortale; num qui legit, non se exponit proximo periculo inherendi iis quæ legit? periculo perdendæ fidei, castitatis? . . .

b) Lege Ecclesiæ. Ecclesiæ, damnato haeretico, semper damnavit eius operi eorumque lectionem et retentionem graviter prohibuit. (Exemplum S. Pauli Act. XIX.) Tridentina Synodus iussit confici indicem . . . promulgatus a Pio IV; auctus a Clemente VIII, Alexandro VII, Benedicto XIV, Leone XII, Gregorio XVI, eius observationem gravissime urgentibus. Libri haeretici prohibentur legi aut retinere sub poenâ excommunicationis laicæ sententiæ, pro quibusdam SS. Pontifici reservatæ, pro quibusdam non reservatæ, prout ad varias classes iudicis pertinent.

Libri obsceni, qui res obscenas seu lascivas continent expresso, (per oppositionem ad per accidens; v. g. liber romanensis censetur ex professo obscenus, quia in eo intenditur nihil aliud quam affectus obscenitatis; liber vero medicus per accidens) prohibentur sub peccato mortali et poenis arbitrio Episcopi infligendis. . . Hinc aliqui Episcopi (v. g. Lausannensis) casum simpliciter sibi reservatum fecerunt lecti-

onem et retentionem librorum obscena, impia aut heretica continentium. . . Hinc aut comburere librum aut uri. . . (Monitum ad typographos et bibliopolas)

2° Est perniciosum a) Fidei. Etiam in docto viro, perlectionem libri heretici, impii, frigescit sensus religiosus. . . exurgunt dubia. . . interit fides. . . sic exortae pleraque haereses (Libri Wiclefi infecerunt Rus. . . Lutherum, Zwinglium, Calvinum; horum libri alios. . .) Hinc posteriores heretici id tantum semper racoquunt, quod dixerunt priores. . .

Quid iam si indocti, femine, iuvenes. . . promiscue omnia legent? . . . libros hereticos, theisticos, atheos, scepticos, materialistas? . . . qui quotidie telum virorum consuetudine uteretur, servaretne fidem? . . . Atqui periculosior liber quam eius auctor. . . Liber impudentior, callidior quam sermo; . . magis quiete perpenditur liber, intrat pedetentim. . . Plures scriptores, si personaliter viderantur, audirentur, nil efficerent ob defectus personales. . . in libro hi vix aut nullatenus apparent. . . Hinc a famoso impio de revolutione gallica: Les livres ont tout fait. . . Nodiedum ubi magis emortua fides. . .

b) Perniciosum moribus. Etiam libri mere indifferentes et leves licet non pravi, dissipant mentem, levem reddunt hominem, ineptum ad negotia et studia seria. Tempus pretiosum absumunt. . . a matre familias. . . a studioso. . . a viro, aliter et utiliter impendendum. . .

Libri licentiosi. . . romanenses, comedica, tragoedica, poeses leves, fugitivae, ubi vitium et fragilitas excusantur; minuunt horrorem vitii, amoenis coloribus depinguntur, ut quid naturale defenduntur; excitant passiones, ad crimen impellunt, (effectus primae lectionis in iuvene,

in puella, in muliere.) Nullus castus, nulla casta, libro obsceno lecto; et tamen tales libri tolerantur a magistratibus imprimuntur, venduntur; amicis mutuo dantur; publice exponuntur, domi eorum pueris; hæreditate transmittuntur. . . Benefici! (Exemplum cuiusdam alumni qui matri libros surripuit.) Legentes tales libros confitentur, communi-
cent, devotionem profitentur! . . . Superare adire verentur, verentur loqui cum personis impudicis, et non verentur legere turpiora! . . . Ubi pudor? Ubi decentia morum publicorum, si tales libri tolerantur? Quid cogitant de te iuvene. de te puella. . . de te matre familias. . . ii qui in tuis manibus. . . in tua mensa. . . in tua bibliotheca vident tales libros? . . . Si transiens ante aliquam domum, videas glandes et siliquas coarctatas, nonne scis ibi nutrire porcos? . . . Et te non pudet? . . .

3. Nulla ratione excusandum

a) At nullos prævos sentio effectus. . . Id est nihil sentis extraordinarii, quia iam perditus. . . (lege bonos ut te corrigas); aut forte non intelligis, et tunc cur legis? . . . Aut forte es Angelus. . . At quis Angelus se volutat in coeno? Si nondum sensisti, senties et peribis. (Libri qui obscœna modeste contegunt, periculosiores. . .)

b) Sed lego ut me formem. . . An sensu religioso? . . . Legendo libros impios, hæreticos? . . . An sensu morali? . . . Legendo libros impudicos, immorales? . . . libros romanenses, qui tibi, mundo suo ideali, tædium ingerunt tui status, tuorum officiorum, animum enervant? . . . Quot, videas feminas deplorare sortem heroinæ romanensis, quæ Tassionem cæci siccis oculis audient, pauperem domo eiciant, et data occasione monstra crudelitatis erunt. In revoluti-

one gallicana matronae, tali lectione formatae, sacerdotes
 ingularunt, corda inimicorum in platea devorant, et ex
 carnibus aristocrataram placantas confecerunt. . . calice
 ut decorationis sese circumduci et altaribus imponi
 passae sunt. Sic formatur cor. . . An sensu litterario? . . . An
 iam legisti omnes bonos? An licet se ita formare cum detri-
 mento fidei et morum? . . . An relate ad res, cogitationes et
 sensa? Ut postea illis utaris? . . . Omiserunt plagiarium! Lur-
 perare ad eas, amplam invenies materiam et minori labore! .
 . . An relate ad stylum? Nonne his rebus accommodatur? Quo-
 modo transferes ad res alienas, oppositas. . . (Si stylus pulcher,
 tanto liber perosior) An relate ad materiale linguae?
 Nonne in bono libro poteris videre modum construendae
 phrasae, declinandi coniugandi? . . . Ex libro obsceno nun-
 quam fructum litterarium decerpas, quia mens tota
 occupata obscenitate abripitur; non valet attendere ad
 stylum, ad artem. . . nullus unquam scriptor egregius
 talium lectione formatus. . . Contra, cor corrumpitur, . . .
 sensus pulchri et veri depravatur. . . "Un coeur corrompu
 ne fut jamais sublime." (De Maistre). (Propria experien-
 tia id uno alterove alumnorum meorum.) Cui oportet
 tamen nosse opera quae in lucem prodeunt. . . Quare?
 ut docti famam habeas? . . . Et non pudet dicere: Legi
 tale et tale opus, quod ut infame notum est? . . . Si velis
 gloriam tibi ex tali lectione comparare, quare tam se-
 dulo occultas te dum legis? Quare celas superiores? . . .
 An non quantum satis est, potes nosse eos ex critica de iis
 facta, si talem attentionem merentur sub respectu scien-
 tifico? . . . Quod si nec visi subici meruerunt, quare glo-
 ria est legisse? . . . sed debes tamen merere.

Sic? Quale cor? ... sus in volutabro luti! An bona, cum utilis lectio non amoenius expleret tempus? (Vix inseri posset digressio in ephemerides: quis eas scribit? Homines plerumque famelicum et ad nihil grandius idonei...) Ad quid? Ad promovendum interesse alienius factionis. ... Quomodo? per modum fabrice? ... Quis proinde fructus? Dicitas? (Roma declaravit se regulas Indictis extendere ad folia publica). Politica institutio? ... Pragmatica motio status alienius regionis? ... Ars litteraria? ... Bonus tonus? ... Et quantum tempus insumitur, quanta sollicitudo! Quidquid sit heec dicta sufficiunt: lectio librorum impiorum et obscenorum est in se peccatum mortale. ... est graviter prohibita ab Ecclesia. ... est fidei et moribus perniciosa. ... rei litterarice non modo inutilis, sed noxia. ... pernicies individuum et societatis, probum individuum et reipublice. ... Ergo 1°. Tenetur quisque tales libros abicere et comburere, si velit ipse comburi. (Consultat vicum probum et doctum, quos legere possit). 2°. Patres et matres familias et quicumque superior tenentur subditorum lectioni invigilare. ... 3°. Typographi tales imprimere, bibliopolee vendere non possunt. 4°. Nemo potest tales libros alteri commodare. 5°. Magistratus tenentur bibliothecis publicis et commercio librorum invigilare, sicut venenorum commercio, et etiam severius; mali enim libri corrumpunt principia politice. ... principia religionis, quae fundamentum est reipublice. ... principia moralitatis, sine qua nullus ordo, nulla pax, nulla vel temporalis felicitas. ...

De Ebrietate.

"Ebrii regnum Dei non possidebunt. (1. Cor. VI. 10.)

Ebrietas vitium est adeo turpe, ut timeant ne offendantur mei auditores, quod de eo ad illos verba faciam; alioquin tamen vitium hoc adeo commune est, ut parvi a plerisque pendatur; attamen est adeo perniciosum, ut mei numerus esse duceam, si non corripere meos auditores innocentas, monere saltem ut ab eo sibi caveant in perpetuum. Nunc in finem perpendamus quomodo sit noxium:

Sanitati: Pro sanitate et vita conservanda comparantur omnia bona huius mundi. . . Pro sanitate et vita omnia offeruntur bona medicis. . . Hae deficientes nullae cestimantur divitiae. . . Leges Dei et Ecclesiae non obligant cum eius dispendio. . . tanti est pretii. . . Et tamen pro vili potus voluptate sacrificatur. . . Quot morbos attrahit ebrietas! . . . Quam saepe sibi mortem bibunt! . . . Propter crapulam multi obierunt! . . . Quae differentia, vino an pugione se occidere? . . . lento veneno an vino? . . . Quam stultum pro momentanea voluptate, quae ob nimietatem ne tota quidem sentitur, sibi decurtare vitam? . . . Si vis multum vivere, bibe moderate. . . Quam stultum, quam inhumanum, alium provocare ad multa pocula. . . ad bibendum ad sanitatem. . . Quam stultum in eo reponere honorem! ex pudore non audere detrectare! . . . quare non manducatis etiam ultra societatem? (Solonius invitatus ad bibendum. . . ad sanitatem ducis obtulit caseum integrum manducandum.) . . .

Haec. Nullum vitium efficit hominem tam turpem et abiectum bestiaeque similem. . . Aspice ebrium. . . Quid de eo cogitatis? Quae differentia inter eum et brutum? Manus. . . pedes. . . oculi. . . os. . . Haec omnia habet et bestia. . . et his utitur melius. . . Quanto melior est ebrius, asinus et canis, (S. J. Chrys. Hom. 71). Nun-

quid tali homini in re quapiam gravi fidetis?... Tali mercatori committetis vestram pecuniam?... Tali advocato deferetis vestram litem?... Talem magistrum reverabimini?... Talem servum volatis?... Talem maritum quceretis?... Omnes abominantur eum "ut opprobrium generis humani..." (S. Chrys.) Lacedaemonii servum inebriabant, ut eo viso, inventus ab ea turpitudine perpetuo detereretur. (Alexander uxorem ebriam occidit et a Romulo laudatur... cilia nationa romana fama extincta, quia cellae vinarice claves sumpserat... Ita pagani de hoc vitio...)

Fortunce: "Noli esse in conviviiis potatorum... quia... consumuntur, et vestitur pannis dormitatio..." (Prov. XXIII. 20. 21.) Ratio clara est. Vinum non habetur gratis... Vinum efficit hominem ineptum ad gerenda sua negotia... non modo tempore quo potetur, crapula edormitur... sed etiam postea, quia caput obtundit et reddit hominem stupidum... Videte ebriosum rusticum, mercatorem oeconomum... quomodo gerit negotia?... quomodo tenet computos?... quomodo domesticis invigilat?... et hoc vitium non est unius alteriusve diei, sed est perpetuum... quae si qui aquam maris bibit, semper nova torquetur siti: "Eris sicut dormiens in medio maris... et dices... quando evigilabo, et rursus vinum reperiarn?" (Prov. XXIII. 34. 35.) Luce opus in longum tempus sufficient tali crapulae?... Quid docet quotidiana experientia?... De divite Atheniensi quem ebrietas perdiderat, dicebatur: "Vic a vino spoliatus est..." Quam multi apud nos... Diogenes videns domum quamdam veno expositam dixit: "Sciebam domum hanc vino ebriam dominum exornitorem..." Idem videns divitem ebrietate pauperem factum, manducantem siccis olivis, dixit: "Si

sic prandisses, non sic cenares,,. Nec vel de ditissimo vercerunt...: quid vero dicam de operariis ebriosis, qui uno die deglutunt sudorem totius hebdomadae?... Interim domi uxor et liberi esuriunt, algant, nudi sunt, plorant, desperant... Redit ebrius domum maledicit, verberat... (Oh! "Filiorum suorum necatores sine misericordia, et comestores viscerum hominum, et devoratores sanguinis,,) (Scip. XII. 5). Non corpora tantum, sed et animas occiditis eorum... Duce enim eorum in tales patres maledicta!... Qui contemptus!... quod odium!... Duce inde furta!... Duce prostitutio! Duce desperatio!... (Anno 1583. mulier quaedam adiit vicum in couponem plorans, rogat ut sui liberorumque suorum misereatur, qui tertio iam die panem non gustarunt: maritus verberibus expellit. Redit illa domum, puellulos suos panem ululantes cultro mactat, reversum maritum eodem cultro trucidat, in patibulo perit ipsa.) Cavete! Nemo vult eos usque venire, et tamen porvenitur...

Animice. 1° Ebrietas perfecta seu talis excessus in potu, quo homo ita privatur ratione, ut bonum a malo non discernat, est semper peccatum mortale.. Ebriosis regnum Dei non possidebunt.. Peccatum enim grave est:

a) Contra seipsum. Privare se ratione, reddere se bestiae non modo similem sed inferiorem... S. Chrysostomus et alii PP. comparant ebrii statum possessioni diabolicae, vocantque "possessionem voluntariam... Possessus sibi conscius non est. loquitur... contorquet membra... non ipse, sed demonum in ipso; blasphemice... etc. possessio non imputantur, quia non voluntarius status... ebrioso imputantur si quidem praeviderit... Grave peccatum efficere se inhabilem ad finem suum... ad exiundum de peccato mortali, si

forte mors superveniat. . . si mors subita ingruat. . . Cilia omnia peccata retractari possunt. . . hoc non. . . Hinc qui in ebrietate moritur, sive aliis peccatis onustus sit (et hoc casu, etiamsi ebrietas non fuisse voluntaria), sive solo ebrietatis peccato, certo damnatus est. . . Et quam multum moriuntur tamen in illo statu! "In calore eorum ponam potus eorum. . . (Isai. 41. 39.)" "Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descendunt," (Job. XXI. 13). . . (Monitum ad campones ne semiebriis amplius dent, nisi grave ipsis instet damnum)

f) Contra Deum. . . Homo est imago Dei. . . quae iniuria eam foedare, destruere. . . reddere imaginem Dei similem bestiae, et proin quasi Deum ipsum. . . Troh scelus! . . (X. dicta de luxuria, 1^a parte). Nunc Dominus: "Cui assimilaberis me?" (Isai. XL. 25.) "Vae qui potentes estis ad liberandum vinum, et viri fortes ad miscendam ebrietatem," (Isai. V. 22.) "Ideo natus est furor Dei in populum suum, et extendit manum suam super eum, et percussit eum," (Isai. V. 25.) "Propterea dilatavit infernus animam suam," (Job. 14.) "Non erit qui eruat," . . . (Ibid. 29.)

2°. Cist dicant plures: Hoc nihil ad me: nunquam me plane inebrio. . . Sed etiam tantum semiplena ebrietas (licet ut talis non sit peccatum mortale) nunquam ferat in peccato mortali, si sit plane voluntaria; et status eius habitualis est certo peccatum mortale; "Ebriosi regnum Dei non possidebunt," . . . Cur? . . . Quia a) est proxima occasio plene ebrietatis. . . Difficile sistitur. . . b) est proxima occasio plurimum peccatorum gravium. . . Desideria. . . verba. . . actiones impudicae. . . blasphemicae. . . iuramentum. . . imprecationes. . . contumelicae. . . rixae. . . percussiones. . .

homicidia. . . proditio secretorum. . . dilapidatio bonorum
 . . . mala administratio negotiorum. . . Scandala. . . Noe
 sua iustitia evadit diluvium; vino scandalum fit libero-
 rum (Patres familias). . . Lot sua castitate effugit Sodo-
 mae incendium; vino perducitur ad duplicem incestum.
 . . (Juvenes qui volunt manere casti). . . Herodes venera-
 tur Joannem Baptistam, et tamen vino cecutus. . . Bal-
 thassar e sacario affertur inbet vasa sacra, eoque reve-
 renter conservata, ea profanat: Tonderatur, levior, inve-
 nitur, damnatur. . . Teccator, potator, cave tibi. . . Forte
 dum bibis, Deus te appendit in bilance. . . "Ducunt in
 bonis dies suos. . . , sitim passuri eternam. . . liquefac-
 to plumbo et flammis potandi. . . Quittam aquae non ob-
 tenturi in eternum! . . . "Expergiscimini ebrii; flete et
 ululate, omnes qui bibitis vinum, . . quia perit ab ore
 vestro," (Joel I. 5.) . . Dum tempus est, "attendite vobis,
 ne corda vestra graventur in crapula et ebrietate, et su-
 perveniat in vos repentina dies iudicii," (Luc. XXI. 34.).

Qui hoc vitio infecti sunt, vel paulatim immineant
 quantitatem vini, vel quod melius est omnino abstine-
 ant. Qui infecti non sunt utantur moderate cum suis
 domi, et non in cauponis. . . Elevemus cor nostrum
 ad altiora. . . Dignitatis nostrae memores. . . certi
 nos veram felicitatem nec in crapula nec in ebrie-
 tate inventuros, sed satiandos tantum "cum appa-
 ruerit gloria Dei, et inebriabimur ad ubertatem
 domus eius.,"

Circa 8. Mandatum.

De vitis Linguae.

"Lingua. . . universitas (abime) iniquitatis," (Sae. III. 6.)

Lingua pretiosum Dei donum. . . malorum tamen
seminarium. . . Ex ea blasphemica. . . imprecationes. .
iuramenta obscenitates. . . detractiones. . . calumnicae. .
Impossibile omnia haec simul insequi. . . Restringam
me ad detractionem et calumniam. . .

Videndum 1° Quomodo committantur. . . (Definitio
detractionis et calumniae).

a) Negative. Non committitur detractio vera dicen-
do de homine perditae famae ob ipsa crimina de quib-
us quis loquitur. . . nec dum indicantur vera superio-
ri qui potest corrigere. . . nec qui charitate avertit dam-
num tertii (s.g. manifestas hero defectum noivum famuli).

b) Positive. α) Calumniatur. . . imponendo quomodo-
cumque aliquid falsum; augendo vera mala, minuen-
do vera bona. . . in mala vertendo de se indifferentia. . .
negando vel dubium reddendo veram alterius laudem. .
tacendo; dum silentium alii interpretantur ut veri
negationem. . . remisse et restructe laudem dando. .
β) Detrahitur manifestando mala ignota sine rati-
one excusante. . . approbando. . . animando de-
tractionem. . . (Quomodo agendo cum calumnia-
tore et detractore.)

2° Quam sint gravia.

a) Contra charitatem, quae est virtus Christiana prae-
cipua. . . Haec virtus laeditur detractioe et calum-
nia. 1° in corde detrahentis aut calumniantis. . .

2° in corde audientium. . . 3° in corde laesi.

b) contra iustitiam, quae vult, ut suum cuique tribuatur, nullum bonum auferatur iniuste. . . Haec vero vitia auferunt 1° famam, bonum pretiosissimum, homini carissimum. . . vix unquam perfecte restituendum 2° Etiam saepe fortunam. . . (v.g. opifici. . . servo. . . puellae in nuptiae. . . si detrahatur magistratui. . . sacerdotibus. . . quam grave detrimentum publicum!).

c) Nulla ratione excusari possunt. Hinc excusationes: "Non intentione feci. . . Idcirco parvulus. . . Verum dixi. . . Erat vir exiguae aestimationis. . . Erant res parvae. . . Dedi sub secreto. . . , , , , ,

3° Quam obligationem imponunt tum detractio tum calumnia? Imponunt obligationem restituendi.

a) famam: 1° revocando falsa apud eos omnes ad quos pervenit calumnia sive mediate sive immediate: 2° Compensando simplicem detractionem, laudando alias bonas qualitates. . .

b) damnum temporale (damnum emergens. . . lucrum cessans). . . emergens tum ex calumnia. . . tum ex detractione. . . si damnum sit secutum certum, notabile et praevium. . . (cum culpa theologica gravi). Excusat enim a restitutione haec (damni temporalis) absentia peccati. . . Item rationabilis praesumptio factae condonationis. . . impossibilitas vera. . .

Restitutio cum sit. . . cur ergo. . . Foveamus charitatem. . . parcissimi in verbis. . .

N.º 1.º De Confessione.

De divina eius institutione, eiusque fructu
saluberrimo.

"Qui abscondit scelera sua non dirigetur; qui autem confessus fuerit, et reliquerit ea misericordiam consequetur," (Prov. XXVIII. 13.)

Homo ab homine. . . puer a parentibus. . . civis a magistratibus. . . dirigere debet. . . Homo ab homine sanari debet; et ut sanationem obtineat, morbum aperiat necesse est. . . Peccatum error est. . . morbus est. . . errores vero, morbos quoque ut sanaret, doctorem Deus et medicum preceperit. Immo peccatum rebellis est superbientis hominis contra Deum, quae rebellis poenam meretur, aeternam nempe supplicium. . . Misericordia tamen divina veniam promittit humiliter confitentibus. . . Hanc directionem, hoc remedium, hanc veniam invenimus in Sacramento Poenitentiae. . . Quod tamen (et cum pudore dicimus) tam multi vel negligunt, vel in malum suum suscipiunt. . . Magnam igitur erga hoc sacramentum aestimationem conciliare in vobis erit; hoc quoque curabo ut vos doceam, quomodo illud cum fructu possitis suscipere. Duo igitur puncta, Confessio divina est.

I.º in sua institutione.

Deus enim illam exigit a) in lege veteri: 1.º ab Adam et Eva peccati confessionem requirit. . . a Caino (qui cum male confiteantur, veniam fraudantur).

2.º Levit. XXVI. 36, iis qui se coinquinaverint, "dabo pavorem in cordibus eorum. . . Terrebit eos sonitus folii. . . et ita fugiant quasi gladium. . . cadent nullo persequente,"...

"Tabascent in iniquitatibus suis. . . Et propter peccata. . . sua affligentur,, (3b. 39)." donac confiteantur iniquitates suas,, (3b. 40.) "donac erubescat in circumcisa manus eorum. . . Tunc orabunt pro impietatibus suis,, (3b. 41.)" et recordabor foederis mei,, (3b. 42.).

3°. Levit. IV. V. VI. VII. Diversas prescribit oblationes pro sua uniusque conditione ad expianda singula peccata, quibus solent peccare homines,, (VI. 3.) "iuxta estimationem mensuramque delicti,, (VI. 6.) Quae verba denotant: α) existentiam privatae confessionis sacerdoti factae qui doceret quamnam victimam offerere deberant, et quae nam esset mensura delicti; β) existentiam quoque publicae confessionis, cum scirent omnes pro tali peccato talem victimam offerendam esse. . . .

4°. Num. V. 6. "Vir, sive mulier cum fecerint ex omnibus peccatis, quae solent hominibus accidere, et per negligentiam transgressi fuerint mandatum Dñi, atque deliquerint,, "confitebuntur peccatum suum,, (3b. 7.) . . . Eccli. IV. 31. Non confundaris confiteri peccata tua,, . . (ib. 27.) "Est enim confusio adducens peccatum, et est confusio adducens gloriam et gratiam,, . . Sint in exemplum David et Manasses. . . .

5°. Leprosi (Deut. XVII.) ad sacerdotes ire iubentur, ut illepram a lepra discernant: figura Sacramenti Poenitentiae in lege nova a Deo instituti.

β) In nova lege 1°. Christus potestatem remittendi peccata exercuit. . . Magdalena. . . paralyticus. . . 2°. eam potestatem Apostolis tradidit: "Ois potestas. . .," sicut misit me Pater. . .," Accipite Spiritum S., quorum remiseritis. . . , "Hanc prius Petro speciali modo tradiderat (Mt. XVI. 19.);

deinde omnibus apostolis (Mt. XVIII. 18.). Porro his verbis apostoli constituntur iudices qui remittant vel retineant peccata. . . subordinati tamen ita ut a Deo rata debeat esse sententia. Unde ex confessione poenitentis sacerdos dignoscere debet utrum peccata remitti an retineri iustum sit. . . Si enim iudex subordinatus statuatur de causa incognita, iudex supremus (omnisius), huius sententiam ratam non habebit. . . Deus voluit hanc potestatem commissam ministris sapienter adhiberi, et ad animarum salutem. . . voluit poenitentem doceri et dirigi. . .

3°. In Ecclesia quocumque tempore confessionis usus invaluit. Sic α) videmus in Actis Apostolorum XIX. 18. post orationem Pauli, "multi credentium veniebant confitentes et annuntiantes actus suos," Syriaco textu "delicta sua." Item S. Paulus (2. Cor. II. 10.) "veniam incestuosos concedat in persona Christi. . . β) Perpatritatis huius testes sunt omnium saeculorum Patres, cum doceant necessitatem confessionis. . . ut secundae tabulae post naufragium salutis. . . moneantque ne nos mala pudeat coram unico sacerdote. . . ne erubescere debeamus in ultimo iudicio coram universis et damnationem incurramus. . . γ) Variae Concilia poenitentiae statuerunt pro confessionibus publicis. . . δ) Variae Ecclesiae vel haereticorum vel schismaticorum in Oriente, a multis saeculis ab Ecclesia latina separatae, etque offensissimae, confessionem retinent. . . ε) Tandem confessio hodieum existit, ergo confiteri fuit semper obligatorium. . . Nam homines (sacerdotes) nec potuissent, nec voluissent confessionem inducere. α) Non potuissent. . . Quid enim, carissimi auditores, mihi responderetis dicenti nunc primum vos confitendi obligationem habere.

re? ... Quod responderetis, illud idem responsum fuisset
 cuiuslibet seculi fidelium, ei qui talem induxisset consu-
 etudinem... Ergo sacerdotes confessionem imponere non po-
 tuissent... Nec b) voluissent; nam a) Presbyteri, quin et ip-
 se Summus Pontifex confitetur; ... b) Non tanta incunditas
 in audiendis confessionibus; c) Si non absolute necessari-
 am esse confessionem pro certo haberent confessarii, qua-
 re tot incommodis, etiam vite discrimini se exponerent
 ut confessiones exciperent?... Sciente peste Massiliensi,
 duranti quinquaginta sacerdotes in hoc ministerio perire.
 re... Teste Mediolanensi mille octingenti... Et sciente
 Cholera quot mortui sunt?... Protestantes ministelli mi-
 nus in talibus intrantur... Denique si ex humana in-
 stitutione esset confessio, non tot et tales fructus haberet?
 est enim divina

II. In effectibus.

a) Vitiis radices extirpat... Eius natura... conditiones
 requirit ut recte fiat... cuiusque experientia... genera-
 lis et publica pariter experientia... Ubiam magis morati
 homines?... Ubiam familiarum tranquillitas interna?
 ... Testimonium ipsorum hereticorum... Lutheri... a Carolo V.
 Norimbergae incolarum petitio de confessionis radintegratione
 ... Medici Tisset... Si tantum confessionis hostes et ad-
 versarii qui vitia foveant.

b) Virtutem parit... Ad spem erigit peccatores, nec non
 ad alias virtutes, Dei que amorem... Iustum sustentat,
 dirigit... obtegit contra illusiones et superbiam...

c) Pacem animae tribuit et securitatem...

d) Iustificat... Hoc vero facili negotio... Quid enim de
 iure expostulare Deus posset? Quid de facto a peccatore

postulat? . . . Ergo grato animo simus. . . Doc utamur Sa-
cramento. . . rite ac diligenter. . . adeamus frequenter..

N° 2. Examen ante Confessionem.

"Quod si nosmetipsos diiudicemus, non utique indicare
miseri," (1 Cor. XI. 31.)

Deus non tenetur dimittere peccatori. . . Altamen suum
iudicandi ius transtulit in hominem. . . Ad hoc iudicium
requiritur invocatio auxilii divini. . . et examen conscientiae.

a) Invocatio. . . Eius necessitas. . . Justificatio peccatoris
est opus omnium difficillimum. . . (Comparatio creatio-
nis et redemptionis. . .) Potest homo se excecicare, in abys-
sum mittere. . . se occidere. . . sed non. . . etc.

b) Examen. . . Peccator debet se manifestare confes-
sario, uti notus est Deo ipsi. . . Peccata. . . circumstanti-
as. . . numerum. . . Troin se examinet:

1° Se ipse. . . Non fidat interrogationibus confessarii. .

2° Diligenter. . . Quoto tempore? . . . Villius qui habet
rationem reddendam, quantum tempus ei ordinanda
dabit? . . . Si temporis brevis. . . si diligens fuerit in annotan-
do. . . Si vero plurimum annorum. . . si nil notare consue-
verat. . . Sic qui crebro confitetur. . . qui examen consi-
entiae facit quotidie. . . qui raro confitetur. . . con-
suetudinaris. . . etc. . .

3° Sincere. . . Speculum verax sibi proponat. . . Seru-
pulosi utuntur speculo concavo aut anguloso. . . laxi
convexo. . . quicdam praedilectas cupiditates et consu-
tudines non examinant. . . Turpes mulierculae hor-
rant speculum. . . Sed Deus novit omnia. . .

4° Ordinate. . . Examinet se circa ultimam confes-

sionem. . . Percurrat mandata Dei et Ecclesie. . . obli-
gationes status. . . examinet in singulis cogitationes. . .
desideria. . . verba. . . et opera. . .

Nota. Ubi vacat, utiliter perecurruntur mandata et
instituitur practicum examen coram populo.

Nº 3. Confessio. (Ipsius dotes.)

"Dixi: confitebor adversum me iniustitiam meam
Dño; et tu remisisti impietatem peccati mei." (Is. XXXI. 5.)

Status miserabilis peccatoris a Davide descriptus. . .

"Quoniam taci, inveteraverunt ossa mea, . . . iniquita-
tes mee gravatee sunt super me, . . . Peccatum velut
spina infigitur, . . . Rugiebam a gemitu cordis mei, . . .

Misericordia Dei in condonando peccato. . . Humance
vero iustitie rigoras erga reum. . . sola peccati confes-
sio sufficit ad obtinendam remissionem. . . clauden-
dum infernum. . . aperiendum nobis cælum. . . Ergo
confessionem instituimus.

I. Cum humilitate. 1º. Humilitas etiam iusto necessa-
ria. . . a fortiori peccatori. . . Qui mendicus est, ab eo
cui iniuriam contulit, magnam postulat gratiam. .
qui debitor, aëro alieno persolvendo impar, remissio-
nem petit debiti infiniti. . . læscce maiestatis reus, qui
misericordiam obtinere non potest, nisi humili confes-
sione. . . (Rei capita damnati, ad iudicis pedes procum-
bentis, descriptio). . . Memores simus nos peccata Deo con-
fiteri non homini. . .

2º. Humilitatis expertes sunt: a) qui ad confitendum
pergentes nimia cum arte ornatum componunt. . . b) qui
iuxta sacrum tribunal levitatem preces faciunt. . .

c) qui confitentur absque pudore. . . d) qui cum confessario disputationes movent. . . (Aliquid hic de satisfactione dicendum, per transennam). . . e) qui bona opera sua narrant, vel de peccatis a se non commissis loquuntur. . . (Phariseus et publicanus). . . f) qui excusationis causa longas ingrediuntur narrationes. . . g) qui aliorum peccata narrant, ipsis propria peccata imputantes. (Adam et Eva).

II. Cum sinceritate. a) Peccata nostra sacerdoti aperiamus, sicut a Deo cognoscuntur. . . . Secus Deus quem nihil latet, confessarii sententiam haud ratam habebit: confiteamur ergo primo omnia peccata lethalia. . . 2° circumstantias saltem spaciis mutantas. (Istarum circumstantiarum exempla relate ad iuramentum temerarium. . . falsum. . . nocivum. . .) 3° numerum certo cognitum, si fieri possit; secus approximativum. . . Singula exprimantur nitide, destincte, et debitum precisione.

b) Sinceritate desunt: 1° qui ut non audiantur, voce submissa nec non precepiti susurrant. . . Quid quid confitearis, sit nolis audiri? . . 2° qui modo vago et indeterminato peccata narrant. . . (Exempla). . . Tenenti cequiparatur qui laborat ut intelligibilis fiat. . . 3° qui omnino tacet. . . (qui ad sacrum tribunal accedit cum firmo peccatum celandi proposito, si fortasse postea instanti confessario fateatur, accusare debet suam pravam intentionem.)

c) Sinceritatis motiva. 1° Vel propositum formasti sinceram confessionem instituendi nunquam, et tunc certe damnaberis. . . vel hanc aliquando tibi proponis faciendam. . . sed ad illam usque diem quot iterum atque iterum peccata committenda! . . . (Sacrilegii enor-

mitas. . . Sacrilegiorum numerus. . . cetera peccata con-
geruntur. . . Tentationes desperationis et contra fidem in
istiusmodi peccatoribus frequentiores. . . instat quotidie
mortis periculum. . . operum omnium respectu beatitu-
dinis ceterne sterilitas. . . conscientie anxietates). . .
Si tandem peccata toties et tamdiu celata confiteri aude-
bis, quantum invenes difficultatem in superando pudore,
in generali confessione instituenda?

2° Si cognitum times confessarium, haud cognitum
adeas. . . etiam noctu. . .

3° Non tu primus hoc peccatum commisisti. . . mul-
to graviora novit confessarius. . .

4° Commissum secretum certo non revelabitur. . .

5° Confessarius et homo est. . . et medicus. . . quo acri-
or morbus est eo magis aegrotantis misereatur. . . Am-
orem generat fiducia. . . Confessarius vias Jesu Christi ga-
rit, qui maxima benignitate Magdalencum. . . Petrum
. . . Judam excepit. . . qui prodigum deosculatur. . . ovem
aberrantis insecutatur vestigia. . . qui pro peccatoribus
mortuus est. . .

6° In die iudicio generalis peccatum tuum cognos-
cent non solum confessarius quem celas, sed omnes. . .
et confusio tua tunc inutilis erit. . . Haute igitur cri-
mo. . . lactabundus a sacro tribunali egredieris, abso-
lutus a semel integre accusatione tua. . .

N: 4° Dolor et Firmiter Propositum.

"Revertere ad Dominum, et avertere ab inius-
titia tua," (Eccli. XVII. 23.)

Peccati deordinatio (aversio a Deo et conversio ad crea-

turas) contributione et firmo proposito reparanda. . . Unde necessaria contritio. . . Quid est contritio. . . Contritio perfecta? . . . Contritio imperfecta? . . . Utraque cum spe obtinenda venia esse debant. . .

a) Contritio utraque esse debet: α) Interior. . . ex corda peccatum. . . nec sufficit formula recitata. . . β) Supernaturalis. . . 1° in ipsius principio, i. e. quae proveniat ex gratia, quae nunquam petenti denegatur. 2° in ipsius motivis (quatenum sint motiva naturalia, quatenam supernaturalia. . .) γ) Super omnia. . . ex appreciatione intellectus. . . voluntatis adhesionem. . . non vero ex sensibili dolore. . . (Magis sensibiliter filius cordatus parentem morte affligitur quam Dei offensa; nec tamen vult ut ipsos ad vitam revocaret. . .) δ) Universalis. . . Motiva enim supernaturalia complacentur omnia peccata mortalia. . . Unum absque aliis remitti nequit. . . et si possit, non prodesset quidquam. . . (Aliter vero dicendum de venialibus. . . Monitum ad eos qui venialia tantum confitentur. . .)

b) Firmum propositum. . . Necessario comitatur contributionem. . . (Si quis pecuniam a fure ablatam perdidit, is iannam claudet. . .) Qui vult peccatum vitare, serio sibi proponit: 1° Adhibere media. . . Fontes considerat, unde sua peccata veniunt. . . Cuique suum remedium opponit. . . (Oratio. . . mentis recollectio. . . sensuum custodia. . . Sacramentorum frequentatio. . . pia lectio. . .)

2° Vitare occasiones. . . Quid sit occasio proxima? Quidquid ad peccatum ducit morali necessitate (v. g. familiaritates cum personis diversi sexus. . . cau-

ponce. . . chorece. . . ludi. . . pravi libri. . .); necessaria
 ris vitandae; nam a) si non vitentur, impossibilis con-
 tritio (qui enim arborem amat et fructum amat). b)
 Qui se istis occasionibus exponit, eo ipso peccat; (qui se in
 ignem proicit, ut utique vult). . . .

Excusationes circa occasiones. . . Non peccavi. . . ne cogi-
 tatione quidem. . . non peccabo. . . Et ipso peccas quod
 ad peccandum te exponis: Insuper, si occasiones derelin-
 quere non potes, quomodo in ipsa occasione peccatum
 vitare poteris? . . . Numquid miraculum exceptas? Us-
 que nunc nec tibi nec aliis tale miraculum patratum
 fuit. . . "Qui amat periculum. . .", "Si oculus tuus. . . si
 pestus. . .", "Cui non dicit: Clande, liga. . . sed erue,
 . . . abscinde. . . Imo" proice ab te. . . melius enim
 tibi est. . .

Ergo qui occasiones non vitat, mittetur in gehem:
 nam ignis, . . .

c) Motiva. Cur moras neccimus? Num ignoramus
 quid meruimus? . . . Caelum perdidimus. . . O Caelum pa-
 terna domus, nunquam te videbo. . . Infernum meru-
 imus. . . O horrendum carcerem in quo aeterni gemitus!
 . . . Offendimus Deum, Deum tantum, tam bonum. . .
 tam amandum. . . Patrem nostrum. . . Creatorem
 . . . Cruci affiximus salvatorem nostrum. . . Inspi-
 ce in Crucifixum, o tu qui peccas. . . an opus manus-
 um tuarum. . . et tamen tibi suum Cor aperit. . .
 tibi expandit brachia. . . te expectat ut tibi condo-
 nans deosculetur. . . Veni. . . accede. . . Cietus contriti-
 onis et firmi propositi. . .

De Mysterio S. S. Trinitatis.

Existit Deus; id probant: existentia creaturarum, quae limitatae sunt, mutabiles. . . Ordo huius mundi universalis, constans ex tanta varietate simul et unitate. . . Ordo et perfectio omnium entium, quorum partes tanta proportionis, tanta pulchritudine coaptatae sunt. . . Unanimis generis humani consensus. . . Conscientia cuiusque hominis, tam improbi. . . quam iusti. . . vox.

Existit unus Deus. . . Quia nequeunt esse duo suprema bona; nec duo inaequalia. . . nec duo rectores universi independentes. . . nec dependentes. . . Omnis ordo importat relationem ad unum supremum, in regno ad unum regem, in exercitu ad unum ducem; altamen.

1.º Deus trinus est in personis: Pater. . . Filius. . . Spiritus Sanctus. . . Personae omnino ab invicem distinctae. . . coeternae. . . aequales in potentia. . . sapientia. . . immensitate. . . operatione. . . divinitate. . . maiestate. . . In hoc solo distincti, quod Pater a nullo procedat. . . Filius vero procedat (generetur) a Patre. . . et Sp. S.^{us} procedat (spiratur) a Patre simul et Filio. . . Qui vult salvus esse ita de Trinitate sentiat, . . (Necessitas addiscendi et docendi huius Mysterii, et credendi, licet nullatenus intelligatur). Nam id.

a) Docet fides: "Tres sunt qui testimonium dant in caelo, Pater, Verbum et Sp. S.^{us}, et hi tres unus sunt, . . . "Euntes docete. . .", Fata Trinitas manifestavit se in Baptismo Cti in Jordania. . . Consonant omnia symbola.

.. signum crucis ab Apostolis iam institutum (teste Tertulliano)
 ... Forma Sacramentorum. . . SS. Patres. . . Martyres. .

b) Ratio non contradicit. . . imo suadet aliquo modo. .
 . Deus ut ens intelligens intelligit seipsum, est proin
 Deus ut intellectus a seipso in Deo intelligente seipsum
 quidquid est in Deo est Deus substantialiter. . . Ergo et
 Deus intelligens est persona divina, et Deus intellectus
 est persona divina: Nam vero Deus ut intelligens dicitur
 Pater, ut intellectus dicitur Filius seu Verbum. Deus est
 pariter amans seipsum, est proin in Deo amante, Deus
 amatus, qui dicitur Spiritus Sanctus. . . Amor autem
 procedit et a cognoscente et a cognito. . . Spiritus Sanctus
 ergo procedit et a Patre et a Filio. . . Idem fere obtinet
 in anima nostra cognoscente et amante seipsam; cum
 ea differentia tamen quod anima cognitor et anima
 amata sint in anima cognoscente et amante ut mera
 accidentia, ac proin non sint personae. . . Anima nos-
 tra etiam, quantumvis una et simplex, constat tamen
 tribus omnino distinctis facultatibus, quae simul effi-
 ciunt eius naturam integram. . . In solis radio quan-
 tumvis tenuissimo tria sunt quoque distincta quae si-
 mul unam eius naturam integram constituent, lu-
 men, calor color. . . Verum istae comparationes sunt val-
 de debiles. . . Fere sicut imagines hominis expressae la-
 pide, ligno, coloribus, repraesentant aliquantulum exte-
 riorem eius speciem, sed mirabilem eius structuram. . .
 vitam. . . animam, ne a longe quidem adumbrant. . .
 Nos ipsos non cognoscimus, neque plantam quidem, . .
 aut cyranum creant. . . Quomodo intelligamus Deum? . .
 Ideo adoremus. . . Totius studeamus implere nostra erga

Trinitatem officia, quoniam eius naturam seu maiestatem
servitari. . . Omnia autem haec officia ad unum re-
ducuntur, scilicet

2. Devotio plana et sincera nostri totius esse (de-
votament). . . Et quidem.

a) Intellectus: per fidem firmam et humilem. . .
nec obstat sublimitas et ineffabilitas mysterii. . . Et
enim ipso quod sit incomprehensibile, patet esse verum;
tunc enim solum recte de Deo sentimus, cum fateamur
eum esse supra id omne quod de eo cogitare possumus. . .
Si ratio finita clare comprehenderet Deum, Deus es-
set finitus, et proinde non Deus. . . Hoc mysterium non
est contra rationem. . . nec est iuxta rationem. . .
sed supra. . . ergo verum. . . et revelatum. . .

b) Voluntatis: per amorem. . . propter singula-
rum personarum in nos beneficia. . . Creationem. . .
Redemptionem. . . Sanctificationem. . .

c) Cordis: per filialem fiduciam. . . Totus in nostros us-
us impensus, „Deus! . . . Creator et rector universi, cu-
ius providentiae omnia subsunt. . . qui etiam passe-
ribus providet. . . Pater meus est. . . Iudex vivorum
et mortuorum. . . Redemptor et pater meus est! . . .
Fons omnium gratiarum, in cuius mano sunt corda om-
nium hominum. . . Sponsus est anime meae! . . .
Quid? . . . Quem timebo? . . .

d) Memoriae in eius praesentia semper ambulando
. . . Haec Dei praesentia incitat iustum ad bona opera,
quia remunerator videt. . . retrahit peccatorem a
malis, quia Iudex videt.

e) Ovis: laudando. . . Loquamur de Deo, de eius im-

menso in nos amore. . . de eius perfectionibus. . . orationes nostras faciamus magna cum attentione. . . Signum crucis usurpamus frequenter et devote. . .

f) Corporis: serviendo. . . Sanctificemus opera nostra externa per internam intentionem serviendi, placendi Deo, faciendi eius voluntatem. . . Servemus corpus nostrum purum et castum cum magna reverentia, quia templum est Ss. Trinitatis.

g) Nobis totius esse: imitando. In Trinitate omnia sunt communia praeter personarum distinctionem. . . Unus sensus, una sententia, una voluntas omnium personarum. . . Et Christus pro nobis oravit ut simus ipsi inter nos unum, sicut ipse et Pater. . . Lessent pro infactiones et partium studia, et misera opinionum diversitas. . . Duce felicitas iam in hac vita, si servaretur ea unitas quae inter eiusdem patris filios esse debet! . . Christus mandavit ut diligamus invicem, sicut ipse dilexit nos. Atqui vitam ipsam pro nostra salute dedit. . . Et nos ergo invicem invenimus, inclinamus ad bonum, salvemus invicem, ut uniti in vita, uniti quoque simus in caelo cum Deo uno et trino, cui laus et gloria in saecula. Amen.

Ode Jesu Christo. . .

Ipse est salus omnium, sive ante sive post ipsum. Summi igitur est praeiudicium ut sciamus eum. Nec est vita aeterna ut cognoscant te solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum, (Jo. XVI. 3.)

1°. Quis in se.

a) Deus est. . . "ut autem sciatis quia Filius hominis

habet potestatem dimittendi peccata". . . (quia soli Deo
convenit) "Adolascent. . . surge, . . . Coeus quando sa-
natus est: "Credis in Filium Dei? . . . Credo, Dñe, et pro-
cidens adoravit eum, et sanatus est. . . Lazarus in resur-
rectione: "Homo dixi tibi, quoniam si credideris, videbis glo-
riam Dei? . . . Utique, Dñe, ego credidi quia tu es Cñs Fili-
us Dei vivi, . . . Et surrexit quatuordecim dies. . . "Vos autem
quem me esse dicitis? Respondit simon, et in persona
eius Ecclesia tota: "Tu es Cñs Filius Dei vivi, (Mt. XVI.) . . . Post
resurrectionem quis dubitare potuisset? . . . En propter
quod totus orbis adorat. . . Et ex effectibus potest dici
utrum in errore sit an non. . . Utrum tot Doctores, utrum
tot Martyres. . . utrum tot miracula. . .

b) Homo est. habens animam. . . corpus sicuti nos. . .
ex visceribus B. Virginis; omnino nobis similis excepto pec-
cato, sed poenam peccati portans. . . vivens et mortuus. . .

c) Unica persona in duplici illa natura: Sicut corpus
et anima personam efficiunt hominis, ita Deus iungens
sibi corpus et animam humanam, unica est persona.
Radius solis coloratus per vitrum comparationem
nobis praebebat.

1° Radius procedit a sole, sed modo ineffabili, splendor
enim obturbat oculos nostros. . . ita generatio Filii est
incomprehensibilis.

2° Radius est eiusdem antiquitatis ac sol, lucet sta-
tim ac sol. . . ; ita Filius essentialiter procedens a Patre. . .

3° Sol per radium spargens lumen et calorem, colo-
rat et fecundat omnia: ita per Verbum Patris omnia fa-
cta sunt, et ipsum "lux est, quae illuminat omnem hominem,
. . . (tum lumine rationis, tum lumine fidei.).

4°. Sol producit suum radium non alterata substantia sua; immo radius est perfectio et gloria solis; ita Filius est complementum et splendor substantiae Patris. . .

5°. Licet radius solis pertingat ad terram manet tamen in sole unitus soli; ita Filius de Patre processit et venit terram, sed a Patre non recessit.

6°. Radius pervadit vitrum quin illud frangat aut intrando aut egrediendo; ita Christus sinum Mariae pervadens nec in conceptione nec in partu virginitatem eius laesit.

7°. Radius pervadens vitrum, illud illuminat; ita Christus Mariam.

8°. Radius pervadens vitrum rubrum, eius colorem assumit; ita Christus Filius Dei ex Maria nostram assumpsit naturam. . .

9°. Radius antequam assumeret colorem, erat radius, sed non coloratus: postquam assumpsit, remanet radius, et est simul coloratus; ita Christus erat Deus sed non homo; nunc autem est simul Deus et homo.

10°. Suppositum coloris est radius; ita in Christo suppositum humanitatis est persona Verbi.

11°. Radius, ut lumen solis, est per totum orbem diffusus; ut coloratus est tantum in eo loco ubi est vitrum coloratum; ita Christus, ut Deus, est ubique; ut homo, tantum in caelo et in Eucharistia.

12°. Pater radii colorati est sol, licet colorem ipsi non dederit, quia producit suppositum coloris; mater autem est vitrum, quia, licet non produxerit radium, producit tamen radium coloratum; ita Pater aeternus; ita Maria. . .

13°. Radius, ut radius antiquior est vitro; ut colo:

ratus, iunior; ita Christus . . .

14°. Radius purus in sole consideratus, splendore suo obfuscatur oculos; sed colore indutus, dulcis est aspectus, nec laedit oculum; ita Christus, ut Deus, invisibilis, ineffabilis, ut Deus. homo, dulcis et amabilis nimis. Videamus itaque.

2°. Quis Iesus Christus relate ad nos

Est nobis omnia pro tempore et eternitate.

a) "Se nascens dedit socium, . . . Homo in hoc mundo viator . . . per omnia tentatus. . . 1°. Sua exemplo nos animavit ad labores, et docuit veram viam. . . 2°. Sua doctrina docuit quid agendum, quid fugiendum ut ad patriam pertingamus. Haec sunt verba salutis: "Ego sum via, veritas, et vita, . . .

b) "Convalescens in edulium, . . . Quantum quotidie miraculum! quam immensa caritas! Ah! si viderem Christum! . . . Videbis; assumes in cibum, si placeat, quantum volueris. . . Quam ardens desiderium nobis semetipsum uniendo! . . . Quale nobis solatium! . . .

c) "Se moriens in pretium, . . . Perditi eramus in ceterum. . . Ut nos liberet, nos servos, Filius se tradit! . . . Quid! . . . Qualis mors Christi! . . .

d) "Se regnans dat in premium, . . . Accipit humanitatem. . . dat divinitatem. . . Resurrexit e sepulchro, . . . Quanta gloria! . . . Ascendit. . . Vado parare vobis locum, . . . Sedet ad dexteram Patris. . . Inde venturus cum gloria. . . Si agnoscit nos, si socii vitae, passionis. . . "Venite, benedicti. . . "Volo ut ubi sum ego. . . , sed vae impii, incredulo. . . Ah! simus Christiani. . . Diligamus eum, qui tantopere. . . "Siquis non amat D. N. I. Christum, sit anathema, . . .

De S. Sacramento.

I. Pars. Amor Cei erga nos in S. Sacramento.

"Deliciae meae esse cum filiis hominum,, . . Nulla verba explicant mysteria divini erga hominem amoris. . . Sed inter haec nullibi apparet tantus amor cui in S. Sacramento. . . Unde Conc. Trident. affirmat hic Cuius omnes bonitatis suae divitias velut effudisse. . . Merito S. Bernardus vocat hoc mysterium, "Amorem amorum,, . . (Vide Bullam Urbanam).

1°. Manet nobiscum Cuius in S. Sacramento:

Etsi enim hoc sacramentum non instituisset Christus, tantum iam et fecerat et tulerat, ut merito dicere potuisset "Quid ultra debui facere. . .," "Quid potui? . . . Quid enim opus redemptionis? . . . Nonne satis est, remissionem peccatorum nobis obtinuisse, caelum aperuisse. . . gratias effudisse. . . Nondum satis tempora doctrina, tam praeciosa exempla? . . . Quid praeterea desiderare posset homo vel audacissimus in petendo? Sed non satis est amoris Jesu Cei. . . Venit tempus ut ad caelum redeat. . . non vult nos relinquere. . . Debet in caelo sedere pro nobis intercessor. . . vult amicus in terra nobiscum remanere. . . Pater eum appetit; non potest deserere fratres; Angeli desiderant, sed homines adhuc indigent eius praesentia. . . Quid igitur. . . ? Sapientia invenit modum, quo et caelum et terram recreet. . . Caelum gaudet corpore glorificato. . . et terra corpore sacramentali. . . Angeli eum adorant et amplectuntur, ita et homines. . . "O admirabile amoris inventum", exclamat S. Aug., recedit a nobis, et manet nobiscum; recedit visibiliter, remanet invisibiliter.

ter, sed realiter. „Ita perficit Jesus suum verbum: „Non relinquam vos orphanos, „... „Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi, „... „Glabet thronum in caelo ut mediator apud Patrem, habet et in terra thronum humilem, quo accedamus cum fiducia. . . ut exaudiat nos in tempore opportuno. . . et cur tandem ita? . . . Utique etiam e caelo poterat nostras preces exaudire, et si per excessum amoris volebat nos: sui curam gerere post perfectum opus redemptionis, e caelo poterat nobis opem ferre: hoc certum est. Cur igitur e terra voluit haec omnia praestare? . . . Difficile videtur invenire aliam causam quam: „Deliciae meae esse. . . „(Hoc mirabitur et extollet per apostropham ad Dominum Jesum. . .)

Si saltem bene fuisset exceptus! Sed „in propria venit et sui eum non receperunt. . . In mundum venit, et mundus eum non cognovit. . . „ Et tamen hoc sciens voluit manere. . . Quis calix magis amarus? . . . Haec tunc voluntas Patris urgebat. . . Quae ergo voluntas nisi tua, o Jesu? . . . Haec tantum vult manere, sed

2. Manet ut sit cibus et esca.

Hoc omnem cogitationem superat. . . Amicitiae pignora sunt imago. . . res. . . bona. . . testamentum. . . aliquoties sanguis. (Filia lactans matrem in carcere). . . Sed si amici ponunt vitam. . . „maiores hac charitatem nemo habet, „ait ipse Christus; nemo apud homines. . . Sed hoc non satis Deo. . . „Caro mea vere est cibus, sanguis meus vere est potus, „... Minimula gutta sanguinis, quae sufficit ad redimendum mundum. . . nobis et ad felicitatem perfectam sufficeret. . . Sed eius amor non satis; . . . dat se nobis totum, corpus, sanguinem, animam, divinitatem.

tem. . . Nihil enim aliud in Sacramento, quam *Œus Filius Dei et Marice, Deus et homo. . . Credo. . . miraculum, sed magis amorem. . . Apparentie sunt tentum et sensibus apprehendatur ut cibis. . . Velant, sed continent realiter. . .*
O Jesu, abscondite sub hac Hostia. . . "adorote supplex,,

"Quis pastor, ait Chrysost. oves proprio pascit amore?,"
 Quae mater brevi non lassatur lacte alere natos? . . . Quae mater. . . ut *Œus* corpora suo et sanguine nos pascit, idque singulis diebus, si volumus? . . . Hic ostendit se nobis dandum ut ipso fruamur in caelo, et in ceterum satiemur. Eucharistia est caelum inchoatum. . . et hic est finis huius sacramenti: "Qui manducat meam carnem, habet vitam aeternam,, : unde Ecclesia canit: "Vitam praestans homini,,

"Panis Angelorum,, Vocabatur olim Vita. (in Africa, teste S. Augustino); "Aeterna vitæ escam,, vocat S. Hieronymus. Et hic est precipuus fructus. . . et multi alii numerantur. . . Vere hic amor immensus, et "memoria mirabilium,, Dei. . . Si nobis Deus optionem dedisset, et peti quidquam particulare iussisset. . . an in mentem quid simile venisset? . . . Immo et impossibile undique apparuisset Deum se tradere homini in cibum. . . Et tamen. . . vere "non est alienatio tam grandis quae habeat. Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster. . . , Porro ubinam magis appropinquat? In quo beneficio se nobis magis iungit? . . . (Comparatio inter Incarnationem et Eucharistiam). Ubi naturam assumpsit omnibus communem. . . hic nostram carnem. . . Ubi se coniunxit cum natura. . . hic cum nostra carne, anima. . . os meum. . . caro mea, caro *Œi*. Ubi se nobis tradidit et factus est noster, ut qui

vis homo, nobis similis, frater noster. . . : hic est quasi pater
nostri, vel potius nos veluti ingredimur. Cūm: "non ego
mutabor in te, sed tu mutaberis in me, . . ." "in me ma-
net et ego in illo, . . ." "o Deus meus, et omnia, . . ." Vivo ego, iam
non ego; vivit vero in me Cūm, . . . Si David expendens bene-
ficiū creationis exclamabat; "Quid est homo quod me-
mor es eius; aut filius hominis quoniam visitas eum? . . .
Omnia subiecisti sub pedibus eius. . . , nos quid sentire par-
est? quibus etiam Cūm dedit, subiecit, usibusque nostris in-
servire fecit? . . . Ah! intelligis nunc quantae divitiae! . . . quan-
tae deliciae! . . . quanta vis Christiano ferventi! . . . Cūm qui
manducat "panem coeli," panem Angelorum, "frumentum
electorum, et bibit "vinum germinans virgines, . . .

2^a Pars. Hominum ingratitude erga Cūm.

Nihil aequivalat amorī Cūi, nisi ingratitude hominum
... nec tantum ii qui non credunt. . . infideles. . . pagani
... apostatae. . . haeretici. . . incredulitas. . . perfidia...
blasphemiae. . . profanationes. . . : in his non quidem
mirum: "Si inimicus meus maledixisset mihi, sustine-
issam, . . . sed ipsi catholici. . . "tu vero, homo unanimis
qui dulces mecum capiebas cibos, in domo Dei ambu-
lavimus cum consensu, . . . Trium communio. . . an-
ni quibus favebaris Cūo, innocens. . . nunc vero quis
sensus? quae incredulitas, quae perversitas! . . . quae
peccata! et quidem contra illos duos fines directe.
Cūi instituentis Eucharistiam per amorem.

a) Erga Cūm manentem. . . Cūi deliciae esse cum
filiis hominum. . . hominum tormentum esse cum Cūo.
... Hic venit ut benefaciat. . . nil petimus. . . ut vitam det,
mortem malumus. . . : ut loquatur ad cor, nolumus lo-

qui. . . Domus divitum obsidentur invisentibus. . . et quae sunt bona et dona ipsorum? . . . At Jesus in domo sua derelinquitur. . . O ingratitude! . . . o iniuria! . . . o homines gravi corde! . . . Cilli veniunt, sed ad quid? ut pereant in peccato. . . ut profanatores templi vendunt. . . et cor et oculi pleni peccatis sunt. . . et os etiam eructat malum. . . Ne flectere quidem audent genua. . . nullum religionis signum. . . erubescunt. . . Quid? etiam Cūm in domo sua inhonoratis! . . . Ah! nunquam Dñs ardebat peccatores; sed vere nescio an melius esset non venire. . . Et tamen ad quem ibitis? . . . Nobis vero sacerdotibus assumendum est inensum. . . At quoties etiam Deus intonat plagam. . . "Si ergo Pater ego sum, ubi est honor meus? Et si Dñs ego sum, ubi est timor meus? . . .

b) Erga Cūm et cibum. Despicere aliquem in suis visitationibus. . . in donis. . . in conviviiis. . . summa iniuria; si ille est princeps. . . rex. . . aut frater. . . aut mater. . . Quis est ergo Cūm. . . Quid despiciis in Eucharistia, donum? . . . an donantem? . . . Sed forsitan non indiges? . . . Ah!" nescis quia tu es caecus, et miser, et miserabilis, et pauper, et nudus? . . . Sicut calamus omni vento agitat? . . . Propheta, ut videbat urbem ad ultima redactam, videt parvulos petentes panem, et non erat. . . mater ipsa videns. . . nihil potest dare. . . Sed quid si mater porrigat, et ipsi parvuli remaneant? . . . Aeger nauseans cibum, . . . et istum quidem cibum Angelorum. . . est iam desperatus. . .

Miramini Martyres. . . Virgines catata etiam tenera mundum et omnia vincentes. . . En mysterium! . . . fidenter annisistis simul et Eucharistiae et virtuti. . .

Ah! si possem resuscitare fidem et amorem S.S. Eu-
charistice iam actus esset missio, iam parochia renovata
... Angeli triumpharent... Ecclesia dilataret sinum
... et ipsi Cūs recuperaret filios in ceterum. —
O Jesu praesens... a tabernaculo emitte radium;
illumina et inflamma haec omnium tuorum corda...

Devotio erga B. V. M.

"Ece Mater tua,,... (Jo. XIX. 27.)

Non est terminanda Missio, quin omnibus infixa sit
devotio erga B. V. Mariam; quia Mater negligi nequit
quin offendatur Filius... Opus autem in primis est ut
geminæ devotionis genuina notio habeatur. Haec autem
consistit tum in imitatione, tum in invocatione... Unde
iam universim patet, cultum, quem Eccl^a catholica
omnibus universim Sanctis exhibet, esse in primis rati-
oni consonum, iustum, utilem, prout definivit Concilium
Trident., et universa tenuit antiquitas... In specie au-
tem devotio erga B. V. M. ostenditur esse:

Iuxta (Hanna) Sanctitati et virtuti debetur honor.
Maria autem est sanctissima... in Conceptione... in in-
fancia... (dicta in templo)... in iuventute (exemplare
modestiae, pietatis, puritatis, charitatis...), in vita quam
egit simul cum Cō... post Ascensionem... in morte
(moriens pro amore)... et speculum omnis aetatis.

b) Ipse a Deo associata est Cō ad opus redemptionis
nostrae (Parallelum inter Adamum et Evam atque Jesum
et Mariam)... Ipsa cum genuit... aluit... in templo ob-
tulit... salvavit gerens in Aegyptum... gubernavit in

Nazareth... obdolit in Calvario victimam nostrae redemptionis... tota vita innumeras sustinuit aerumnas pro nobis... sed praesertim ad Crucem, ubi sine rancore, imo summo compassionis sensu, vidit dulcissimum Filium a nobis et pro nobis peccatoribus immolari... Quantum ergo ei amorem debemus!...

c) Deus ipse Mariam summe honoravit.

1º) Elevando eam ad dignitatem Matris Dei... Sp. sa est Filia aeterni Patris, ipsius iussu ab Angelo salutata... (Expositio Salutationis Angelicae)... Sp. sa Mater Filii... eiusdemquem ab aeterno generat aeternus Pater... Pater aeternus Filium generat sine matre... Maria eundem generat sine patre... Sp. sa sponsa Spiritus S., longe ineffabiliore titulo quam alicuius animae sanctae, cum Maria et Spiritus Sanctus in generatione Cñi quasi in unum generationis principium coniungantur... Deus Mariam honoravit.

2º) Obediendo ipsi per 30 annos... Quae paritas institui potest inter regem terrenum, cui vermiculi... et Mariam, cui rerum omnium summus Opifex obtemperavit?...

3º) Opera primum suum miraculum ad eius preces ante tempus a se constitutum... nec decreta divina Mariae precibus resistunt...

4º) Assumendo eam corporaliter in coelum... Rursus exceptio legis universalis in favorem Mariae facta.

5º) Constituendo illam in caelo reginam hominum et angelorum.

6º) Eius cultum ubique propagando, et innumeris miraculis comprobando... (Enumeratio omnium partium orbis, ubi templa eius honori dicata sunt... Unde hymni et cantica in eius laudem ad caelum usque resultant...

Sacrallelum inter festa in honorem Jesu Christi et Mariae instituta. . . Ratio; quia vita Jesu Christi nequit seorsum a vita Mariae. . . Mater et Filius unum sunt. . . una caro. . .) Et iuste quidem tantopere eam colunt, quotquot sunt ubique terrarum veri Christiani: nam,

d) Deus nobis ipse Mariam Matrem dedit. . . Dedit moriens. . . ut ultimum et carissimum donum, quo ipse noluit ante mortem privari. . . et moriens dedit iis ipsis quorum gratia moriebatur. . . Maria nos peperit in Calvario. "Fili, gemitus matris tuae ne obliviscaris," (Ecli. VII. 29.)

Utilis. a) Maria omnia bona nobis a Deo procurare potest. . .

1°) Propter suam dignitatem Matris. . . et amorem quo Deus Pater ut in Filiam. . . quo Spiritus S. ut in Sponsam feruntur. . . Bethsabae omnia potest apud filium Salomonem (3. Reg. II. 17.) Quid non poterit Maria? Omnia potest:

2°) Ob suam merita et suam Sanctitatem. . . Haec enim superat omnem Sanctitatem omnium iustorum aliorum. . . Ergo et eius preces efficacissime. Videmus Deum (Exod. XXXII. 9 et 10; Deuter. IX. 13.) quasi luctantem cum Moyse et dicentem: "Dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos, et deleam eos," . . . Si tanta vis est precum servi, quid non efficiet Maria apud Deum tam bonum? . . .

b) Maria nobis omnia bona impetrare vult; quia 1°) est Mater Christi, qui se totum pro nobis impendit. . . est proin Maria salutis nostrae maxime sollicita. . . est ipse Mater Misericordiae incarnatae. . . proin maiore est in homines charitate, quam omnes alii Sancti, qui tanti egerunt pro proximorum salute. . . Maria, tu Mater Dei Redemptoris, novit quo pretio redempti sumus. . .

2.) Est Mater nostra. . . Filii dolorum eius sumus. . .
 precise quia peccatores sumus; ideo quantumcumque
 pravi simus, Mater nostra est. . . Filium eius natura maio-
 rem occidimus. . . Num ideo nobis succenset? . . . Aspice,
 peccator, Mariam iuxta Crucem stantem. . . Num in vul-
 tu eius iram aut vindictam cernis? . . . Tatitur. . . dolet.
 "Magna est velut mare contritio, eius; gladius doloris, quo
 Filium eius occidisti, Marice cor utique transfixit. . . sed
 tamen te amat, pro te offert Jesum. . . Imo vero quia tu Je-
 sum occidisti, eamque pro in dilectissimo Filio orbasti, ideo
 vult saltim te vivum, ne omnibus filius orbetur. Marice
 animi convenit parabola Thecuditidis (2 Reg. XIV. - Enarra pa-
 rabolam). Ingeniosam Dei bonitatem! quae praevidens nos
 ab usoribus etiam Redemptionis beneficio, ne etiam tum nos
 punire teneretur, imo ut quispiam etiam tum eius iusti-
 tiae vim inferret (vide supra de Moyse), voluit ut Maria
 Mater misericordica, quae cum iustitiae rigore nihil com-
 ponendum habet, mater nostra esset. . . Quid mihi quan-
 tumvis peccatori timendum? . . . Patrem si offendi, offero
 Filium. . . Si Filium iudicem formido, fugio ad Matrem.
 . . Et nunquid Filius, quantumvis iratus iudex, me ex-
 torquet ex ulnis Matris? . . .

Macte ergo animo, peccator! quantumcumque limo
 peccati sis infixus. . . Marice manum apprehende, et ex-
 traharis. . . Marice manum tene fortiter, et non rues in in-
 fernum. . . Quamdiu habebis Mariam matrem, habebis
 Deum Patrem, et Jesum Fratrem. . . Ne utique temere
 praesumas, ne fiducia in Mariam inducat te ad libere
 peccandum. . . quia etiam hanc fiduciam erga Mari-
 am amittere potes. . . et id Deus iusto iudicio fors perimit.

ter (Exemplum militis obstinati, cuius scapulare, ipso mor-
tuo, inventum est in mille frustra discriptum, et sparsum
in cubiculo.) . . . Sed quantumvis miser, confide . . . Quam-
diu quis Mariae devotus est, non est damnatus; non quod
sola devotio erga B. V. sufficiat per se ad salutem, cum sit
certum, neminem nisi innocentem aut poenitentem in-
trare in caelum posse; sed quia haec devotio cuilibet impe-
trat id quod necessarium est ad intrandum in caelum. Om-
nes itaque contendamus placere Mariae puritate vitae, cor-
dis. . . frequenti ad ipsam recursum, praesertim in tentatio-
nibus. . . Quotidie aliquid, quantumvis exiguum, in eius
honorem faciamus. . . (Commendantur hic congregati-
ones, scapulare, salutatio Angelica, brevis aliqua ora-
tio mane et vespere, v. g. Salve Regina, Memorare, Ro-
sarium dicendum in communi ante deumbitum, exerci-
tium imitationis B. V. M. circa quinque sensus, iuxta
primum orandi modum). . . "Qui me invenit, inveni-
et vitam, et hauriet salutem a Domino.,,"

Ubi essent haeretici, accurate exponendum dogma
de cultu Sanctorum in exordio, allatis etiam S. Scrip-
turae textibus; et numeri a) b) c) princeps partis ali-
quantulum polemica tractandi.

Cl. M. D. G. et hon. B. M. V. Imm.

Index.

Meditationes.

	Pagina
Instructionis praeparatoria	1.
Meditatio 1 ^a De fine hominis	5.
" 2 ^a De peccato, ex poena Angelorum	
" et Protoparantum	11.
" 3 ^a De peccatis propriis	17.
" 4 ^a De morte	23.
" 5 ^a De iudicio particulari	29.
" 6 ^a De iudicio universali	33.
" 7 ^a De inferno 1 ^a	37.
" 8 ^a idem 2 ^a	41.
Conclusio Missionis	47.

Instructiones.

De Confessione

Instructionis 1 ^a De examine conscientiae	52.
" 2 ^a De dolore	54.
" 3 ^a De proposito	56.
De respectu humano	59.

Instructio 4 ^a	De occasionibus proximis	Pag. 59.
"	5 ^a De ipsa confessione	63.
	Variae Instructiones	
"	6 ^a Post medit. de inferno	66.
"	7 ^a Pro iuvenibus et pueris	68.
"	8 ^a Pro mulieribus	68.
"	9 ^a Pro viris	69.
Parabola	fili prodigi	69.

Appendix.

Instructiones circa Mandata.

Circa 1 ^{um}	De Fide, Spe et Charitate	70.
	De Oratione	73.
	De verbo Dei audiendo	76.
	De calari conversione	80.
	De respectu humano	82.
Circa 2 ^{um}	De iuramento et blasphemia	87.
Circa 3 ^{um}	De dilectione inimicorum	95.
	De scandalo	99.
	De elemosyna	106.
	De avaritia	111.
Circa 4 ^{um}	De luxuria	118.
	De conventiculis utriusque sexus	126.
	De lectione malorum librorum	129.
	De abrietate	134.
Circa 5 ^{um}	De vitiis lingua	140.

Alice Instructiones.

De Confessione:

- 1^a De divina eius institutione
et fructu. . . . . Tag. 142
- 2^a Examen ante Confessionem. . 146.
- 3^a Confessio ipsa (eius dotes). . . 147.
- 4^a Dolor et firmum propositum. 149.

De Mysterio ss. Trinitatis . . . . . 152.

De Jesu Christo . . . . . 155.

De ss Sacramento . . . . . 159.

De devotione erga B. Virginem. . . . . 164.

Roothaan, Joannes Philippus,

Meditationes et instructiones pro S. S. missionibus

Rotterdam 1876

Asc. 5513 f

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11331154-1